

Na izhaja ob 4. sputnj. na
Stane mesečno Din 25.—, za
semstvo Din 40.— novembra.
Oglas po tarifu.
Uredništvo:
Ljubljana, Kraljeva ulica št. 5/L
Telefon št. 2073 in 2804, ponoči tudi
št. 2074.
Recepti se ne vršajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2096.
Sporazni oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 2098.
Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta
—
Račun pri poštne cest. zavodu: Ljubljana
št. 11.443 — Praha št. 78.180.
Wien, Nr. 205.241.

Ljubljana, 15. novembra.
Dočim se je francoska ministrska kri-
za pravkar končala s sestavo nove
Poincaréjeve vlade, se je politični polo-
žaj v Nemčiji zadnje čase toliko zaple-
tel, da so se že pojavili glasovi o dale-
kosežni krizi režima, ki ne bi zadela sa-
mo centralne vlade, marveč bi poteg-
nila za seboj celo državnega predse-
dnika Hindenburga. Podoba pa je, da so
bile te vesti prepesimistične.
Müllerjev kabinet velike koalicije, ki
je sredi močnemu napredku socialne
demokracije pri letošnjih volitvah in
istočasno porazu nemških nacional-
cev, se mora zadnje tedne dejansko bo-
riti s precejšnjimi težavami. Poleg iz-
prta v železni industriji v Porurju tv-
ri glavni kamen spotike vprašanje gra-
dne oklopnice, za katero so bili pri čita-
nju odobreni delni krediti, ki pa jih je
državni brambni minister Groener pre-
koračil že za peterno vsoto. Komunisti
so proti gradbi velike vojne ladje dvig-
li ogorčeno agitacijo, ki je našla od-
ziv tudi v vrstah socialdemokratske-
ga delavstva. Boječ se komunistične
konkurence, so se morali socialisti
spomniti svoje volilne obljube da ne
bodo dopustili gradbe oklopnice. Tako
je njihova frakcija vložila predlog, da
se ne dovolijo novi krediti in da se
gradba vojne ladje sploh ustavi. Celo
pri demokraciji in pri katoliškem cen-
trumu je prodiralo naziranje, da je ško-
da denarja za oklopnico, ki itak ne bi
imela pravega pomena za nemško po-
morsko obrambo. Kazalo je torej, da bo
socialno-demokratski predlog sprejet
in oklopnica likvidirana.
S tem pa se nikakor ni strinjal držav-
ni brambni minister Groener, je izjavil,
da zahteva na vsak način odobritev
novih kreditov za gradbo bojne ladje in
da bo brezpogojno odstopil če prodre
v Reichstagu socialno-demokratski
predlog. Državni predsednik Hinden-
burg se je postavil popolnoma na stran
brambnega ministra. Par dni se je kol-
portiral celo, da je tudi Hindenburg
zagrozil z odstopom. S tem bi bila iz-
zvana pač dalekosežna kriza.
Sedaj je kazno, da tako daleč le ne
pride in da se bo tudi za Müllerjevo
vlado našel primeren izid. Katoliški cen-
trum je začel kolebati in danes je ve-
čina frakcije za odklonitev socialistič-
nega predloga. Nasprotniki gradbe
oklopnice pa se bodo po vsej verjetno-
sti vzdržali glasovanja. Tudi demokraci
ne žele izzivati krize. Socialisti pa
vtrajajo pri svojem predlogu in so ce-
lo sklenili, da je glasovanje obvezno za
vse člane frakcije. Tako bo moral sam
državni kancelar Müller glasovati za
stranko zahtevo, da se gradba vojne
ladje ustavi. Kuriozum je v tem, da je
sedaj usoda oklopnice, pa tudi vlade
v rokah opozicije, pri zadnjih volitvah
z državnega krmila spodene nemško-
nacionalne stranke. Nacionalci imajo
sedaj krasno priliko, da izzovejo krizo
vlade, če se zdrže glasovanja ali celo
glasujejo za socialistični predlog. Le-
ta bi v tem primeru dobil večino general
Groener bi odstopil, Müllerjev kabinet
bi začel v krizo.
Toda škodoželjno veselje nemških
nacionalcev bi bilo kratek. Na se-
stavo desničarske vlade v Nemčiji ni
misli. Posebno sedaj, ko je stopil na
čelo stranke intransigentni novinski
kralj Hugenberg, si nobena srednja
stranka ne želi sodelovanja z njimi celo
njihova večletna prijateljica nemška
ljudska stranka ne. Edina možna vlad-
na formula v Nemčiji je spričo razmer-
ja moči v parlamentu velika koalicija s
socialističnim vodstvom. Za kabinetom
Müller I bi sledil kabinet Müller II.
Končno nacionalcem tudi ne kaže iz-
gole maščevalnosti zatajiti svoj program
pred volilskimi množicami in nastopiti
v soglasju z osovraženi socialisti ali
celo komunisti proti državni brambi
in brisikirati Hindenburga. Če bi feldmar-
šal odstopil, bi mu na čelo države sle-
dila prav gotovo kaka bolj levo orien-
tirana oseba. Za nacionalce zadostno
opozorilo k pameti.
Tako je pričakovati, da se bo vse le-
po izteklo. Socialistični predlog bo za-
vrnjen, križarka se bo gradila, Groener
bo ostal in Hindenburg tudi. Socialisti
ne bodo izvajali posledic, saj jim gre le
za to, da pokažejo volicem svoj anti-
militarizem. Müller bo torej tudi ostal
in vlada velike koalicije se bo lahko
posvetila reševanju ostalih nemških te-
žav.

Ukinitve izjemnega stanja
v Romuniji
Bukarešta, 15. nov. (be.) Ministrski pred-
sednik Maniu je ukinitel razen v obsej-
nem basu obsejno stanje.
Etna pojema - Vezuv
se prebuja
Napoli, 15. nov. (lo.) Dočim se je Etna
že znatno pomirila, je pričel Vezuv izredno
močno delovati. Iz žrela se dvigajo velikan-
ski oblaki dima in vre velika masa lave.

Savčić pripravlja poročilo za kralja

Pred vladarjevim povratkom ne bo ukrenil ničesar. — Stališče vladnih strank glede sporazuma s KDK ni enotno. — Savčić je še vedno optimist

Beograd, 15. novembra, r. Koflikti
v vladi in najnovejša afera ministra ver-
v Nišu so porinili sporazumaško akcijo
Miloša Savčića skoraj poponoma v
ozadje. Po odgovoru dr. Korošca je na-
stal v Savčićevi akciji zastoj, ki ga pa
prispeljuje v beograjskih političnih kro-
gih, ki si od te akcije obetajo vsaj znat-
nejše razčiščenje situacije, odsotnosti
vladarja. Zatrjuje se, da hoče g. Savčić
pred nadaljevanjem svojih razgovorov
naprej poročati kralju o svojih doseda-
njih ugotovitvah. Dočim so v Beogradu
prvotno pričakovali, da bo Savčić tak-
oj, ko izve za stališče in pogoje čet-
vorne koalicije, odpotoval v Zagreb,
da stopi v stike s KDK, se sedaj nagia-
ša, da je Savčić odgodil svoje potovanje
najmanj do 1. decembra. Poprej pa se
namera še enkrat sestati z Aco Sta-
nojčevićem.
Kakor zatrjujejo njegovi prijatelji, je
g. Savčić sedaj zaposlen z urejevanjem
materijala ki ga je zbral pri svojih raz-
govorih s šefi četvorne koalicije. Ugo-
tovil je namreč da stališča vladnih
strank niso tako soglasna kakor se je
splošno domnevalo. Eni so pripravljeni
na večje, drugi na manjše koncesije.
Odgovori posameznih šefov vladnih
strank so na drugi strani zopet po-

vsem različni od odgovora, ki ga je spo-
ročil v imenu vladne koalicije dr. Ko-
rošec.
Kot posebno značilno se podčrtava v
poučenih krogih dejstvo, da dr. Korošec
Savčiću ni hotel pojasniti stališča svoje
lastne stranke češ da je njegova stran-
ka premala in da njeno stališče v tem
trenutku sploh ni važno, zaradi česar se
samo priključuje naziranjju četvorne
koalicije kot celote.
Dasi je bilo Savčiću iz Zagreba ne-
dvomno sporočeno, da KDK noče imeti
s predstavnik četvorne koalicije ni-
kakih stikov in je ne zanimajo njihovi
predlogi je g. Savčić po zadržanju nje-
govih ožjih prijateljev odločen nadalje-
vati svojo akcijo, ker je prepričan da
mora končno dovesti do povoljnih in po-
zitivnih rezultatov.
Beograd, 15. novembra, p. Nocojšnje
«Novosti» pišejo pod naslovom: «Raz-
čiščenje položaja je treba pričakovati
po kraljevem povratku», da se iz akcije
dr. Spaha vidi, da išče nove orientacije
ki bi dovela do ožjih stikov z opozici-
jo v Zagrebu. «Novosti» pričakujejo, da
bo državna kriza rešena, ko se bo kralj
vrnil iz Pariza Obenem zatrjujejo, da
so se akciji g. Savčića pridružili tudi no-
vi vplivni faktorji.

Včerašnja seja vodstva KDK

Prihodnja serija manifestacijskih shodov. — Plenum kluba KDK se za enkrat še ne bo sestel

Zagreb, 15. novembra, n. Danes ob 1 se
je vršila seja eksekutivnega odbora KDK
Seli so prisostvovali Svetozar Pribičević,
dr. Maček, Predavec, Vilder, Demetrovič,
dr. Kramer, inž. Košutić dr. Krnjević a
od poslancev dr. Plivko, dr. Krizman, Karlo
Kovačević, Župnik Matića, Peščaj in drugi
Po seji je Pribičević izjavil novinarjem
«Govorili smo samo o zborovanjih ki jih
bo priredila KDK. Dosedaj je gotovo da se
bo 1. decembra vršil velik zbor v Pakracu
9. decembra dopoldne v Virovitici, isti dan

popoldne v Slatini, 16. decembra v Brodu,
30. decembra v Banjaluki. Vse to bodo ve-
liki manifestacijski zbori v krajih, kjer žive
skupaj Hrvati in Srbi. Seveda bodo razen
teh zborov prirejeni tudi manjši shodi po
raznih krajih»
Na vprašanje novinarjev, ali se bo kmalu
sestal plenum koalicije, je Pribičević odgo-
voril: «Za sedaj ni v kombinaciji sklicanje
plenuma. Ako pa bo kaka izredna potreba
po njem, se to lahko naglo zgodi.»

Preiskava o aferi ministra Cvetkovića

Minister zanika trditve nižjih oblastnih odbornikov in jih dol-
ži nasilja. — Dr. Korošec je odredil preiskavo

Beograd, 15. novembra r. Niška afera mi-
nistra ver Dugaša Cvetkovića zaradi njego-
vega za ministra vsekakor čudnega nastopa
proti oblastnemu odboru in Nišu je vzbudila
v beograjski javnosti mnogo prahu. Današ-
nji beograjski listi obširno razpravljajo o
tem in naglašajo, da lahko rodi neprijetne
posledice ne samo za ministra Cvetkovića
osebno, marveč za celokupno vlado.
Politični krogi so včeraj razpravljali o tej
zadevi. V vladi sami so bili zelo rezervirani
Posamezni ministri so odklanjali vsako iz-
javo ter so le naglašali, da je treba počaka-
ti na rezultate preiskave. Tudi prizadeti mi-
nister Cvetković najprej ni hotel sploh ni-
česar povedati. Šele po razgovoru z Vuki-
čevićem in dr. Korošcem je poslal listom
izjavo, v kateri kratkoma vse zanika in
naglašja, da je skušal samo posredovati in
omogočiti delazmožnost oblastne skupščine

Pri dr. Korošcu je interveniral tudi radikal-
ski glavni odbor, nakar je dr. Korošec res
odredil preiskavo.
Četudi se morda ves dogodek nekako pre-
trava in se menda ni odigral tako drastično
kakor ga slika brzojavka, poslana dr. Ko-
rošču, je vendar le zelo značilno za razme-
re, ki vladajo pod režimom dr. Korošca. To
dokazuje zlasti izjava nižškega oblastnega
poslanca Cedomira Miloševića v današnji
«Politiki». V nižki oblastni skupščini imajo
radikali absolutno večino, vendar pa so si
med seboj tako laseh, da onemogočajo de-
lovanje skupščine. Dosedaj so imeli večino
pristaši glavnega odbora. Sedaj pa jih je
skušal minister Cvetković, ki vodi tkzv. vu-
kičevićevce, opirajoč se na svoj vpliv kot
aktivni minister izprediti in prisiliti ob-
lastni odbor in predsedstvo skupščine k od-
stopu kar je dovelo do te afele.

Pomen občinskih volitev v Splitu

Izjave dr. Mačka in Svetozarja Pribičevića. — Volitve imajo
važen političen značaj.

Zagreb, 15. novembra n. Ob priliki bližajočih
se občinskih volitev v mestu Splitu sta danes
poslanca Svetozar Pribičević in dr. Maček dala
novinarjem tole izjavo:
Dr. Maček: Po mojem pojmovanju prihaja pri
občinskih volitvah v Splitu municipalni karakter
še v drugem ali tretjem redu na vrsto, v prvi
vrsti pa gre za politično stran teh volitev. Na
teh volitvah bo Split dokazal, koliko je hrvatski
in kmečki.
Pribičević: Za pravilno oceno rezultatov ne-
deljskih občinskih volitev v Splitu je treba opo-
zoriti, da so v razposrednem mestnem svetu imeli
delavci 10 mandatov skupina bivšega župana dr.
Tartaglje 10 mandatov, federalisti 8, radičevci
7, samostojni demokrati 4, Koroščeva stranka 2.
V skupini Tartaglje so bili radikali, demokrati
in zemljoradniki. Sedaj bo 11 kandidatnih list,
od teh ena hrvatske seljaške stranke, a dve sa-
mostojne demokratske stranke (listi dr. Grisogo-

na in dr. Ivica). Na listi dr. Tartaglje so to pot
demokrati in zemljoradniki, dočim radikali niso
postavili posebne liste. Jasno je, da bo treba re-
zultate občinskih volitev za mesto Split presojati
s političnega in s strankarskega stališča. Lista
dr. Tartaglje govori v svojem programu o neka-
kem širokem jugoslovenstvu, najbrže zato, ker
opajo na ta način dobiti tam tega ali onega Jugo-
slovena iz SDS. Toda ker so na listi dr. Tar-
taglje predstavniki srbijanske hegemonistične de-
mokratske stranke, je potrebno, da imajo volitvi
v Splitu na umu to, da pomeni smao zmaga KDK
ojačenje v borbi proti beograjskemu hegemoniz-
mu.
Svetozar Pribičević je naposled opozarjal, naj
v sedanj borbi nihče ne ostane nevtralen, ker
znači nevtralnost toliko, kakor nuditi pomoč ob-
lastnikom v borbi, ki jo vodi Kmečki demokrat-
ska koalicija.

Žalostna slika iz našega javnega življenja

Sarajevo, 15. nov. n. Danes se je tukaj
začela pri okrožnem sodišču razprava proti
Alaibegoviću in Mareku, ki sta obtožena
raznih malverzacij. Ta razprava meče kaj
edno luč na izvestne politične faktore v
Beogradu. Na današnji razpravi je bila pre-
čitana izjava bivšega urednika «Balkana»
Svetolika Savića, ki popisuje kako je Alaib-
egović postal ugledna osebnost Alaibeg-
ović je bil dopisnik in zaupnik «Balkana»
v Sarajevu za politične zadeve, čeprav ni
imel nikakršne kvalifikacije. Imel je brez-
plačno železniško karto, čeprav ni bil pokli-
cen novinar. Savić pravi v svojem pismu,

Podrobnosti o potopu „Vestrisa“

Nesreče je v veliki meri kriva malomarnost poveljnika in nediscipliniranost posadke. — Ostra kritika v ameriškem tisku

Newyork, 15. novembra, d. Potnik
potopljene parnika «Vestrisa», kance-
lar argentinskega poslanstva v Wa-
shingtonu Charles Quiros, ki ga je rešil
parnik «Berlin», se je zelo pritoževal
nad poveljstvom ladje. Pripovedoval je,
da posadka ladje ni bila dovolj discipli-
nirana, ko je spuščala rešilne čolne v
morje. Delala je počasi in malomarno.
Eden izmed rešilnih čolnov je imel veli-
ko luknjo. Mornarji so začeli zabijati
žeblje in mašiti odprtine. Nekaj metrov
od ladje se je ta čoln potopil.
Vsi rešilni čolni so bili prenapolnjeni.
V vsak čoln bi šlo lahko največ 24
oseb. Ko je bil Quiros z eno nogo že v
čolnu, je opazil, da je prenapolnjen. Stopil
je nazaj in skočil v morje. Plaval je,
dokler ga ni sprejel drugi rešilni čoln.
Konzularni uradnik pripoveduje dalje,
da je med plavanjem po morju videl še
mnogo brodolomcev, ki so se obupno
borili z valovi in jih gotovo ni bilo mo-
gče več rešiti. Strašno opisujejo rešeni
potniki obupno borbo žena in otrok. Le
malo teh se je moglo rešiti v čolne, do-
čim je ostale nogočnilo morje.
Parnik je bil poln vode in je plaval
brez krmila kot mrtvo truplo velikan-
skega kita. Potniki in mornarji, ki so po-
padali v morje, so skušali splezati na
gladkih straneh ladje, na vrh, vendar
so se morali vsak trenutek bati, da se
bo ladja potopila. Tako so se zopet me-

tali v valove in skušali s plavanjem do-
seči čolne.
Dogodke pri katastrofi «Vestrisa»
ameriško časopisje ostro kritizira in oč-
ta častnikom in moštvu, da je po večini
najprej mislilo na svojo lastno rešitev..
Listi naglašajo, da spada tri četrtine
rešenih med posadko parnika. Posebno
očitajo poveljništvu «Vestrisa», da je
pričelo prepozno klicati na pomoč in da
je zelo počasi spuščalo v morje rešilne
čolne, ki so bili deloma tudi neporabni.
Izmed potnikov so se posebno odliko-
vali trije črnci, ki so na potapljačih se
ladji odvezali rešilni čoln ter veslali z
njim med razvalinami parnika ter po-
birali potnike iz morja.
Kapitan «Vestrisa» se je potopil z lad-
jo. Kakor zatrjujejo, ni niti poskušal, da
bi se rešil. Kakor zatrjuje rešeni krmar
«Vestrisa», je kapitan do konca vtrajal
na poveljniškem mostu.
Kakor zatrjujejo dva potnika, bi bilo
moralo vodstvo ladje vsaj pet ur prej
klicati na pomoč, ker so bili nekateri
deli ladje že od nedelje napolnjeni z
vodo. Razen tega so odpovedale brez-
žične naprave. Posebno ostro obsoja
dejstvo, da je ladja prepozno klicala na
pomoč inž. Mack z ladje «Wyominga»,
ki je bil tudi med potniki. Ta postopek
označuje za zločinsko nemarnost in pra-
vi, da bi bilo lahko vse potnike rešiti,
če bi bil poveljnik prošil za pomoč ob
petih zjutraj, mesto ob desetih dopoldne.

Deklaracija nove Poincaréjeve vlade

Na znotraj za red in konsolidacijo, na zunaj za učvrstitev miru
in rešitev aktualnih mednarodnih problemov

Pariz, 15. novembra, (pas.) Danes se
je predstavil novi francoski kabinet
zbornici. Poincaré je prečital deklaraci-
jo vlade. Vlada izjavi, ki je bila da-
nes popoldne prečitana v zbornici in se-
natu, je razmeroma kratka. Izjava pravi
med drugim, da poziva vlada vse repu-
blikance, naj složno nadaljujejo nedo-
vršeno delo svojih predhodnikov.
Vladna izjava se bavi nato z notra-
njepolitimi problemom ter priporoča
skorajšnjo rešitev proračuna, sporazum
med vlado in finančnim odborom ter
rešitev zadeve glede pristupa verskih
redov in misijonarskih družb. V tem oziru
hoče vlada, ker je mnenja, da so te do-
ločbe vitalnega pomena za ohranitev
intelektualnega in moralnega vpliva
Francije v inozemstvu, zahtevati, da se
to vprašanje reši v najkrajšem času.
Izjava naglašja dalje potrebo notra-
njega miru ter nadaljuje, da bo vlada
skušala z vsemi sredstvi delovati na

pametno organiziranje zunanega miru.
Pogajanja, od katerih izida zavisi usoda
Francije in Evrope, so pričela z Nemci-
jo in njenimi upniki. Ta pogajanja gredo
za tem, da pride do sporazuma med po-
godbami in Dawesovim načrtom, že-
nevsko pogodbo in resnim reparacijs-
kim problemom. Mnenja niso deljena,
niti glede imenovanja strokovnjakov.
Da se prouči celokupno vprašanje skoraj
ni ovire. Nova vlada bo zato skuša-
la pogajanja dobro zaključiti. Bodočnost
republike in domovine bo zavisela od
tega, kar se bo zgodilo v naslednjih
mesecih. Izjava končuje: «Naša dolž-
nost je, da na mestih, ki so nam bila
poverjena, delujemo z najboljšimi moč-
mi, naloga članov zbornice in senata pa
je da nam to dolžnost olajšajo.»
Ministrski predsednik Poincaré bo za-
hteval od zbornice, naj že danes zaklju-
či splošno politično debato ter prične
jutri proračunsko debato.

Bojno glasovanje v nemškem parlamentu

Danes se bo vršilo glasovanje o socialističnem predlogu glede
ustavitve gradnje vojnih ladji. — Vladno krizo smatrajo za ne-
izbežno

Berlin, 15. novembra (be) Danes popoldne
je pričel nemški državni zbor debato o in-
terpelacijah in predlogih, naj se gradnja
oklopne križarke ustavi. Socialistični po-
slanec Wels je v svojem govoru povdaril,
da so zadnje državnozbornske volitve po-
kazale, da je nemško prebivalstvo proti gra-
dnji križarke. Tudi nasprotuje ta gradnja na-
čelom varčnosti.
Tekom seje so komunisti predlagali, naj
se takoj predloži državnemu zboru spo-
memico, ki je bila sestavljena za minist-
ski svet Državni kancelar Müller je izja-
vil, da vsebuje ta spomenica razgovore o
državni brambi, ki so se vršili v mini-
strskem svetu in da bi bila objava te spo-
memice neprimerna. Državni zbor je nato
odklonil komunistični predlog.
Nemška politična javnost z največjo
napetostjo pričakuje izid bojnega glosa-
vanja o Beitscheidovi resoluciji. Od tega

je odvisna nadaljna usoda sedanje vlade.
Če bo socialistični predlog sprejet, grozi
z demisijsko obrambo minister, če pa ga
zbornica odkloni, demisionirajo socialis-
tični ministri. Ker so vsa prizadevanja za
dosego sporazuma ostala brez rezultata,
smatrajo, da je vladna kriza neizogibna.
Kako jo bo mogoče rešiti, še nihče ne ve.
Berlin, 15. novembra (be). Socialistično
parlamentarna grupa je sklenila, da bo po-
dpirala Beitscheidovo resolucijo, ki zahte-
va, naj se gradnja vojne križarke ustavi.
Nemški državni kancelar Müller je ta sklep
odobril.
Berlin, 15. novembra (be) Državni kabi-
net se je bavil danes z vprašanjem stališča
državnih ministrov do socialističnega pred-
loga, naj se gradnja križarke ustavi. Mini-
strski svet je sklenil, da pusti pri glasovanju
o tem vprašanju svojim članom proste ro-
ke.

Katastrofa v Rokavskem zalivu

London, 15. nov. (lo.) V Rokavskem ka-
nalu je razsajal danes hud vihar. Več par-
nikov je bilo v nevarnosti in je klicalo na
pomoč. Na klic latinskega parnika «Alice»
je odplul na mesto katastrofe motorni re-
šilni čoln s 17 možmi posadke. Zaradi raz-
burkanega morja se je čoln prevrnil in vseh
17 mož je našlo smrt v valovih. Nesreča se
je zgodila v bližini kraja Rye, ki je naseljen
z ribiči. Dosedaj so potegnili na suho 10
trupel. Posadko ponesrečenega parnika «Ali-
ce» je sprejel na krov nemški parnik «Smyr-
na». Gledalci, ki so videli katastrofo z obale
so takoj hiteli na pomoč, vendar je bilo
prepozno in le z velikim trudom se je po-
srečilo potegniti na suho trupla ponesreče-
nih. Pozneje so vrgli valovi na suho rešil-
no ladjo, v kateri sta bili dva trupla.

Vedno večja zaostritev rurskega konflikta

Köln, 15. nov. (be.) Bergemann skuša do
vedno poravnati porurski konflikt. Vendar
je pa malo upanja, da pride do sporazuma.
Državni minister Wessel je osebno posetil
prizadete kraje. Sodisce I. instance je iz-
reklo, da izprti delavci nimajo pravice do
podpore za brezposelnost. Konflikt se je raz-
širil na okrožje Haagen, kjer je bilo izpr-
tih nadaljnjih 35.000 delavcev.

Dunajski sport

Dunaj, 15. nov. s. V današnjem prvenst-
venem kolu je prišlo do velikega preseneče-
nja, Nicholson, ki je šele letos prestopil v
prvo ligo je porazil Rapida s 3 : 2 (2 : 1).
Dalje so zmagali Wacker nad WAC z 1 : 0
(0 : 0) in Admira nad BAC z 2 : 1 (1 : 0).

Naši kraji in ljudje

Kako so se nabavljali letalski motorji

Navedbe zastopnika Mednarodnega letalskega društva. — Provizija 975.000 Din. — Polemika postaja vedno ostrejša

Beograd, 15. novembra. Kakšne mahinacije so se vršile pri nabavljanju motorjev za naše letalstvo, dokazuje naslednja nova odkritja »Politike«. O nabavi motorjev znamke »Liberty«. Komisija sta tvorila pomorski polkovnik Valušnik in pokojni pomorski kapetan Matijević. Poveljstvo mornariškega letalstva je sklenilo lani v decembru, da nabavi 28 motorjev znamke »Liberty«. Licitacija je bila določena za 15. januarja 1928. Tega dne je edini izpolnil vse formalnosti g. Hubert Berg, zastopnik Mednarodnega letalskega društva v Parizu. Pri licitaciji je on ponudil motorje po 105.000 Din. Po zaključeni licitaciji pa se je prilavila tudi strassbourška tvornica Michel. S specialnim dovoljenjem ji je bilo ustrezno, naslednji dan popoldne stavi svojo ponudbo. Na ta način je seveda Michel tvornici Michel omogočil, da stavi nižjo ceno. Uvidevaloč, da se bo to zgodilo, se je poslužil g. Berg drugega sredstva. Dal je instrukcije g. Genoirju, predsedniku družbe Air Export, da predlaga ceno 88.000 Din za motor.

Ko se je naslednjega dne pričela licitacija, je tvrdila Michel licitirala po 104.000 Din za motor, kar je bilo za 1000 Din manj od prvotne Berkove ponudbe, toda 16.000 Din več kakor nova ponudba, ki jo je stavil g. Genoir. Nastopila je zadržala. Ker se dobava ni mogla poveriti tvornici Michel, je bila prva licitacija razveljavljena in druga določena za 28. januarja.

K drugi licitaciji pa Mednarodno letalsko društvo sploh ni bilo povabljen, pač pa je bila objavljena tvrdka Air Export. G. Berg je torej za to licitacijo dal instrukcije svojemu zastopniku Mayerju, ker pa je dvomil, da se bo g. Mayer točno držal njegovih direktiv, se je obrnil tudi na tvrdko Hanau, da se udeležijo licitacije v njegovem imenu, ako g. Mayer ne bo hotel licitirati. Tako se je tudi zgodilo. G. Mayer ni licitiral, zato pa je Hanau ponudila ceno 95.000 Din za motor.

Kako se je stvar nadalje razvijala, pojasnjuje g. Berg takole:

— Določena je bila komisija za pregled njegovih motorjev. Polkovnik Valušnik in in kapetan Matijević sta se podala v tovarno, kjer je Matijević pokazal načrte in dejal da motorji ne ustrezajo. Svedeja je ta načrt bil posnet po motorjih tvrdke Michel. Opozoril sem kapetana Matijevića, da je po tem načrtu potrebno jeklo CNS, ki ga dobavlja tvrdka Ober in Duvald iz Pariza. Izključeno pa je, da bi se ameriški motorji Liberty izgovarjali iz francoskega jekla.

— Telefonično je tvrdka Ober in Duvald obvestila Valušnika in Matijevića, da je to res njeno jeklo, česar pa onadva nista marala upoštevati. Pregledovala sta motorje in ugotovljala, da so že bili rabljeni in da niso opremljeni z zahtevanimi modifikacijami. Ko sem zahteval načrt teh modifikacij, mi častnika nista marala ustreči. Tedaj sem staval kapetana Matijevića na razpolago instrumente za kontrolo, ki jo je on tudi izvršil. Ko pa sem zahteval od njega naj mi pokaže en sam del, ki ne bi v trezlu zahteval, je Matijević odgovoril, da po njegovem lastnem prepričanju motorji niso dobri. Nato sem staval predlog, da montiramo popolnoma nove motorje s popolnoma novimi deli, ali pa, da dovolim, da domontiramo 28 motorjev za dokaz o solidnosti vseh delov. Polkovnik Valušnik je odbil oba predloga. In naravno: nabavljeni so bili motorji tvornice Michel in država je plačala onih 975.000 Din — torej točno ono vsoto, kolikor so prejeli provizije Dinič in njegovi pomagači.

★

Polemika, ki se je po Jedvjevičevih navdah sprožila v »Politiki«, postaja vedno obsirnejša. Letalski kapetan vojni invalid Miletič, ki je že lani v decembru v celni vrsti

člankov kritiziral tvrdko Sondermayer in Hodjera, izraža v ponovni izjavi, svoje začudenje, da ta dva gospoda še vedno stojita na čelu Aerokluba, dajši ju vežejo trgovski interesi v aviaciji. Zahvaljuje se Hodjeri, da je proti njemu vložil tožbo, ker smatra, da bo tako čim prej imeli priliko dokazati, da za gospode liferante ne more biti mesta v Aeroklubu.

Istočasno prinaša »Politika« izjavo odvetnika dr. Latinčiča, ki je zastopnik g. dr. Gedeona Djundjerskega, da je vložil tožbo proti Svetislavu Hodjeri zaradi očitkov, da je tudi njegov klient vzdrževal družabne in poslovne zveze z Vragom Diničem.

Zemljoradniški poslanec Dimitrije Vujčić izjavlja na poziv Dobrosava Jedvjeviča, da bosta on in Vojza Lazič izpregovorila v vseli zadevi v Narodni skupščini. Čim bo vojni minister odgovoril na njuno interpellacijo.

Na včerajšnja porazna odgovora Dobrosava Jedvjeviča in narodnega posl. Večeslava Vilderja nastopa Svetislav Hodjera z novo izjavo, v koji se na izrečene očitke brani na svoj način navajajoč, da so Vilderjeve navedbe »uravnavljive« in da bo on, namreč Hodjera, ostal član Aerokluba in Društva za letalski promet vse do tedaj, dokler Vilder ne odide — ne v zapor, temveč na vešala. Ni dvoma, da bo Svetislav Hodjera za to svojo ljubeznivost prejel odgovor po zaslugi.

Jutri velika gala premijera

največje cirkuske šlagerje

Smrtna pentla

(Looping the Loop). Drzna vožnja z avtomobilom izpod cirkuske kapole v areno. Dresure divjih zveri, stoni, zračni akrobati itd.

Pride! Jutri! Pride! ELITNI KINO MATICA

Ob volitvah v SSLU

Rok za vlaganje list za volitve v Svet slušateljev ljubljanske univerze je potekel v sredo popoldne. Vložene so bile štiri liste in sicer: klerikalna lista (»A«), lista radikalov (»R«), lista Enotne napredne omladine (»E«) in lista študentov marksistov (»D«). Vsa akademska omladina, pa tudi širša javnost z intereso opazuje letošnji volilni boj v akademski reprezentanco. Veliko zadoščanje je zavladalo, da so se vsi napredni klubi združili in postavili po dveletni razcepjenosti zopet enotno listo. Ne more pri tem nikogar begati tako zvana »Stanovska lista delovne omladine« (B), ki z listo naprednih akademskih klubov nima nič skupnega. To listo podpirajo ljubljanski študenti-radikali in par bivših članov »Jadrana«, ostala akademska omladina pa trdno stoji za listo »Enotne napredne omladine« (C).

Pri vseh dosedanjih volitvah v Svet smo mogli opaziti eno: moč organizacije. Edino liste, ki jih je podpirala organizirana omladina, so dosegli uspeh. Zato se bo tudi v letošnjem letu vodila odločilna borba med klerikalno listo in listo »Enotne Napredne omladine« (C). Vsi glasovi, oddani »Stanovski listi delovne omladine« in »Listi svobodnih akademikov« so v podporo klerikalni listi. Klerikalcem je dobrodošla vsaka lista, ki bi napredni listi odvzela vsaj par glasov. To so videli tudi ljubljanski radikali: zbrali so krog sebe par tovarišev, ki so se iz naprednih vrst izločili, in postavili so svojo listo. To postopanje radikalov je razumljivo s tem, da hočejo tudi med ljubljansko napredno omladino pri reševanju stanovskih interesov vzpostaviti prošli klerikalni radikalni režim. To našo trditve potrjuje tudi »Slovenec«, ki z veliko simpatijo govori o »Stanovski listi delovne omladine«.

Izven dvoma je, da bodo napredni akademski odločno zavrnili vse poizkuse klerikalcev in njihovih simpatizerjev. Niti direktno niti indirektno ne bodo volili klerikalcev, temveč s'ozno oddali svoje glasove »Listi Enotne napredne omladine« (Lista »C«).

Profesorji in absolventi višjih pedagoških šol

Kongres profsorskega društva na Suški je na predlog ljubljanske sekcije sklenil o absolventih višje pedagoške šole naslednje:

1. višja pedagoška šola mora ostati samo institucija za višjo strokovno izobrazbo učiteljev osnovnih šol in kvalifikacije, katere jim daje ta šola, morajo ostati samo v mejah statuta te šole, da imajo »pravo« na položaje sreskih šolskih nadzornikov ter učiteljev in upraviteljev na meščanskih šolah.

Na učiteljskih se morejo postavljati samo v onih primerih, ako je prirodnim potom izpraznjeno katero mesto, a ni drugega kandidata za to mesto z akademsko kvalifikacijo. Nikakor se ne sme dovoliti, da se odstranjujejo (smejujejo) s svojih sedanjih mest na učiteljskih profesorji s fakultetsko izobrazbo, da bi odstopili svoja mesta absolventom viš. ped. šole, tem manj, ker to niti ni potreba, saj je treba na meščanskih šolah in med sedanjimi sreskimi inšpektorji toliko takih, ki nimajo kvalifikacije za te položaje. Mnogo bolj pravilno je, da se take osebe brez kvalifikacije odstranijo s svojih položajev in da se na njihova mesta postavljajo absolventi višjih ped. šol.

2. zahtevamo (»tražimo«), da se odredba čl. 14. pravil o diplomskem izpitu za višji tečaj viš. ped. šol nikakor ne uveljavlja (»primenjuje«) tako, kakor da absolventi viš. ped. šol morajo biti postavljeni na učiteljskih, ampak da morejo (biti postavljeni) ob gori navedenih pogojev.

3. zahtevamo, da se pogoj za napredovanje po grupah za absolvente višje pedagoške šole izenači z odredbami za napredovanje profesorjev s fakultetsko izobrazbo. (To se razume tako, da se morajo določbe čl. 64. in 65. uradn. zakona uveljaviti tudi za absolvente v. p. š., ki torej brez profsorskega izpita ne morejo biti uvrščeni v pomožne in glavne grupe I. kat. (od I./8. do I./4.), kakor to velja za absolvente fakultete; s tem je stigmatiziran čl. 161. f.n. zak. za l. 1928/29, kot tak, ki krši že obstoječi uradniški zakon in daje nedopustne privilegije).

4. tudi v višje razrede srednjih šol se ne morejo za profesorje v I. kat. nastavljeni take osebe, ki nimajo vseučiliške izobrazbe. V ljubljanski in mariborski oblasti nastavljeni absolventi višje ped. šole naj se takoj stavijo na razpoloženje ministrstvu prosvete.

Tvrdka Gräb & Rotloff izročena sodišču

Ljubljana, 15. novembra.

Pred mesec je začela berlinska tvrdka Gräb & Rotloff objavljati v slovenskih novinah velike vablilne oglase, s katerimi je v »reklamne svrhe«, »brezplačno« ponujala slovenskim radioamaterjem »izvrstne« radio aparate. Mikavni ponudbi je sledila cela vrsta slovenskih ljudi pretežno iz gole radovednosti, kako se bo ta stvar obnesla. Vsak interesent je prejel od tvrdke prijazen odgovor s povabilom, da naj vpošlje borih 200 dinarjev zgolj za stroške odposilnice, nakar da mu bo takoj doposlani eden izmed petih aparatov, naslikanih na pismu tvrdke.

Opozorjeni od znanega radioamaterja mestnega tajnika v Trzinu g. Vanka Japlja smo v »Jutru« takoj posvarili radioamaterje, naj ne nasedejo tej tvrdki, kateri smo obenem ustavili vsako nadaljnje inseriranje. Učinek našega pravočasnega ukrepa je bil močan. Mnogi interesenti so v Berlin poslali tvrdki dotični izresek iz »Jutra«, na kar smo od tvrdke prejeli predrzen poziv, da naj svoje opozorilo prekliče, sicer da bo tvrdka vložila tožbo. Čakali smo in čakali, a tožbe ni od nikoder. Nesreča pa je bila v tem, da so nekateri drugi listi še nadalje objavljali Gräbove inserate in je tvrdki gotovo nasledlo večje število ljudi z dežele, ki so uposlali po 200 Din. Srečnejši izmed njih so prejeli k večjemu mizeren detektor, vreden pri nas jedva 135 Din, dočim je velika večina ostala brez aparatov in seveda tudi brez denarja. Na ponovne urgence jim je tvrdka sporočila, da ima preobilo posla in da pridejo polagoma vsi. na vrsto. Končno pa je bilo potrpljenja dovolj. Marksistki interesent ne samo v naši državi temveč tudi drugod — se je odločil in prijavil zadevo policiji.

Danes je končno ljubljanska policijska direkcija iz Berlina prejela obvestilo, da so lastniki tvrdke Gräb & Rotloff izročeni sodišču in da se bo napram njim postopalo na podlagi številnih ovadb z vsoto ostrožnosti zakona.

«Oblaki» na mariborskem odr. V soboto, 17. t. m. bo premijera elektrone Kvapilove drame »Oblaki«. Po uprizaritvah nekaterih komedij bodo v lirskem nastrojenju pisani »Oblaki« zelo dobrodošli. Delo, ki se je pred leti uprizarilo na čeških in nemških odrih, je imelo izvanredno velik uspeh. V drami je mnogo lirsko — dramatskih scen, ki gledalca dobesedno ganejo. Glavni ulogi sta v rokah goč. Kraljeve, ki bo igrala gledališko igralko Zemanovo in gosp. Rakuska, ki bo podal semenišnika. Zupnika igra gosp. Grom, njegovo sestro pa ga. Bukšekova. Režira gosp. J. Kovič.

Slovstvena nagrada. Založnik Figuière v Parizu je ustanovil književno nagrado 50 tisoč frankov za mladega pisatelja. Odborniki: Brulat, Mauriac, Tharaud, Grouxoud itd. so jo letos priporočili Emanuelu Biveau, ki še nima 30 let, a je napisal celo vrsto knjig, ojavljajoč kolikor toliko vpliv Dostojevskega. Z bistrim opazovanjem pa združuje Bove smisel za slikovitost. Dela: Mes amis, Armant, La Coalition itd.

Na simfoničnem koncertu Muzike dravske divizijske oblasti, ki se vrši v ponedeljek, dne 19. t. m. v unioński dvorani, sodeluje pianistka Jadviga Poženelova. Mlada umetnica je po absolviranem ljubljanskem konservatoriju nadaljevala svoje študije v Parizu pri znameniti francoski pianistki Blanche Selva. Goč. Poženelova je koncertna pianistka v pravem najistejšem pomenu besede. Njene tehnične spretnosti so tako visoke, da obvlada vse težkote, ki jih stavijo posamez-

Zveza gostilničarskih zadrug in oblastne davščine

Zveza gostilničarskih zadrug za ljubljansko oblast v Ljubljani, je imela večeraj plesno sejo svojega odbora, ki je bil polno številno zastopan po načelnikih 31 gostilničarskih zadrug. Glavni predmet razprav je bilo poročilo o odredbah ljubljanske oblastne skupščine za zopetno povišanje davčin. Zastopniki vseh zadrug, ki so tolačili razpoloženje vsega gostilničarstva, so izražali ogorčenje nad oblastno metodo, da leto za leto samo obremenjuje obrtne sloje, osobito pa gostilničarje, ki že od samih taks, doklad in davšin ne morejo nikamor.

Tajništvo Zveze je poročalo o protestih, ki jih je po doznanju novih oblastnih določb podalo predsedstvu oblastnega odbora, posameznim klubom in pristojnim korporacijam. Razburjenje je raslo od točke do točke. Delegati so soglasno zahtevali, da se skliče za prihodnji četrtek, 22. t. m. ob 10. dopoldne v dvorano Mestnega doma v Ljubljani protestni shod vsega gostilničarstva ljubljanske oblasti, h kateremu se povabijo tudi oblastni poslanci in vinogradniki. Pristop pa bo imelo tudi širše občinstvo, da izrazi svojo nejevoljo proti vsakemu takemu umetnemu podraževanju življenjskih predmetov in povišanju davšin na obrtne panoge. Tozadevni sklepi bodo dostavljeni finančnemu ministru z zahtevo, da prepreči zvišanje dosedanjih, že itak gorostasnih bremen oblastne skupščine.

O naši operi

Te dni sta se mudila v Ljubljani dva nemška novinarja, prvi iz Dresdna, drugi iz Berlina, ki bosta potovala mesec dni po Jugoslaviji. Zanimala sta se zelo za našo opero in obljubila, da bosta o nji v svojih listih poročala. Eden izmed njiju je sam sodeloval v Dresdnu v »Schauspielhausu«. Bil je tudi dve leti gledališki recenzent v Halle, ki ima 200.000 prebivalcev. Ko je izvedel za naš »budget« (ca 6 milijonov Din) se je začudil, da je opera s takšnim repertoarjem in v tako dostojni izvedbi sploh mogoča. Našemu proračunu nasproti je postavil proračun dresdneških Landesbühnen: 6 milijonov RM subvencije (naših 80 milijonov Din). Njihov inkaso znaša letno najmanj 2 do 2 in pol milijona RM, ki gre tudi njim v prid. Pri nas velja najboljši prostor maksimalno 46 Din, pri njih je normalna cena orkesterskega (foteljskega) sedeža 16 do 20 RM, to je 280 Din.

Reprizo našega »Oedipa rexa« sta oba gospoda posetila in hvalila specijalno orkester in zbor. V Nemčiji da nimajo zbora takih kvalit. Bila sta iznenadena nad lepoto, svežostjo in sigurnostjo glasov. Pri stavila sta, da n. pr. v Halle (200.000 prebivalcev) niti misli niti, da bi postavili naš repertoar na oder.

To sem zapisal zato, ker je prišlo zabavljanje čez ljubljansko opero ljubljancem že v modo. Niko Štrifof.

Skrivnosti Kačje ride

Novo mesto, v novembru.

Bršlinski potok je prava slika dolenskega človeka in njegovega srca. Preliva se ti po zaseki, preliva: miren je in komaj opazi, da teče naprej; v širokem ovinku se umika in izogiba kraškim strnim brezovom in skalovju, ki mu zapirajo pot. A potok pljuska skoro neslišno pod njim, da niti ne veš, ali je pljusnil potok ali samo riba v temni vodi. Vendar doseže cilj in se pod Cegelnico z glasnim žuborenjem vrže zeleni Krki v naročje.

Bršlinski potok in dolenski človek — v miru mu teče zadovoljno življenje in se v miru kreza s svojo ženko: srka svoje vince in se prekanjeno umika težavam. In ko pride smrt, se ji posmeje dobrovoljno in se zgrudi pred njo s smehljajem, ki pa ni trpeč, ampak poln resignirane zadovoljnosti. Okrog bršlinskega potoka se ovija poezija, ki je še noben poet ni oveslil in je svetu nepoznana, zamaknjena sama vase. Pod dolenskim solncem, med brstecimi polji, ki niti v pozni zimi ne izgube svoje sočnosti, je razprostrto nekaj romantičnega, da ti misli nehoti postajajo verzi, pa si vesel in miren kakor dolenski človek, kakor bršlinski potok, ki se vije tod pod kraškimi brezulki.

Na levi čepi visoko gori Muhaber; gola drevesa ga ne morejo več skrivati pred radovednimi pogledi, da se razkazuje zdaj v pozni leseni v vsej slikovitosti in vselem razpoloženju. Na desni pa (sto) se svetila v neizrazni tihoi obe Kamenici raztreseni po položni strmini, ki se vznemlja višje in višje in se ustavi šele pri belem Hmeljniku.

Po stezi stopa proti potoku zastavno dekle, pole glasno in ne utihne ko gre mimo popotnika. Pa se mu samo posmeje, da ne veš čemu in zakaj. A ti je vendar toplo pri srcu.

Soteska se ozko stisne, da se potok ne more več zvijati v udobnih vijugah. Strmo pobočje ne kaže več belih reber, grmovje in drevje se ga je oklenilo. Čudna in tesna samota je ostrmelja hišoma pred tabo in krog tebe. — Kačja rida je pogledala vate s svojimi skrivnostmi. Odnekod prihaja za-

nikom skladatelj na izvajajočega umetnika. Njena globoka interpretacija pa ji omogoča, da poda vsako skladbo v najpopolnejšem izvajanju. Na tem koncertu igra C. Franckove simfončne varijacije za klavir in orkester. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

ZVEZA KULTURNIH DRUŠTEV

18. novembra:

Gor. Logatec: film »Scottova ekspedicija na južni tečaj«.

Zagorje: g. dr. Stojan Bajič predava ob 9. uri v Sokolskem domu »Uvod v razumevanje mednarodne politike« I. del.

Ziberše: g. prof. Fran Dolžan predava ob 16. uri o »Vesoljem potopu«.

Vrhnika kraj, org. SDS: predava g. Kravoa. Ljudska knjižnica Šmarjeta pri Rimskih toplicah: Drž. higijski zavod predava o zdravem domu ob 15. uri popoldne v hotelu Nova pošta.

20. novembra:

Ljubljana: Dramski tečaj ZKD ob pol 20. na Tehnični srednji šoli.

FORMAN

Proti nahodu

molko šumenje. Gledaš v potok in veš, da ne žubori, ker je tako miren: zleđaš po drevu in grmovju, ki kosto pokriva pobočja, a veš, da listje ne šušlja po njem, ker je zolo vse, kamor ti seže pozled. Trudoma hodiš naprej in se prerivaš med rošavo, a zamolklega šumenja ni nikjer konec. Samo tišje je postalo in je prav zato še bolj skrivnostno. Solnce se blesti zori po strmini proti Hmeljniku, da se belijo skale kakor kosmi razgrajenega platna. Tu dobi pa je razlit nedoloten mrak, da je voda v potoku še bolj mima in čudno temna. V vsem tem mraku se pa preliva nekaj taneza, skoraj groznega, ki pa vendar nima moči, da bi v srcu obujalo strah in plašne misli. Jesenski dan s svojim otočnim razpoloženjem je pač edino kriv, da se je pri okoliščini porodilo toliko žalostnih povesti o Kačji ridi. Pri ličkanju v samotnih, deževnih večerih, pri vasovanju v prijetnih zimskih nočeh, ob rdečem trškem vinu v vaški krčmi so se pripovedovale čudne in strašne reči, ki jih je Kačja rida polna in so se dogajale v preteklih in sedanjih časih. Tam ob potoku sedi noč in dan črni vrag in meče zakrivljen trnek v vodo: a rib ne lovi na trnek, ampak ko ga potegne iz vode, je zatanknjena nanj siromašna duša, ki je tako, tako podobna temu ali onemu nerodnemu vasčanu, ki je umrl onile dan Razbojniški se skrivajo pred vislicami po širnih goščavah, ker so pod vravoso zaščito varni pred rahlim. Kupi zlata so razmetani po Kačji ridi, pokriva jih sama listje, da jih lahko našeš s slepm očesom. In vse polno veš brli ponosni tok okrog in veš niso nič drugega kakor goreči zakladi. V obupu se fantje zaradi nesrečne ljubezni zatekajo v Kačjo rido, da jih ni nikoli več nazaj. Prezno so jočejo dekleta, pa hodijo gledat visoko na strmino za odslovljenim zaljublencem: in ga vidijo v Kačji ridi ob potoku — prekrasno ciganko objema in se smeje z njo. A gorje — ciganka ni nihče drugi nego črni vrag, ki lovi na trnek izzubljeni, nerodne dolenske duše...

Kačja rida se vije naprej in naprej in pošumeva s pridruženimi, pretrganimi glasovi, ki jim ne veš vzroka in postanka. Zapusčena leži daleč od človeških selišč in je vkljub samotni in skrivni grozi tako ljubka in lena, da se ti vtisne globoko v srce in te ne pažabi nikoli, če si jo je videl samo enkrat. In ko stopiš visoko gori na kameniški strmini, obliži od pozno jesenskega solca in strmiš v njo, se ti zdi, da leži tam doli Trnjutčica iz pravilice, leži vitko razklenjena in diha in sope, vsa zamaknjena v prelepe deviške sanje. Ni od nikoder kraljeviča, ki bi jo zbudil iz sanj, jo odvedel v beli svet in jo pokazal začudenim ljudem. — Josip Vandot.

Smrtna pentija

(Looping the Loop) je film velikega klouna Botta, film čudežev maneže.

Pride! Pride! Pride! ELITNI KINO MATICA

Huda jeza zaradi pozabljene dote

Murnovi iz Preslesja v savski okolici so delali pred dnevi notarsko pismo. Vdova Neža je dala prepisati grunt na starejšega sina Jožeta, kar ni bilo več mlajšemu sinu, 24-letnemu Poldetu. Iskal je tolažbe v vinu. Predvčeršnjim pa je prišel precej okajen v hišo brata Jožeta. Doma je bila mati sama. Ko je videla, koliko bije Poldetu uro, je stekla k sosedu Jeretinu po pomoč. Sin pa za njo. Komaj je stopil Jeretin na prag, da bi prijateljsko pomiril nataknjena mladeniča, jo je skupil. Poldetova težka pest ga je kresnila po glavi, da ga je kar spodneslo. Ko so videli Jeretini fantje, kaj je naredil Polde z očetom, so ga brž položili na tla in so ga »malo povaljali« potem pa ga postavili na sveži zrak.

Ko je prišel Polde k sebi, se je zopet obrnil proti domačiji. Začel je razbijati šipe v oknih, vezna vrata je razsekla in odnesel, »da bo v domačijo vsem pot odprta... Pred hišo je razbil klopi in še celo cvrtice na oknih so mu bile odveč. Potem je vdril v sobo in čumnato in pričel trzati okna in polkne in je nato vse znesel na kup sredi dvorišča.

Nato se je obrnil zopet k sosedu Jeretinu. Z železnim drogom obrožen je pridrvel v hišo, da so vsi preplašeni zbežali pri zadnjih vratih ven. Fant je prevrnil mizo: žganje, kozarci, skleda... vse je letelo po tleh... Ko se je zdela Poldetu, da si je dovolj ohladil hudo kri, se je zavlekel v listnico in je po težkem delu globoko zasmrčal.

Pantovo smrčanje in krivo početje radi pozabljene dote pa je prišlo na uho oblasti, ki bodo povabile užaljenega Poldca, naj se pride odpočit kar na račun državne »dote«.

Nogavice vsled ugodnega nakupa nižje cene. Velika zaloga! Fr. M. ROZMAN, Židovska ulica 7.

Kulturni pregled

Narodno gledališče v Ljubljani

Ljubljanska drama. Začetek ob 8 zvečer.

Petek, 16.: »Tajna dolgega življenja«. A. Sobota, 17.: »Svejk«. Izven.

Nedelja 18. ob 3. popoldne: »Modri ošleček Miško«. Mladinska predstava. Izven.

Ob 3. popoldne: »Krog s kredom«. Izven.

Ponedeljek, 19.: »Kukulu«. D.

Ljubljanska opera. Začetek ob 20 uri.

Petek, 16.: »Boccaccio«. Opereta. D.

Sobota, 17.: »Čarobna piščal«. B.

Nedelja 18. ob 3. popoldne: »Poljska kri«. Opereta. Izven.

Ponedeljek, 19.: Zaprtlo.

Mariborsko gledališče. Začetek ob 8 zvečer.

Petek, 16.: »Divji avtomobilist«. Gostoval. je Hansi Niese.

Sobota, 17.: »Oblaki«. A. Premijera.

Nedelja 18. ob 3. popoldne: »On in njegova sestra«. — Ob 8. zvečer: »Ognjenika. Znižane cene. Kuponi.

Stvar Makropulos. V petek 16. t. m. se bo ponovila Čapkova komedija »Tajna dolgega življenja« (Stvar Makropulos). V ulogi Emilije Marty gospa Marija Vera. Režija g. prof. Sest. Red A.

Sledeče srečke drž razredne loterije

kupljene pri Zadrugi hranilnici, r. z. z o. z., v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 19, so bile dne 12. t. m. izžrebane

Din 2000.— št. 91.715, 115.670, 10.904, 30.943, 70.296.
Din 500.— št. 14.146, 5.738, 5.770, 40.579, 40.528, 40.555, 66.670, 66.659, 91.747, 91.775, 91.721, 91.761, 115.678, 115.611, 115.629, 115.671, 10.836, 10.855, 10.967, 10.993, 10.910, 34.653, 34.606, 34.700, 34.746, 34.785, 34.705, 58.209, 58.311, 84.583, 84.534, 84.563, 84.662, 84.697, 84.672, 84.675, 99.701, 99.792, 99.773, 109.785, 109.795, 109.754, 109.762, 109.740, 120.181, 120.166, 120.106, 120.163, 120.229, 120.279, 120.253, 120.228, 120.278, 123.878, 123.833, 100.729, 30.971, 53.467, 53.491, 103.169, 7535, 7634, 7601, 7654, 20.033, 20.055, 20.098, 20.189, 46.022, 46.189, 46.195, 46.176, 46.102, 70.215, 70.297, 70.393, 70.313, 70.365, 70.316, 70.327, 70.329, 97.361, 97.459, 97.475, 97.420, 108.183, 108.149, 108.251, 108.205, 108.299, 108.297.

Dne 13. novembra 1928.

Din 2000.— št. 91.748, 115.635, 123.962, 7532, 97.320.
Din 500.— št. 5752, 5775, 66.691, 91.713, 91.784, 91.705, 10.831, 10.976, 10.987, 34.665, 34.669, 34.697, 58.242, 58.232, 58.354, 58.336, 84.582, 84.668, 99.735, 99.709, 109.793, 109.716, 109.728, 109.709, 109.777, 109.835, 120.144, 120.188, 120.113, 120.245, 120.204, 123.964, 30.937, 30.974, 30.962, 53.413, 53.405, 103.125, 7525, 7565, 7529, 7573, 7692, 7688, 20.010, 20.076, 20.143, 20.163, 46.090, 46.061, 46.072, 46.198, 70.262, 70.349, 97.384, 97.393, 97.481, 108.139, 108.152, 108.190, 108.115, 108.221, 108.253, 69.801, 69.809, 72.380, 109.009.

Onim, ki so jim bile srečke izžrebane za mali dobiček, bomo na željo srečke zamenjali za še ne izžrebane tako, da bodo mogli igranje nadaljevati na visoke dobitke. Seveda je toliko časa, dokler bo kaj neizžrebanih srečk na razpolago.

Zadruga hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 19.

Domače vesti

„Življenje in svet“ št. 20

prinaša na uvodnem mestu začetek poglavja

„Veliki inkvizitor“

iz Levstikovega prevoda „Bratov Karamazovih“ kot najgloblje in najstrašnejše, ki ga je kdaj kdo napisal o konfliktu med Kristu-ševim krščanstvom in krščanstvom vladajoče Cerkve.

Članek

„Nebeški ogenj v sibirski tajgi“

opisuje katastrofalne posledice padca največjega meteora, kar jih pomeni človeštvu.

Zanimiva so izjava dunajskega profesorja, ki trdi, da elektrika ne ubija, o čemer poročajo sestavek

„Ali je elektrika človeku nevarna?“

Nadaljnji članek razpravlja o najnovejšem izumu v železniški tehniki, in sicer o „Lokomotivah na visoko parno napetost“.

ki jih je pričela izdelovati švicarska lokomotivska tovarnica.

Naš znani esejist je poslovenil znamenito razpravo Turgenjeva

„Hamlet in don Quijote“

ki bo brezdvomno vzbudila veliko zanimanje ne samo za oba umetna umotvora, ampak tudi za sodobne Hamlete in done Quijote.

Aktuelni prispevek o

imenih ljubljanskih ulic, trgov in cest, v katerem se zavzema avtor za zgodovinsko upravičenost, smiselnost in red pri preimeno- vanju starih in imenovanju novih ulic v slovenski prestolnici.

Znana svet. ptnica A. M. Karlova pri- obuje spis „Singapore — srce Iztoka“ z nje- žasto pripovedno umetnostjo.

Naslednji članek o ubežnikih, malih va- gabundih in malem pesniku, pripoveduje o sovjetski mladinski zakonodaji in o živ- ljenju izgubljenih otrok.

Pisatelj A. Debeljak je prevedel odlomek iz dela francoskega pisatelja Gabriela Mau- rierja, nakar sledi zanimiv sestavek „Nov turški korak v Evropo“, ki govori o koncu arabske pisave v Turčiji.

„Čipariji, izumirajoči lovec in „Konec ame- riške „Kraljeve zvezde“ v orkanu“ zaključuje- ta to številko, ki jo krasi umetniška priloga „Grad Otočec pri Novem mestu“, znan iz Tav- čerjevega romana „Otok in struga“.

Posamezna številka „Življenja in sveta“ stane samo 2 Din.

• Stavka odvetnikov v Vojvodini? Pred- sedstvo kasacijskega in apelacijskega so- dišča v Novem Sadu je te dni sestavilo in izdalo novo odvetniško tarifo, ki je v pri- meru z dosedanjim tarifno znižana za 50 odst. Nova tarifa je v tamonjskih odvetniških krogih izzvala veliko nevoljo. Predsednik odvetniške zbornice v Novem Sadu je iz- javil novinarjem, da bodo odvetniki stopili v stavko, ako kasacija na prošnjo odvetnikov ne bo razveljavila nove tarife.

• Koncentracija grobov avstrijskih boje- vnikov. Avstrijski poslanstvo v Beogradu namerava izvršiti koncentracijo vseh gro- bov avstrijskih vojakov v eni grobnici, ki se bo v kratkem zgradila v Beogradu. Beo- gradska občina je v to svrhu obljubila brez- plačne delovne moči. Na ta način bo izvr- šena koncentracija vseh vojaških grobov v Beogradu in okolici.

• Slovensko prosvetno društvo v Zagrebu kateremu je svrha kulturno zблиžanje z bra- ti Hrvati, je po počitnicah imelo te dni prvi redni sestanek. Predsednik društva, pod- predsednik banskega stola Ivan Okretič se je s toplimi besedami spominjal smrti narod-

nih mučenikov Stjepana in Pavla Radića in dr. Gjure Basarička. Sporočil je, da je dru- štvo položilo venec s slovensko trobojnico na mrtvaški oder Stjepana Radića ter po- kolnikovi vdovi izreklo svoje sožalje. Za novega podpredsednika je bil izvoljen uni- verzitetni profesor dr. Boris Zarnik. V zim- ski sezoni bo društvo priredilo vrsto preda- vanj, in sicer izmenoma Hrvatov in Ljublja- ni, Slovencev pa v Zagrebu. Prvo predava- nje bo v Zagrebu, kjer bo univerzitetni pro- fesor dr. Leonid Pitamic predaval o aktual- ni temi „Pravna podlaga zaščite manjšin“. Slovensko prosvetno društvo ima v Zagre- bu svoje društvene prostore v poslopju no- ve borze, Račkova ulica 23.

• Otvoritev novih telefonskih central. Dne 10. t. m. sta bili otvorjeni telefonski centrali pri pošti Dob pri Domžalah ter pri pošti Lukovica.

• Smrtina kosa. V Stari Loki se je 14. t. m. preselil med nebeške kraljice Milanček Polenski. Pogreb bo danes ob 4. pop. Zahujajoč rodini naše iskreno sožalje!

PRIZNANO

najboljša oblačila pri najnižjih cenah nudi renomirana trdka

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova c. 12.

• Ladislav Krajač. V Senju je v sredo umrl g. Ladislav Krajač, predsednik Jadrans- ke plovnice d. d. Dosegel je starost 71 let. Pripadajo mu velike zasluge za naš pomor- ski promet na Jadranu. Pogreb uglednega industrijalca se bo vršil danes.

• Nageljni rdeči... Besedlo Iva Peruz- zija, za moški zbor z baritonimskim solom uglasbil Zorko Prelovec. Izdalo pevsko dru- štvo „Ljubljanski Zvon“. Cena prvi kupljeni partituri 5 Din; nadaljnjim za vsen zbor po 2 Din. Veselje za naše moške zbor, ki ima- jo dobrega, samostojnega baritonista!

• Fašistični list v Jugoslaviji prepovedan. Z odlokom ministra za notranje zadeve je v naši državi prepovedano razpečevanje fa- šističnega lista „La volonta d'Italia“, ki iz- haja v Rimu, ker piše proti interesom naše države.

• Senzacionalna poverba v Osijeku. Kakor smo že včeraj na kratko poročali, so v Osijeku aretirali davčnega pripravnika Josipa Radeka, ki je bil dodeljen finanč- nemu ravnateljstvu za manipulacijo s kolki. Aretacija ravnateljstva je bila izvršena na podlagi ovadbe inspektorja finančnega mi- nistrstva I. Matka, ki je nepričakovano pri- šel v Osijek in izvršil skontiacijo V od- delku Josipa Radeka je ugotovil primanj- kljaj 150.000 Din, za katerega v knjižah ni bilo kritja. Radek je takoj priznal, da je iz- vršil poverbo. Zanimivo je, da je bil šele pol leta v službi, vendar pa mu je urad za- upal manipulacijo s kolki v vrednosti 22 mi- lijonov dinarjev. Radek je živel zelo potrat- no. Afera je povzročila v Osijeku veliko senzacijo.

• Zahteva beogradske sodnikov. Na skup- ščini srbskih sodnikov, ki se je te dni vršila v Beogradu, je neki apelacijski sodnik za- hteval, naj se v Beogradu čimprej zgradi „palaca pravde“, v kateri naj bi bila nastan-ljena vsa beogradska sodišča. Stroški za zgradbo take palače bi znašali približno de- set milijonov dinarjev.

• Selam v Krškem. Običajni letni kramar- ski in živinski sejem v Krškem se bo vršil letos mesto 25. v ponedeljek 26. novembra.

• Borni prispevki desinfektorjev. K do- pisu pod tem naslovom, objavljenem v št. 267., nam je Higijenski zavod v Ljubljani po- šlal naslednje informacije: Pri kolonah za desinfekcijo so bili desinfektorji do 1. maja 1926 nameščeni kot zvančniki, potem pa po naredbi ministrstva narodnega zdravja pre- vedeni v služitelje samo oni desinfektorji, kateri niso imeli predpisane predizobrazbe, drugi so ostali še nadalje zvančniki. Na podlagi člena 306 finančnega zakona za leto 1927-28 pa so bili vsi oni desinfektorji, ka- teri niso imeli na dan 31. marca 1927 tri leta efektivne državne službe prevedeni v dnevničarje. Zvančniki so prejeli 1. 1926 dnevnic pri službenih potovanjih v doma- čem srezu 25 Din, v tujih srezi pa 45 Din. Sedaj pa prejemajo dnevničarji v tujih sre- zih 40 Din dnevnic v domačem srezu 20 Din in 4 Din za km peš-poti, tako da prejemajo- lo z ozirom na razsežnost svojega sreza še 400 do 600 Din potnih stroškov mesečno. Izplačilo potnih stroškov se je vršilo vedno redno, izostalo je samo za mesec marec 1927 in ne za osem mesecev, vendar se bo naknadno izplačalo, čim bodo za to odobre-

ni krediti. Desinfektorji-dnevničarji so na- meščeni pogodbeno z mesečno plačo 900 do 1200 Din, pri čemer se oziira na njihove rod- binske razmere, predizobrazbo, njihovo služ- beno dobo in uporabljivost v službi.

• Prepoved točenja alkoholnih pijač. Sre- ski poglavar za Ljubljano-okolico objavlja: V nedeljo se bodo vršile v občinah D. M. v Polju, Grosuplje, Medvode, Moste, Podgor- ica, Št. Vid nad Ljubljano in Zg. Šiška vol- litve občinskega odbora; zaradi tega je v soboto in nedeljo v imenovanih občinah prepovedano točiti alkoholne pijače.

• Velik mlin pogorel do tal. V banatskem selu Dragutinu je predvčerajšnjim pogorel do tal mlin Karlovačka paromilinskega d. d. Škodo cenijo na okoli dva milijona dinar-jev. Požar se je pojavil v podstrešju, kjer je bila velika količina žita. Vred močnega vetra je gašenje ostalo brez uspeha.

• Ženin na svatbi ubit. V selu Bošnjaci pri Subotici se je prošli ponedeljek poročil posestnik Lovro Pavlovič. Na svatbi je na- stal prepir med ženinom in sestro Giorg- jevo Jeličević. Jelič je v prepiru vprico go- stov z nožem zabodel ženina in ga grozno razmesaril. Pavlovič je kmalu nato umrl. Jelič pa je bil aretiran in izročen sodišču.

• Defekt vojaškega avijona pri Krški vasi. V tork popoldne se je vojaški avijon tipa Breguet zagrebških vojniš edinec podal na svoj navadni dnevni let proti Sloveniji. Nad Krško vasio se je v motorju pripetil defekt, zaradi česar se je pilot moral spustiti. Ko je bil defekt popravljen, je mogel avijon šele v mraku poleteti nazaj v Zagreb ter se je v temi srečno spustil na tamkajšnjem aero- dromu.

• Beračica zapustila 60.000 Din. V Kar- lovcu se je te dni neka tamkajšnja beračica obrnila na dobrodelna društva s prošnjo za podporo, da bi mogla poravnati pogrebne stroške za svojo moža. Po pogrebu je pi- sala svoji hčeri v brošček okraju, naj pride po njo, da se preseli na njen dom. Ko je hči prišla, je našla mater mrtvo. Zadelo jo je kap. Na veliko začudenje je hči našla v kovčku, zavrtih v cunje, 60.000 Din v ba- kovcih.

• Tragična smrt mornarja. V bližini že- lezniške postaje sv. Kuzma v hrvatskem Primorju so našli predvčerajšnjim ob progl- truplo neznanega moškega. Po legitimaciji, ki se je našla pri njem, se je ugotovilo, da je ponesrečenec mornar Jeronim Mirković iz Bakra, star 50 let. Ker je zamudil osební vlak, se je vozil s tovornim vlakom, ki pa pri sv. Kuzmi ne obstane. Zato je skočil z drvečega vlaka in prišel pod kolesa. Zapu- šča ženo in dvoje otrok.

• Dvojni samomor zaradi nesrečne lu- bezni. V bližini Osijeka je Drava naplavila truplo približno 35 let starega moškega, v katerem so spoznali natakarka Mateja Biondi- ča, rodom iz Bosenske Gradiske. Ker je istočasno z Biondičem izginila iz Osijeka tudi služkinja Ana Polaćek, s katero je Biondič imel ljubavno razmerje, domnevala, da sta oba izvršila samomor zaradi nesreč- ne ljubezni.

• Obledela obleke barva v različnih bar- vah in pilsiro tovarna JOS. REICH.

• Noseče žene in mlade matere dosežejo z naravno grenčico „Franz-Josef“ urejeno lahko prebavo. Ženske bolnice uporabljajo z velikim uspehom v takih primerih prirod- no grenčico „Franz-Josef“. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovin-ah.

Iz Ljubljane

u— Kraljeva organizacija SDS v Mo- stah sklicuje zadnji sestanek pred volitvami za danes zvečer ob 8 pri Rahnetu na Selu. Pozivamo vse člane, da se teza važnega sestanka gotovo udeležijo, da prejmejo di- rektive za nedeljske volitve. — Odbor

Moščani! Naša skrinjica je prva!

u— Skupščina in volitve v SSLU. Danes ob 15 se bo vršila v veliki zbornici uni- verziteta glavna skupščina SSLU. Glede na važni dnevni red poziva podpisani od- bor vse volilce liste „C“, da se skupščine brezpogojno udeležijo. Volitve v SSLU se bodo vršile jutri od 13 do 18 Vsa volilca mora brezpogojno prinesiti seboj indeks, na katerem mora biti značka SSLU; brez in- dekasa ne more nihče glasovati. Kdor inde- ksa nima, naj do popoldneva v soboto to prijavi volilni komisiji v sobi SSLU in pri- nese seboj potrdilo oblasti, kjer ima indeks deponiran. Markice SSLU določijo volilne liste „C“ danes ves dan pri volilnem odboru „Liste enotne napredne omladine“ v posve- tovalnici „Jadrana“ (Napredni dijaški dom); na istem kraju dobite markice še v soboto do 12 ure. Za časa volitev pa dobite mar- kice pri poslujočem odborniku volilnega od- bora na univerzi. Svojo volilno dolžnost opravite jutri najkasneje do 16 ure. Pripe- lište seboj kar največ simpatizerjev! — Vo- lilni odbor „Liste enotne napredne omladi- ne“ (Lista „C“).

u— Izvidnički odred Streliške družine. V soboto 17. t. m. ob 15 uri se bo vršil red- ni sestanek vseh izvidnikov na običajnem mestu. Lanske izvidnike opozarjamo, naj se zanesljivo udeležijo sestanka, ker bodo sicer črtani. Zdravo! — Vodja odreda.

Tvrdka JULIO MEINL

UVOZ KAVE IN ČAJA

priljubljen v svoji podružnici

Šelenburgova ulica št. 3

dne 16. t. m.

POSKUSNO KUHANJE KAVE

in dne 17. t. m.

POSKUSNO KUHANJE ČAJA

Postavljamo se dolé brezplačno in ob tej priliki se lahko naši cenjeni odjemalci preizkušajo o pravi- ni pripravi kave in čaja.

Tem potom opozarjamo naše cenjene odje- malce, da se prodaja MEINLOVIH IZDELKOV nahaja samo v podružnici

Šelenburgova ulica št. 3

ter posebno opozarjamo odjemalce, svojačasno drupe, sedaj neobstoječe podružnice za potrebni nakup.

13480

Danes slavnostna premijera: Nadvojvode vojske in baleta

Sikst Habsburški, pokrovitelj baleta bivše cesarske opere na Dunaju in njegovi doživljaji s Gusti Lektnerjevo, imenovano:

„K. u. K. BALERINA“

slavna DINA GRALLA

Tajne baletnega zbora. — Jesenski manovri. — Skandal 1914. — Schönbrunn in avstrijski dvor.

Danes ob 4., četrti na 7., pol 8. in 9.

KINO DVOR

Telefon 2730

u— Politično gospodarsko napredno društvo za šišenski okraj bo priredilo da- nes ob 20. v dvorani D. Dolničarja (Keršič) sestanek za svoje člane in po njih uvedene somišljenike. Na sestanku bosta poročala narodni poslanec g. dr. A. Kramer in župan g. dr. Dinko Puc. Prosimo, da se sestanka članstvo točno udeleži.

u— Pevsko društvo Ljubljanski Zvon. Danes zvečer odborova seja, v ponedeljek skupna vaja. — Tajnik.

u— Plesne vaje na Strelišču (Pod Rožni- kom) vsako nedeljo popoldne. 2211

u— Poljanilo. K predvčerajšnjemu poro- čilu o vplomu v Paškovo gostilno v Linhar- tovi ulici nas prsi g. Milan Pašk za ugotov- itev, da je na policiji dokazal svoj alibi in s tem svojo popolno nedolžnost ima svoj poklic in nima potrebe, da bi se spuščal v kakršnekolikšne avanture.

u— Politični drobiž. Dolgoprstneži so pridno na poslu ter krajevo vse, kar jim pride pod roko. Ako ni drugega, jim pride prav tudi dežnik, ki ga postavi gost v ka- varni ali gostilni v ta ali ml kot, fatvino dežnika je prijavil prednočnjim dr. Kan- sky. Prijavljeni so bili še naslednji dvogolci: 2 tatvini koles, 1 tatvina obleke, telesna po- škodba, 1 poškodba tuje lastnine, 1 prestop- pek pijanosti in razgrajanja, 1 nezgoda za- radi pijanosti, 1 prestopke javnega pohuša- nja, 1 prestopke prekoračenja policijske ure 1 ogenj v stojnici in 9 prestopkov cesno- policijskega reda. Prijavljenih je bilo 5 oseb zaradi javnega nasilstva ob priliki demon- stracij.

V soboto 13472 družabni večer na Taboru

u— Ogenj v stojnici. V noči od srede na četrtek je opazil stražnik Ivan Pucihar, da se iz stojnice za pečenje kostanja na voga- lu Bleiweisove in Celovške ceste močno kadil. Pucihar je s pomočjo nekega pasanta stojnico last Ivana Grošlja z Dunajske ce- ste, odprl ter ogenj pogasil. Pri baraki se je vnel les od peč, v kateri je kostanjev pustil po odhodu domov žerjavico.

u— Težka železniška nesreča. V ljubljansko splošno bolnico so prepeljali včeraj popoldne težko ranjenega 28 letnega premik- ka Ivana Jerina iz Sp. Logatca. Jerino je na kolodvoru na Rakeku zgrabil vlak, mu strli roke v ramah ter ga vrgel ob tla. Po- nesrečenec je utrpel tudi pretres možganov. Njegovo stanje je zelo kritično.

u— Blazna ženska na cesti. Pred kolo- dvorom in pred splošno bolnico so imeli ljudje včeraj popoldne priliko opazovati za- lostni prizor S popoldanskim vlakom so pri- peljali iz Bele Krajine blazno žensko, ki se je vedla izredno nasilno, tako da so jo njeni spremljevalci komaj krotili. Blazno žensko so odpeljali s kolodvora v bolnico, kjer pa jo po predpisih, ker spremljevalci niso imeli s seboj zdravniškega spremljeval- ca, niso mogli sprejeti. Blazna ženska je posta-jala, čakačiča pred bolnico na končno od- ločitev, vedno bolj rablatna ter je povzro- čala naravnost mučne scene.

u— Vskanili tatvini. Tatvine koles so v Ljubljani navzlic bližajoči se zimi še vedno na dnevnem redu. Ne mine dan, da ne bi bilo prijavljenih kar po več zadevnih tat- vin. Prednočnim je neznan »kolesar«, od- peljal kolo posestniku vemu sinu Francetu Rebolju iz Trzina. In sicer izpred Možno- vega vinotoka na Vidovdanskem cesti. Re- boljevo kolo je znamke „Ikar“, črno pleska- no, vredno 1300 Din. Imajo vtisnjeno tovarni- ško številko 588.315. Neznani tat je odpeljal kolo tudi vpokojenemu oficijalu Feliksu Šlehti in to iz prvega nadstropja hiše št. 9 na Dunajski cesti. Ukradeno kolo je znamke „Puch“ s št. 238.988 ter je vredno 1000 Din.

u— Dober plen uzmoviča. Ko je prišla prednočnim okrog 22 kuharica v restav- raciji „Pri Levu“ na Gosposvetki cesti v svojo sobico kjer spi tudi natakarka Minka Vedeničeva, je prestrašena opazila da je soba v velikem neredu in da jo je očito obiskal vlomilec. Kuharica Pani je takoj prikalala natakarko, ki je ugotvila, da ji je uzmovič ukradel iz kovčka 1600 Din gotovine, poleg tega pa se je polastil še nekaj važnih dokumentov. Tat je odprl kovčec s škarnjami, ki jih je našel na nizi.

u— Ruska Matica. Ruska Matica in ruska ljudska univerza priredita v soboto, dne 17. novembra v balkonski dvorani univerze predavanje univ. prof. Aleksandra Makle- cova o „Ruskem pedagoškem kongresu v Pragi in o vprašanju denacionalizacije“. — Začetek ob 19 uri. Vstop prost.

u— Lansko leto so se vsi posestniki dru- žabnih večerov na Taboru dobro zabavali, da so nam tudi v bodoče obljubili posete. Letos se nudi vsem našim prijateljem in znancem prilika, da nas obiščejo na našem družabnem večeru v soboto 17. t. m. na Ta- boru in se razveselijo v naši družbi. Pri tem pa nas podprejo tudi gostilničarji in nam tako omogočijo uspešen razvoj za naprej. Dobra

godba, nekoliko prvovrstnih šaljivih točk in animirana plesna zabava doprinejeto vedno k veselemu razpoloženju. Zato v so- boto vsi na Tabor na družabni večer, ki ga bo priredil godbeni odsek Sokola I. 2207

u— Električne razsvetljave ne bo v ne- deljo 18. t. m. v Sp. Šiški od 6. jutraj do 5 popoldne, ker se bo predelaval vod za vi- soko napetost.

u— Naprava mostov čez Jarke. Opazilo se je, da kljub mnogim pozivom nekateri posestniki v območju mestne občine Ljub- ljanske še vedno napravljajo prehode na svoja posestva oziroma zemljišča s pola- ganjem cementnih cevi v občestne in druge jarke. — Te cevi, ki se do vrha jarke za- sipljejo, imajo večino premajhno svetlobo, kar povzroča zajezenje larkov in zasta- janje vode, posebno še zato, ker se cev sčasoma pogreze. Ker je trebljenje larkov toliko časa, dokler posestniki ne odstranijo teh cevi, skoraj brezplodno delo, opozarja mestni magistrat Ljubljanski v smislu določil kranjskega vodnega zakona in pa zakona z dne 23. avgusta 1877 kranj dež. zak. št. 14, vse posestnike, da je samolastno pola- ganje cementnih cevi v odvodne jarke strogo prepovedano ter se zajedno vsem priza- detim naroča, da najpozneje do konca leta 1928 odstranijo iz larkov vse cementne cevi ter napravijo za prehod odvodnih larkov le- sene ali cementne mostičke, ki ne smejo ni- ti najmanj izoiti profila dotičnega jarke. Mestni magistrat bo dal začetkom prihod- njega leta pregledati vse odvodne jarke in odstraniti vse cevi, katere bi se event. na- hajale v jarkih, na stroške posestnika. Vru- tega se mu bo še naložila občutna globa. — Ob tej priliki se opozarja vse zemljiške posestnike, ki imajo parcele ob Poti v Ra- kovo lešjo, da je mestni magistrat iztrebi- l občestne jarke ob tem stradonu in da se jim sedaj nudi ugodna prilika, da vre- žejo med svojimi parcelami odvajalne in mejne jarke za odtok talnih voda ter s tem zboljšajo, oziroma osuše svoja zem- ljišča.

DIŠAVE SLON

u— Gospodarsko napredno društvo za šentjakovski okraj bo priredilo za svoje članstvo v soboto 17. t. m. ob 8. zvečer prijateljski sestanek v gostilni pri Če

vred, katero je potem prodal na sejmšču neki ženski za 15 Din. Na podlagi ovadbe je bila Mica aretirana in izročena sodišču, čigar gostoljubno stredo je po dvamesečnem zaporu zaradi sličnega delikta zapustila šele pred 5 dnevi.

Iz Maribora

a— Podružnica Narodno-strokovne zveze v Mariboru vabi vse svoje odbornike k seji, ki se bo vršila v nedeljo ob 10. dopoldne v predstobi pisarne SDS, Cankarjeva ul. 1.

a— Ljudska univerza v Mariboru, Drevi ob 20. v veliki kazališki dvorani koncert odličnega slovenskega pianista g. prof. Noča iz Ljubljane, ki je žel tudi izven svoje domovine mnogo hvale in priznanja. — V ponedeljek, 19. novembra: dr. Čurčin, glavni urednik »Nove Evrope« o veletaktilni temi: »Naša državna kriza in poti k njeni rešitvi«.

a— Nezgoda pri delu, 31 letni Avgust Fras iz Aandrejce je šel spat na neki hlev v Veržanovi ulici. Med spanjem je padel s hleva in dobil pri tem težke ugotovne poškodbe. Julijana Vrečič iz Sv. Martina na Pohorju je metala listje z voza in je pri tem izgubila ravnotežje ter si pri padcu zlomila desno roko. 23 letni delavec Gselman se je v tekstilni tovarni opekli z vrelo vodo. Vse tri so odpeljali v mariborsko bolnico.

a— Komedia s skokom v Dravo. Neka Ivanka K je včeraj pokazala pri samomirnem poskusu, da je tudi dobra komedijantinja. Sprla se je s svojim fantom in je sklenila, da se kratko in mako vrže v Dravo in res se je spustila v diru proti Dravi ter spotoma podržala še dva delavca, ki se ji nista umaknila. Skočila je v mrzle valove. Ko pa se je ozrla in zagledala na obrežju svojega fanta, ki se ji je porogljivo smejal se je Ivanka premislila in se prav hitro skobacala iz Drave, ki je na tem mestu zelo plitva. Vzključila je zmagoslavno: »Pa se nalašč ne bom, da ne bi imel veselja!« Fant pa ji je odgovoril: »Tudi to ni škodilo, si se vsaj enkrat umila...«

Iz Kranja

a— Otvoritevna plesna vaba bo v soboto 17. t. m. ob pol 9. zvečer v veliki dvorani Narodnega doma. Pomočniki zbor gremija in Sokolsko društvo v Kranju vabita tem potom svoje članice in člani kar tudi vse ostalo občinstvo k udeležbi. Izkaznice za vstop se dobe pri blagajni. 2216

a— V počastitev spomina pok. dekana Antona Koblarja se bo odkrila spominska plošča na hiši sirotišnice v Kranju. Kakor je znano, je ustanovil sirotišnico v Kranju dekan Koblar l. 1910. in postavil prvo poslopje iz sredstev Vincencijeve konference; ko pa je videl uspešne sadove svojega dela, je postavil iz lastnih sredstev še drugo večjo hišo, ki naj bi služila namenom gospodinske šole. Da se ohrani njegov spomin za vedno, se bo odkrila spominska plošča nad vrati prve hiše sirotišnice, v nedeljo 18. t. m. ob 11. dop. Z odkritjem bo združena kratka spominska slavnost, katere se bodo udeležili sorodniki in prijatelji blagega pokojnika.

Iz Litije

a— Koncert ljubljanskega kvarteta. Pod okriljem litijskega Rdečega krila je nudil kvartet, ki ga tvorijo gg. Pelan, Pečenko, Završan in Skalar iz Ljubljane litijski publiki izredno lep večer. Kljub temu, da je v našem kraju glasbeno življenje precej razvito, saj imamo v Litiji »Lipo«, v Smartnem pa »Zvono«, vendar pogrešamo elitnih glasbenih prirediteljev. Uvod v glasbeno sezono je otvoril v sredo imenovani ljubljanski kvartet. Kvartet je znan že povsod širom naših krajev po svoji ubranosti in po odličnosti v interpretiranju, kakor tudi v prehajanju iz posameznih dinamik. Kakor zna biti silen in junaki v ff, tako zna biti nežen in elegičen v pp. Kvartetovci so nas osvojili; le kaj kmalu naj zopet pridejo med nas in še naprej v podeželje. Za prihodnjič pa bo treba ukreniti, da ne bodo prihajali zamudniki med programom v dvorano.

Iz Prekmurja

a— Prošnja na soboško občino. Pasantje, ki imajo dnevne opravke na obeh koncih velike občine, najvjudneje naprošajo občinski odbor, da votira na prihodnji seji občinskega sveta onih dvesto dinarjev, ki bi bili potrebni, da se položaj par kamnov na prehodu, kjer se križata Aleksandrova cesta in Zvezdna ulica. Malenkostni izdatki, če pomislijo koliko kletvic manj bo izrečeno na njihov rovaš od onih nesrečnejših, ki bi radi stopili v pisarno ali sobo v estetsko-spodobni obliki, pa jim ta, večno v blatu pogreznjeni prehod, onemogoča to idealno stremženje.

a— Iz Dojine Lendave. Po dolgem presledku nas je dramatični odsek tukajšnjega Sokola v soboto dne 10. t. m. ponovno razveselil z igro »Navaden človek«. Igra je prav dobro uspela in igralcem je čestitamo na uspehu. Smeha je bilo dovolj in nastopajoči so rešili svoje vloge v splošnem prav dobro. Režiserju g. Hribarju, ki je kot dosedaj vedno tudi tokrat pokazal, kaj se da vse dočeti, ako je le količjak dobre volje za pozitivno delo, dolgujemo zahvalo z željo, naj nas v kratkem zopet razveseli s kako prireditvijo. G. Amalietti v vlogi Vičentija je bil naravnost neprekosljiv, istotako sodnik g. Kuntarič v vlogi Mičiča. G. Hribar, ki je igral glavno vlogo go Damjanoviča je uspel prav dobro, ravno tako gđ. Ferličeva v vlogi Zorke, g. Jeršek v vlogi Dušana in g. Kolarčič v vlogi Arse. Ostale manjše vloge, ki so bile podeljene gđ. Poljančevi, ge. Beltramovi in

g. Križiču, so bile igrane enako dobro. Po zabiti ne smemo g. Kranjca, ki je do tako lepšega uspeha pripomogel z naravnost moštvo dovršenimi maskami. Želimo našim igralcem največ uspeha pri nadaljnjem delu, a občinstvo predvsem slovenske narodnosti in one članice, ki tokrat prireditve iz neznanega vzroka niso posetili, prosimo, da storijo v bodoče svojo dolžnost, pa bo vse šlo gladko in uspešno.

a— Pošta s »Zeppelinom«. Med zadnjo pošto, ki je bila poslana z »Großem Zeppelinom« iz Amerike v Evropo je bilo tudi pismo naslovljeno na davčnega upravitelja v Soboti g. Ružiča. Pismo je predmet živahnega zanimanja.

Iz Zagorja

a— Zveza kulturnih društev priredi v nedeljo ob 9. dop. v Sokolskem domu v Zagorju javno predavanje: »Uvod v razumevanje mednarodne politike in osnove mednarodnega življenja«. Predaval bo g. dr. Stojan Bajdič. Vabimo vse Zagorjane, da se pridružijo sigurno udeležijo, za člane Sokolskega društva ter NSZ je pa obvezno. — Zdravo! Odbor Sokola in NSZ.

Iz Novega mesta

a— Gostilničarji in kavarnarji proti navijanju davkov. V nedeljo, 11. t. m. ob dveh dopoldne se je vršil občni zbor gostilniške in kavarniške zadruga za novomeški politični okraj v prostorih načelnika Jos. Zorca Štemburja v Kandiji. Razpravljalo se je o gostilniških in kavarniških težkočah, ki pretežno zaradi ogromne davke tema stanovoma. Razvila se je živahna debata. Povdarjalo se je tudi, da se pobira zelo krivičen davek od oblasti in občin na petloto in nočna taksa, ki se naj od gostov pobira po občinskih organih. Vršila se je tudi volitev načelnika, podnačelnika. 12 odbornikov in 12 namestnikov. Izvoljeni so bili soglasno: Jožef Zorc-Štemburj, načelnikom, Gašper Pečko, Toplice, podnačelnikom, Anton Kušljan, Kandija, blagajnikom, Jožef Vindišer. Andrej Hudoklin Ivan Koklič, Mihael Žagar. Rudolf Smola, Alojz Drenik, Jožef Brdavs, Ivan Košak, Ivan Kastelic, Franc Kastelic, Franc Grmovšek.

Vlom v frančiškansko cerkev v Novem mestu

V poročilu o tem dogodku, ki ga je prineslo »Jutro« dne 14. t. m. je bilo navedeno, da orožništvo zasleduje kot osumljenca Jožeta S., rodom z Bieda. Po naših lastnih informacijah smo se prepričali, da sum orožnikov nikakor ne more biti upravičen, ker se g. Jože S. že dalje časa nepretrgoma nahaja na Biedu. Storjeno krivico s tem lojalno popravljamo.

Sport

Zadnje kolo nogometnega prvenstva

Zadnje kolo nogometnega prvenstva nam prinese dve zanimivi tekmi. V boju za točko nastopita para Ilirija: Jadran in Reka: Svoboda. Ilirija bo zadela v Jadranu na trga in v opasni napredni tek, ki bo njeno moštvo znal zapeljati ter mu bo skoro enakovreden nasprotnik. Upoštevanje vreden je Jadranov uspeh proti Slovanu z rezultatom 4:1; istega nasprotnika je Ilirija odpravila s 5:0. Rezultata sta si precej slična in potem takem tudi izid nedeljskega tekmovalca dokaj negotov.

Srečanje med Reko in Svobodo pomeni za I. b razred vedno »derby«. Oba kluba se borita že dolgo vrsto let za prvenstvo svojega razreda in le izredni smoli je treba pripisati, če ni že eden ali drugi prišel v I. razred. Moštvu Reke in Svobode gojita kultiviran kombinacijski nogomet ter se nam obeta prav lepa borba.

Tekmi se vršita na igrišču Ilirije ob vsakem vremenu v naslednjem vrstnem redu: Reka: Svoboda ob 13.30. Ilirija: Jadran ob 15. Dopoldne se srečata na istem igrišču ob 10.15 rezervi Ilirije in Jadrana takisto v prvenstveni borbi.

Zanimiva kolesarska prireditve

Agilna kolesarska sekcija ASK Primorje priredi v nedeljo kolesarske dirke, ki bodo po vsej priliki zadnja slična prireditve te sezone. Najprvo se vrši medklubna kolesarska dirka na progi Ljubljana, Kranj, Senčur, Mengeš, Ljubljana s startom na Gospodarski cesti pri veseleju ob 13. uri. Cilj bo približno ob 15. uri na igrišču ASK Primorja na Dunajski cesti.

Po povratku dirkačev se vršijo na istem igrišču razne zanimive prireditve, in sicer

VREMENSKO POROČILO

Meteorološki razvod v Ljubljani 15. novembra 1928. Višina barometra 308,8 m

Opazovanja	Barom	Temper	Rel. vlažn	Umer. vetri	Oblaki	Predvidne
				in brzina		
				in metrim		
Ljubljana	763.3	6.8	100	NE 1	10	
Maribor	761.1	6.0	90	SW 1	10	
Zagreb	763.5	7.0	90	NE 1	10	
Beograd	762.9	9.0	85	ESE 1	10	
Skopje	761.2	9.0	10	NE 1	6	
Split	759.2	9.0	6	NE 3	9	
Sarajevo						
Duhovnik						

Solnce vzhaja ob 6.57, zahaja ob 16.32, luna vzhaja ob 10.11, zahaja ob 18.4. Najvišja temperatura danes v Ljubljani 9.5 C, najnižja 6.5 C.

dirka za prvenstvo Ljubljane 10 krogov. Po tej dirki se vrše ghykhana igre, in sicer: Polzeva dirka, rakova dirka, vožnja med steklenicami in poljubna točka. Zmagovalci bodo dobili lepe nagrade in kolajne.

Naše sportno občinstvo opozarjamo na to prireditve, ki bo nudila mnogo napetega in zanimivega. Pri ghykhana igrah pa bo prišel na svoj račun tudi vsak prijatelj zabave in smeha.

Službene objave LNP

(Iz seje posl. odbora dne 14. XI. 1928.) Razvrstitev prv. tekem za nedeljo dne 18. t. m. je naslednja: na igrišču SK Ilirije dopoldne ob 10.15 Ilirija rez.; Jadran rez., popoldne ob 13.30 Reka: Svoboda in ob 15. Ilirija: Jadran. — Služba: dopoldne rediteljski in blagajniški nadzor g. Milač in po trije reditelji vsakega kluba (nastop službe ob 9.45). — popoldne blagajna g. Kovač in SK Jadran, rediteljski nadzor g. Czerny in po 4 strogi, starejši reditelji vsakega kluba za čas svoje tekme. Reditelji se imajo pol ure pred pričetkom svoje tekme javiti službujočemu odborniku.

V zadnjem času prihajajo prijave sodnikov in službujočih odbornikov, da se moštvu pred in po tekmi ne pozdravljajo. Klubi se z ozirom na to ponovno opozarjajo, da se morajo moštva pred pričetkom in koncem vsake tekme pozdraviti s trikratnim »Zdravo«.

Upravnemu odboru se preda v disciplinarni postopek SK Slovan zaradi nezadostne rediteljske službe pri tekmi Slovan: Jadran dne 11. t. m.

Dalje se zaradi prestopkov pri tekmi Svoboda: Slavija dne 11. t. m. predstaja kaz. odb. igr. Batič Viktor (Svoboda) in Janež Jos. (Slavija).

Verificira se s pravico nastopanja dne 15. V. 1929. za SK Svoboda (Ljubljana): Starm Ivan.

SK Natarak odjavlja naslednje igralce: Belak Franc, Burger Stane, Gačnik Alojzij, Grabovlec Josip, Japelj Viktor, Kačič Julij, Končija Pavel, Kovačević Franjo, Letonja Franc, Marušič Stjepan, Otič Franc, Salmič Milan, Savenc Janko, Savenc Stanko, Sinčič Anton.

(Iz seje kaz. odbora dne 10. XI. 1928.) Kaznuje se po § 35 kaz. prav. zaradi nesportnega vedenja pri tekmi Primorje: Ilirija dne 14. X. t. l. igr. Uršič Emil (Primorje) s 14dnevno zabranjo igranja do 30. novembra 1928.

Dalje igr. Habicht Jože (Svoboda) po § 15 kaz. prav. z uporabo § 9. kaz. prav. radi preostre igre pri tekmi Krakovo: Svoboda z ukorom.

Suspendirata se do končne odločitve kaz. odbora zaradi prestopkov pri tekmi Svoboda: Krakovo dne 4. XI. t. l. igr. Vlai Stefan (Krakovo) in Bončar Stanko (Svoboda). Tainik II.

TKD Atena (hazena odsek). Danes popoldne ob 18. uri trening I. skupine v kolizejski dvorani. Jutri popoldne ob 15. uri istotam trening II. skupine. Pri vsakem treningu se sprejemajo nove članice. Treninzi so vsakokrat strogo obvezni. Treningov I. skupine se lahko udeležujejo tudi igralke II. skupine. — Načelnica.

SK Svoboda. Danes v petek ob 19.30 članski sestanek v prostorih Delavske zbornice, Miklošičeva c. Prosim polnoštevilno in točno. — Načelnik.

Naši onstran granic

a— Poitalijancevanje primkov v Trstu: Bauer Baveri, Gebauer Ghebani, Crnigoy Gerenigo, Jerolimic Gerolimini, Hodnik Terlini, Kamenšek Pietrini, Ogriček Griselli, Peric Pierini, Pirec Piresi, Poljak Poglia, Potokar Riviera, Schamberger Sammonti, Skof Scoffi, Soukup Suchi, Stare Delvecchio, Teccilazzi Telazzi, Vrabec Passeri, Vrevec Verni, Zabukovec Zabrecchi, Cuk Zucoli.

a— Votivna cerkev ob meji na Reki. Dne 11. t. m. je blagoslovil reški škof Sain prostor na Kozali, kjer bo stala cerkev v spomin vsem onim, ki so umrli v bojih za Reko od 1918 do 1924. Navzoči so bili zastopniki vseh oblasti. Slavnostni govor je imel Rihard Zigante, ki je označil cerkev za zavetje fašističnega navdušenja za imperijalno Italijo. »Tukaj mimo teke neka meja, toda ne ona imperija Cesarjev. Zato bo ta cerkev ne le hiša božja, ampak tudi stražni stolp v varstvu naših trgov.«

a— Mlekarna. Od Gorice do Bovca in Crnega vrha je 150 mekm. Gospodarski veščaki nasvetujejo združenim mlekarjem po lokalnih potrebah, kajti samo velike mlekarnice bodo res kaj pomenile v gospodarstvu. Lete bodo mogle proizvajati zopet dober sir, kakor nekdanji bovški, in organizirati trgovino s sirom. Mlekarna v Svinem se je združila z mlekarjo v Kobaridu in dala drugim dober vzgled.

a— Ponesrečel se je v rudniku pri Cite de la Mauriera v Franciji delavec Martin Stanič iz Liga nad Kanalom. Po petdnevem trpljenju je izdihnil.

Radio

Sobota, 17. novembra.

LJUBLJANA 12.30: Reprodukcijska glasba in borzne vesti. — 13.30: Predavanje o delavskem zavarovanju. — 19: Predavanje iz filozofije. — 19.30: Nemščina. — 20: Recitacijski večer. — 20.30: Orkestralni koncert. — ZAGREB 17.30: Koncert balalaik in ruskega pevskega zbora. — 20.35: Humoristični večer. — Lahka godba. — PRAGA 16.30: Popoldanski koncert. — 19: Prenos opere iz nar. gledališča. — 22.25: Koncert iz Bratislave. — BRNO 17.30: Pevski koncert. — 17.55: Violinski in klavirski koncert. — 19: Prenos opere iz Prage. — 22.25: Koncert iz Bratislave. — VARŠAVA 20.30: Operni večer. Kurpiški: »Čorostvinski grad« in »Balomir in Vanda«. — Lahka godba. — DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 15: Koncert orkestra. — 19: Schubertove in Beethovne sonate. — 20.05: Dramski večer in koncert lahke godbe. — BERLIN 17: Koncert orkestra. — 20: Z mikrofonom po nočnem Berlinu. — FRANKFURT 20.15: Mešan večer in lahka godba. — LANGENBERG 17.45: Koncert komornega tria. — 20: Zabaven večer in lahka godba. — STUTTGART 20.15: Koncert na čelo in dramski večer. — BUDIMPEŠTA 18.15: Popoldanski koncert. — 19: Kabaretni večer. — 21.15: Koncert arh. — 21.55: Volaški koncert in ciganska godba. — LONDON 19.45: Schubertove pesmi. — 20.15: Lahka godba. — 20.45: Pevski koncert in volaška godba. — RIM 20.45: Vokalni in instrumentalni koncert. — STOCKHOLM 19.45: Griegove klavirske skladbe. — 20: Kabaretni večer.

Gospodarstvo

Podpis trgovinske pogodbe.

Po vestih iz Prage, so se gospodarska pogajanja med našo državo in Češkoslovaško 14. t. m. zaključila v svoji prvi etapi s sklenitvijo konzularnega dogovora ter trgovinske in paroplovne pogodbe. Trgovinska pogodba priznava največje ugodnosti in si oba pogodbenca kontrahenta jamčita medsebojno enako postopanje z državljanji delniškimi družbami in drugimi trgovinskimi podjetji ter blagom. Glede davkov in dejstev velja načelo paritetnega postopanja. Prav tako bo v prometnem oziru vsaka stranka dovoljevala drugi enake ugodnosti, kakršne uživa lastni državljan in lastno blago. Pogodbeni stranki sta si obljubili medsebojno pomoč umazani konkurenci. V pogodbi je urejena tudi zaštita avtorskega prava.

Posebno poglavje je posvečeno socialno-političnim vprašanjem, katerih rešenje je pridržano posebnim dogovorom.

Po dogovoru je nastopil sedaj v pogajanjih odmor, ki ga bosta obe delegaciji izrabili v izpolnitve materialja za tarifnični del pogodbe. Pogodbo sta podpisala: za Jugoslavijo vseučiliški profesor dr. Milan Todorović, za Češkoslovaško pa načelnik narodnogospodarske sekcije v zunanjem ministrstvu dr. Friedmann.

a— Srbska predvojna posojila pred mednarodnim razsodiščem v Haagu. V ponedeljek se je pričelo izredno zasedanje stalnega mednarodnega razsodišča v Haagu, ki je začelo razpravljati o sporu med našo vlado in francoskimi lastniki predvojnih srbskih posojil glede plačila anuitet v zlatu ali papirnatih frankih. Prvi dan so se izvršile samo formalnosti. Tudi plaidoyerji bodo trajali več dni, nakar bo sodišče šele nekaj dni objavilo razsodbo. Razsodišče je sestavljeno iz naslednjih članov: predsednik Anzilotti (Italija); podpredsednik Huber (Švica); člani: Lord Finlay (Vel. Britanija), Loder (Nizozemska), Nyholm (Danska), Altamira (Spanija), Jovanović (Jugoslavija), Beichmann (Norveška) in Negulescu (Rumunija). Ker zaradi smrti člana Weiss (Francija) francoska država v sporu v katerem je sama udeležena, nima zastopnika, je Francija po členu 31. pravil delegirala ad hoc razsodnika v osebi gosp. Fromageota. Našo državo zastopa kot stranko v sporu prof. Spasojević, kateremu je dodeljen kot pravni strokovnjak bivši belgijski minister in odvjetnik pri apelacijskem sodišču v Bruslju M. Albert Devals. Ob priliki pričetka te izredno važne razprave, kjer gre za milijarde dinarjev, poročajo iz Pariza, da naša vlada ne prikriva svoje namere, da v primeru za Francijo ugodne razsodbe ne bo izvajala konsekvenc, temveč bo izjavila, da ni v stanju dobiti sredstva za anuitetno službo v zlatu. Francoski obligacionarji se računajo s tem dejstvom in bodo baje pripravljali tudi v primeru za Francijo ugodne razsodbe pristati na pogajanja za kompromisno rešitev na podlagi poslopnje valorizacije.

a— Končna redakcija vinskega zakona. Ministrstvo za kmetijstvo in vode je izdelalo načrt zakona o vinu, ki ga je poslalo vsem vinogradniškim organizacijam in strokovnim korporacijam, da ga prouče in izreče svoje mišljenje. Ko bo ministrstvo prejelo vse odgovore, se bo sestavila tričlanska komisija, ki bo proučila vse pripombe in predloge ter načrt končnovalno redigirala.

a— Izlajanje letnih legitimacij za nakup inozemskih plačilnih sredstev do 3000 Din mesečno. Po uradni objavi finančne delegacije povzemamo: Finančni minister je nedavno odredil, da smejo pooblaščenke banke in pooblaščenke menjalnice brez specialnega odobrenja generalnega inšpektorata finančnega ministrstva prodajati našim državljanom kakor tudi inozemcem, ki stalno prebivajo v naši državi, za njihove osebne potrebe inozemska plačilna sredstva do največ 3000 Din enkrat mesečno na stalno legitimacijo, ki se dobi pri pristojnem finančnem oblastvu. Ta naredba je objavljena v »Uradnem listu« z dne 13. t. m. Legitimacije izdaja za samostojne osebe, ki stanujejo v področju ljubljanske delegacije, finančna delegacija v Ljubljani na prošnje kolkovane s 25 Din, upoštevajoč pri tem upravičenost in umestnost prošnje. Tiskovine za legitimacije stanejo 1 Din za komad.

a— Tarifna borba Hamburg - Trst. 15. t. m. se bodo začela v San Remu pogajanja prizadetih železnice o regulaciji tarifnih prilik Hamburg - Trst. Gre za izvedbo sporazuma, sklenjenega v juniju; po tem sporazumu je določena demarkacijska črta, ki naj bo merodajna za določitev tarifnih olajšav za obe pristanišči.

a— Savinjska posojilnica v Zaleu javlja, da se bo vršil izredni občni zbor 28. t. m. ob 4. popoldne v njenih uradnih prostorih. — Dnevni red je naslednji: 1.) sprememba pravil; 2.) slučajnosti. V primeru, da občni zbor ne bi bil sklepčen, se bo vršil eno uro kasneje drug občni zbor, ki bo v vsakem primeru sklenjen. 2215

a— Odobrena valorizacija nepremičnin Prve hrvatske štedionice v Zagrebu. Ministrstvo za trgovino in industrijo je odobrilo valorizacijo nepremičnin Prve hrvatske štedionice v višini 20 milijonov Din.

a— Konkurs je razglašen o imovini Martje Reitzove, trgovke na Mirni (prvi zbor upnikov 24. novembra oglasitveni rok do 9. decembra in ugotovitveni narok 22. decembra l. l.)

a— Prodaje. 27. t. m. se bo vršila pri dravskem vojnem skladišču v Ljubljani ofatnalna licitacija glede prodaje starih tovornih avtomobilov, 28. t. m. pa v pisarni dravske artiljerijske delavnice v Ljubljani glada prodaje 10.200 kg železnih odpadkov. Pag. ii so na vpogled pri upravi dravske artiljerijske delavnice v Ljubljani Kobaridska cesta 43. — 29. t. m. se bo vršila pri upravi delavnice državnih železnic v Stanocih ofatnalna licitacija glede prodaje lesenih odpadkov.

Borze

15. novembra.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet precej velik. Največ se je zaključilo Londona (za okrog 685.000 Din), Prage (693 tisoč), Curiha (394.000), Berlina (298.000), Trsta (223.000). Privatna ponudba je pokrila le mal del Londona (za blizu 88.000), in sicer vso malenkostno potrebo Newyorka (57.000), ostalo pa Narodna banka. Tečajji nespremenjeni; le Trst in Berlin sta se neznatno okrepila.

Na zagrebškem efektnem tržišču je bila Volja škoda nekoliko slabša. Kasa se je za-

ključila po 438 in za februar po 447—447.5. Investicijsko je zabeležilo zaključek po 85.5. Od bančnih vrednot, ki ne polkazujejo posebnih sprememb, beležita zaključke Union po 57 in Jugo po 89. Od industrijskih papirjev so se zaključili Slavonija po 5, Dubrovačka po 490, Bečera 475, Trbovlje 480, Trbovlje so malo popustile, dočim so Večve čvrstejše.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 0—22.855, Berlin 13.56—13.58 (13.565), Bruselj 0—7.9134, Budimpešta 0—9.9284, Curih 1094.10—1097.10 (1095.60), Dunaj 7.985—8.015, London 275.67—276.47 (276.07), Newyork 56.84—57.04 (56.94), Pariz 0—222.41, Praga 168.37—169.17 (168.77), Trst 297.32—299.32 (298.32).

Zagreb. Amsterdam 22.825—22.885, Dunaj 7.985—8.015, Berlin 13.55—13.58, Budimpešta 9.9134—9.9434, Italija 297.304 do 299.304, London 275.67—276.47, Newyork 56.84—57.04, Pariz 221.41—223.41, Praga 168.37—169.17, Curih 1094.10—1097.10.

Curih. Zagreb 9.1275, Pariz 20.2975, London 25.19, Newyork 519.60, Milan 27.22, Praga 15.40, Dunaj 73, Budimpešta 90.495, Berlin 123.775, Bruselj 72.225, Amsterdam 208.525, Varšava 58.25, Bukarešta 3.125, Sofija 3.752.

Effekti.

Ljubljana. Celjska posoj. 158—0, Ljubljanska kredita 128—0, Prastrediona 920—0, Kreditni 175—0, Večve 110—0, Stavba 56—0, Sešir 105—0, Kranjska industrijska 308—0, Ruše 308—0.

Zagreb. Državne vrednote: Volja škoda 438—434, kasa 433—434, za december 0—434.5, za februar 446—447, brez kupona 416.5—418, investicijsko 85.5—85.75, agrarne 53.5—54; bančne vrednote: Prastrediona 920—925, Narodna 0—7150, Zemljiska 135—140, Srpska 151—151.5, Ljubljanska kredita 127—128, Union 56.5 do 57.5, Poljo 17.5—18, Jugo 88.5—90; industrijske vrednote: Gutmann 200—205, Slaveks 100—105, Slavonija 5—6, Danica 150—155, Drava 505—530, Isis 20—23, Večve 114—115, Dubrovačka 490—495, Bečera 470—475, Trbovlje 480—490, Vred Vagon 300—320, Union 805—820, Večve za marc 120—125.

Iz življenja in sveta

Jubilej odličnega češkega novinarja

Eden najsimpatičnejših čeških novinarjev je urednik »Narodne Politike« v Pragi, g. Hejret. Znan je ne samo doma kot novinar in neumoren nacionalni delavec, marveč tudi pri vseh ostalih slovanskih narodih, saj je bil dolga leta generalni tajnik »Svaza slovanskyh novinarov« in kot tak organizator cele vrste slovanskih novinarskih kongresov, ki so se pred vojno vršili na Če-

škem in našem slovanskem jugu. Poleg predsednika Jos. Hočečka je bil Hejret duša te zveze, ki si je svoje dni pridobila neprecenljive zasluge za slovansko stvar, za kulturno zblizanje slovanskih narodov.

Te dni je slavil urednik Hejret svojo 60. letnico in obenem tudi jubilej 40. letnega novinarskega delovanja. Rojen je bil 13. novembra 1868. v Zruču pri Plznu. Po končanih gimnazijskih študijah se je posvetil novinarstvu. Sodeloval je pri raznih provincialnih listih, dokler ni prišel l. 1905. v Prago v redakcijo »Narodne Politike«. Hejret je prepotoval skoraj vse slovanske zemlje in napisal obširne razprave o krajih in ljudeh, ki jih je spoznal na svojih potovanjih. Poleg tega je skrbel za to, da je »Narodna Politika« stalno priobčevala simpatično pisane članke in novice o kulturnem, političnem in gospodarskem življenju posameznih slovanskih narodov. Posebno se je zanimal za najmanjši slovanski narod, — za Lužiške Srbe. Da bi jim pokazal ne samo svoje simpatije, marveč jim prožil tudi dejansko pomoč, je ustanovil lužiško srbsko društvo »Adolf Černy«, na čigar čelo je sam stopil in ga z uspehom vodi še danes. Kakšnega pomena pa je ta organizacija za Lužičane, je razvidno iz dejstva, da je večina današnjih nacionalnih delavcev med Lužiškimi Srbi izšla izpod okrilja društva, ki mu načeluje Hejret. Dasi je bil l. 1920. med najmarljivejšimi delavci pri plebiscitnih pripravah v Slezijski, kjer se je takrat vodil oster boj med Čehi in Poljaki, je Hejret danes eden najbolj vnetih zagovornikov in glasnikov poljsko-češkega bratstva. Ko je bil osnovan Narodni svet, je bil poslan v to korporacijo in je še danes njen zaslužni član. ki sliki ko prei posveča tej velepomembni narodni instituciji vse svoje sile. Da je pridno deloval tudi na literarnem polju, nam ni treba posebej povdarjati.

Hejret je bil skratka vzoren novinar, ki je vse svoje življenje posvetil svojemu narodu. Zato si je pridobil največji ugled in spoštovanje v češki javnosti, ki mu ob njegovem jubileju izreka enodušno priznanje za njegovo požrtvovalno, narodu in domovini posvečeno delovanje v dolgi dobi 40 let. Vzornemu možu, tovarišu novinarju in dobremu prijatelju našega naroda tudi mi iskreno čestitamo k jubileju!

Penzija generala Sarkotića

V avstrijski zbornici je te dni napadel socialni demokrat dr. Deutsch vlado krščanskega socialista dr. Seipla radi penzije, ki jo je Avstrija sklenila dajati generalu Stefanu Sarkotiću, bivšemu vojaškemu predstojniku Bosne in Hercegovine.

Dr. Deutsch je trdil, da se ni čutil Sarkotić nikdar Nemca. Po prevratu je prejel najprej penzijo iz Beograda. Vendar mu je vlada pokojnino pozneje odvzela. Živel pa je na Dunaju in dokler je imel čas optirati za avstrijsko republiko, ni storil etga, ampak je privatiziral.

Šele sedaj se je spomnil, da je treba obrniti plašč po vetru. Letos meseca januarja je vložil prošnjo za penzijo. To se je zgodilo potem, ko je dobil avstrijsko državljanstvo, za katerega je prosil šele, ko je videl, da v Jugoslaviji ne bo uslišan. Nasledstvene države imajo namreč pravico odkloniti penzijo tistim ljudem iz bivše monarhije, ki je teritorialno sicer pripadajo, a so delovali pod Avstrijo proti njenim koristim. Že koncem januarja je bila Sarkotićeva prošnja predložena avstrijskemu prezidentu Hainischu. Takrat je ministrski svet na predlog dr. Seipla osvojil stališče, da se izplača Sarkotiću vsak mesec iz državne blagajne pokojnina v znesku 700 šilingov — v našem denarju 5600 Din. Toda Sarkotić s tem ni bil zadovoljen. Upal je, da bi lahko še boljše odrezal. Začel se je sklicevati na medtem časom pridobljeno avstrijsko državljanstvo, katerega je dobil v Flo-

ridsdorfu in je zahteval, da se mu pokojnina zviša.

Stvar je prišla pred avstrijski parlament. Sam finančni minister dr. Kienböck je zagovarjal generalovo prošnjo za povišanje penzije in je primerjal Sarkotića z Auffenbergom in drugimi »stebri« avstro-ogrske armade. Zborni-

ca je naposled odobrila, da bo Sarkotić poslej prejemal 1000 šilingov (8000 Din) mesečne pokojnine. Kako se je to zgodilo, bi vedeli pojasniti samo tisti, ki so v Avstriji na vladi, zakaj general Sarkotić je zadnje čase postal član krščansko-socialne stranke...

Milijonska dedščina uboge služkinje

Oče v Ameriki je zapustil vse svoje premoženje hčeri, katere ni poznal in ki je odrasla v sirotišnici

V Peuerbachu v Avstriji se že nekaj dni govori samo o srečni dedični, 23letni služkinji Mariji Novačkovi, ki je čez noč postala bogata in temu primerno slavna. Novačkova je prejela pred dnevi pismo iz Amerike. Bilo je pisano v angleščini in ker ni razumela besedice pisanja, je iskala človeka, ki bi ji pojasnil vsebino. Slednjič je našla človeka, veččega angleščine v nekem profesorju in njemu je izročila debelo pismo s prilogami. Mož je

silno stmel

in je razložil dekletu, da je podedovala po svojem očetu, ki je letos v septembru umrl v Ameriki, ogromno premoženje. Sporočilo je bilo od advokata, javljajočega, da je njegov klient, James Novaček-Norris umrl v starosti 75 let in da je zapustil vse svoje premoženje

gotovino in dve hiši

svoji edini hčerki Mariji Novačkovi. Pismo je bila priložena osmrtnica, več prepisov avtentičnih listin in polnomočje, katerega bo morala srečna dedična podpisati, da postane lastnica zavidljive vredne dedščine. Samo gotovina, ka-tero je Novačkova podedovala znaša 60.000 dolarjev.

približno 3 milijone in pol Din.

Pokojni Novaček, ki je v Ameriki privel priimek Norris, je bil rodem Dunajčan. Kot reven popotni obrtnik

je prišel nekoč v Zg. Avstrijo ter se je seznanil z neko deklo v Peuerbachu. Vzel jo je za ženo. Toda še preden sta dobila otroka, je odšel v Ameriko, od koder se ni nikoli več vrnil.

Marija Novačkova

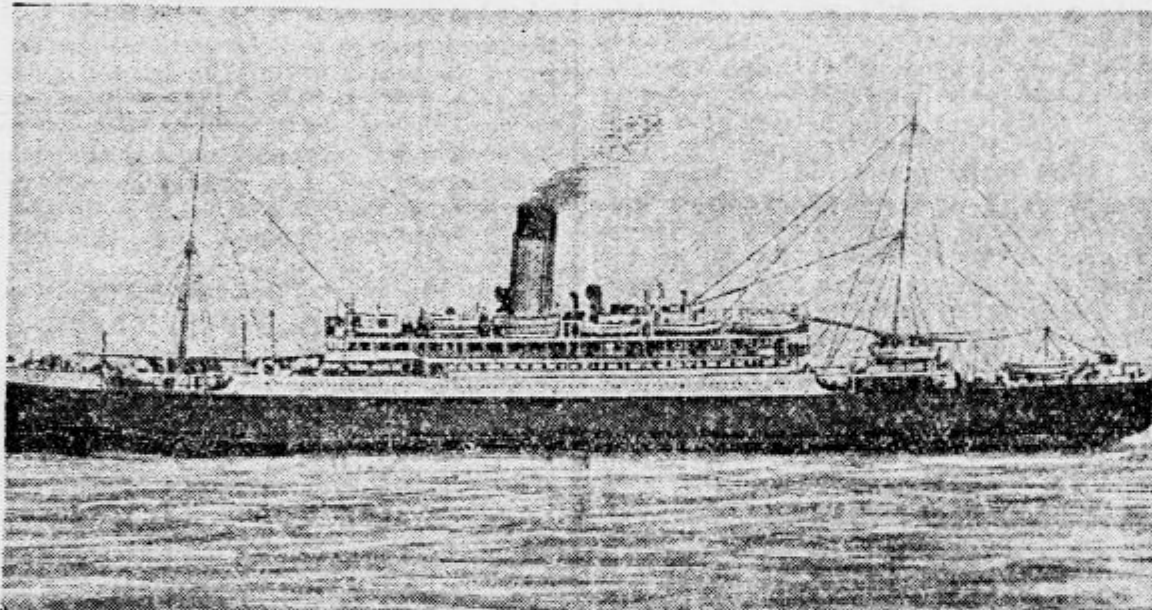
ni poznala ne matere, ne očeta.

Mati ji je umrla v nežnih detinskih letih, tako da jo je morala rojstna občina oddati v sirotišnico, kjer je otrok odrasel. Potem so jo poslali v Linc, kjer je doraščala. Ko ji je bilo 12 let, so jo poslali za kravjo deklo k nekemu kmetu. Toda kravja družba ji ni prijala, zato se je vdinila za služkinjo.

Že pred vojno se je oče včasih javil iz Amerike ter ji je pisal in priložil pismo po kakšen dolar. Odkar je izbruhnila svetovna vojna pa je popolnoma utihnil. Kakor domnevajo, je Novaček obogatel med svetovno vojno.

Služkinja je uredila svojo zadevo z domačim notarjem, ki je že pisal v Ameriko. Seveda se je vest o njeni sreči bliskovito razširila po domačem kraju in okolici. Naiboli je njena dedščina razveselila ženina.

Novačkove, ki je navaden dninar. In že sedaj je nekdanja sirota določila primerno vsoto denarja kot volilo, s katerim se bo v Peuerbachu zidala sirotišnica in bolnišnica za nepreskrbljeno dečo.

Žrtev tulečega orkana

Potopljeni parnik »Vestris«, ki je postal žrtev viharjev na Oceanu. Na morju razsajalo zdaj strahovito jesenski orkan. »Vestris« je bil že prošlo soboto igračka burje. Nagulil se je na stran in se je nekaj časa tako vlekel dalje. Posadka se je nadejala, da se bo držal ladje kmalu popravili, a se je vračunala. Noč, v kateri se je parnik potopil, je bila zelo hladna in viharna. Rešeni pasazirji so bili od mraza tako izmrznili, da so jih morali položiti v postelje, da so polagoma prišli k sebi.

Izbruh Etna zadržal potres

Podoba je, da se bo vulkan Etna polagoma morda le umiril. Lava se zadnje dni ne širi več s tako naglico, kakor prošli teden. Geofizični zavod v Cataniji izjavlja, da je sedanja erupcija prekosila vse prejšnje izbruhe zlasti glede količine izbljuvkov. Zelo značilno je tudi to, da je prišla erupcija iznenada brez predhodnih znamenj. Vulkanologi smatrajo to dejstvo za ugoden znak, ki je rešil Sicilijo groznega razdejanja. Jasno je namreč, da bi v nasprotnem primeru strašen potres razdejal kraje morda še hujše, kakor je bilo l. 1908. z Messino.

Lava se pomika polagoma proti morju in čedalje bolj izginja bojazan pred opasnimi eksplozijami, o katerih se je toliko razpravljalo pred dnevi in do katerih bi bilo sigurno prišlo, če bi bila lava ves čas napredovala kakor v začetku. Po računih izvedencev bo bljuval ognjenik še kakih 20 dni.

Posebne komisije so tudi izračunale, koliko škode so povzročile dosedanje erupcije. Lava je uničila 980 ha plodne zemlje. Četrtnina tega ozemlja je bila zasejana z južnim sadjem (oranžami in citronami), četrtnina s trto, četrtnina pa s kostanji in orehi.

Največjo škodo je napravil izbruh na njivah in vrtovih Hiše, ki so postale žrtev erupcije v Mascaliju, so bile vredne 22 milijonov lir. Od 800 poslopij stoji danes samo še 50 hiš, ker se je lava v zadnjem trenutku izlila nekoliko postrani. Na 6 milijonov lir škode računajo ceste, na 3 milijone lir mostove, in na 5 milijonov lir razdejanje železniške proge. Milanski prorok Onembo je poslal župniku v Giarri blizu Mascalija brzojav, naj vpliva pomirjevalno na ljudstvo, ker se bo lava ustavila. Faktično se je to v ponedeljek tudi zgodilo. Zato pa je bilo čutili v Cataniji v noči od ponedeljka na torek potresne sunke, ki so prebivalstvo silno oplašili.

Dve Noblovi literarni nagradi

Iz Stockholma prihaja vest, da je Švedska Akademija Znanosti podelila literarno nagrado za leto 1927 in 1928. Prvo je prejel član Francoske Akademije, filozof Henry Bergson, drugo pa norveška pisateljica Sigrid Undset.

Bergson je rodem Parižan in potomec trgovca, ki je prišel v Francijo iz Varšave. Velja za najostroumnejšega

Novi londonski župan

v svečani uniformi, katero je nosil na banketu, ki so se ga udeležili tudi angleški državniki

francoskega filozofa sodobnega časa. Kot preporoditelj metafizike, ki jo je napravil za filozofijo novega življenja, se je ostro postavil po robu materialističnemu svetovnemu nazoru, katerega je pobijal s svojo teorijo o spiritualizmu. Najpomembnejša knjiga v njegovem filozofskem delovanju je spis »Ustvarjajoči razvoj«, ki pomenja prelom z vsemi dotedanjimi filozofskimi sistemi. Zelo znano je njegovo delo »Luch«, kjer razpravlja o bistvu komičnega in smešnega. Danes je Bergson mož svetovne slave, član dveh francoskih akademij in baš v zadnjem času je dovršil novo knjigo, kjer obravnava problem duševne energije.

Sigrid Undset je rodem z Danskega, hči pomembnega norveškega arheologa, ki je umrl kot ravnatelj Narodnega muzeja v Oslu. Undset je morala že v mladih letih okusiti vse bridkosti bede, 10 let si je morala služiti kruha v pisarni neke elektrarne. Potem je začela pisateljstvo in posrečilo se ji je napisati najboljši zgodovinski roman novejšje literature »Kristin Lavransdatter«. V romanu obdeluje srednjeveško usodo norveške žene. Kakor druga znana skandinavska pisateljica Selma Lagerlöfova, korenini tudi Sigrid Undset globoke v ljudstvu, v njegovih šegah, navadah in običajih. Njena umetnost ima na sebi nekaj močnega in moškega. Tudi Undset je napisala letos nov roman z naslovom »Olaf Audunssohn«.

S podelitvijo teh nagrad so propadle vse nade, da bi bil odlikovan z Noblo, vso nagrado za literaturo kak slovanski pisatelj.

Luč preko Oceana

Neka kanadska družba, ki je bila ustanovljena pred 103 leti v Vancouverju, je razsvetila to mesto te dni ob 4. junij . . . iz Londona. Glavni odbor se nahaja namreč v Londonu in tam biva tudi predsednik. Zdej je izpeljala družba v Vancouverju novo električno razsvetljavo, in so prosile mestne oblasti predsednika, naj sam otvori napeljavo. V to svrhu si je izposodilo mesto za pet minut prekoceanski telefonski vod. Gospod predsednik je pritisnil stikalo. Slaba struja je šla iz Londona čez ocean in sprožila glavni akumulator vancouverse elektrarne, na kar se je takoj oglasila godba. Na takšno razdaljo še ni doslej menda prihla še nobena svečanost!

Ob 10letnici miru

Mati Evropa: »Že deset let je star ta otrok, pa še vedno takšno neboljenčel«

Dvakratna poroka

Konstantin S., pogumni francoski letalec, ponovno odlikovan med vojno, je bil nevarno ranjen v hrbtnico. Ozdravel je, a se ni mogel rešiti mrtvouda, ki ga je priklenil na posteljo. Mala pokojnina mu ni več zadostovala za življenje. Letalec je dolgo prosil svoje bogate starše, naj se usmilijo njegove žene in hčerke, a ni nič opravil in je slednjič sodnijsko zahteval svoj del dedščine. Starši so izjavili na sodišču, da nimata niti franka za sinah in otroka. Njih sin se je poročil med vojno na Angleškem, ne da bi doma prosil za dovoljenje. Po francoskih postavah nimajo pred tujimi oblastmi sklenjeni zakoni nobene veljavnosti. Toda mučna razprava je doživela nepričakovan zaključek. Letalec je nenadno predložil potrdilo o zakonu, ki je bil sklenjen . . . zjutraj istega dne pred oblastjo XIII. pariškega okraja, kjer stanuje. Ta, druga poroka je bila vsekakor veljavna, in sodnija je letaicu priznala pravico do mesečne podpore, oziroma dedščine iz premoženja njegovih staršev.

Kresival

Je dobrega okusa in gotovo uspešen; on odstrani kašelj in oprosti dihalna organe neprijetnega zasnjenja. Zahtevajte originalni zavoj z Bayer-jevim križem.

Maniu,

prezident nove romunske vlade, ki bo razpisala volitve in očistila državo

Dvoženstvo brez bigamije

Pred poroto v Reimsu na Francoškem se je te dni začela obravnava, katere predzgodovina je precej romantična. Državno pravdnštvo toži nekega mesarskega pomočnika iz Combourga radi umora svoje žene.

Mož se je pred leti zaljubil v bogato dekle, hči meščanske družine. Da bi starši odtegnili otroka vplivu mesarskega pomočnika, so poslali hčerko v Chartreuse v neki penzjonat. Mesarski pomočnik Fontaine pa se ni dal zbežati. Šel je za njo in je našel baš v tem kraju primerno službo. Kmalu sta Fontaine in dekle skovala načrt, da poroči mesarski pomočnik navidez drugo žensko. To pa samo zategadelj, da bi se rodiljem meščanske hčere zmešala štrana. Fontaine je šel na občinski urad, in se je res dal poročiti.

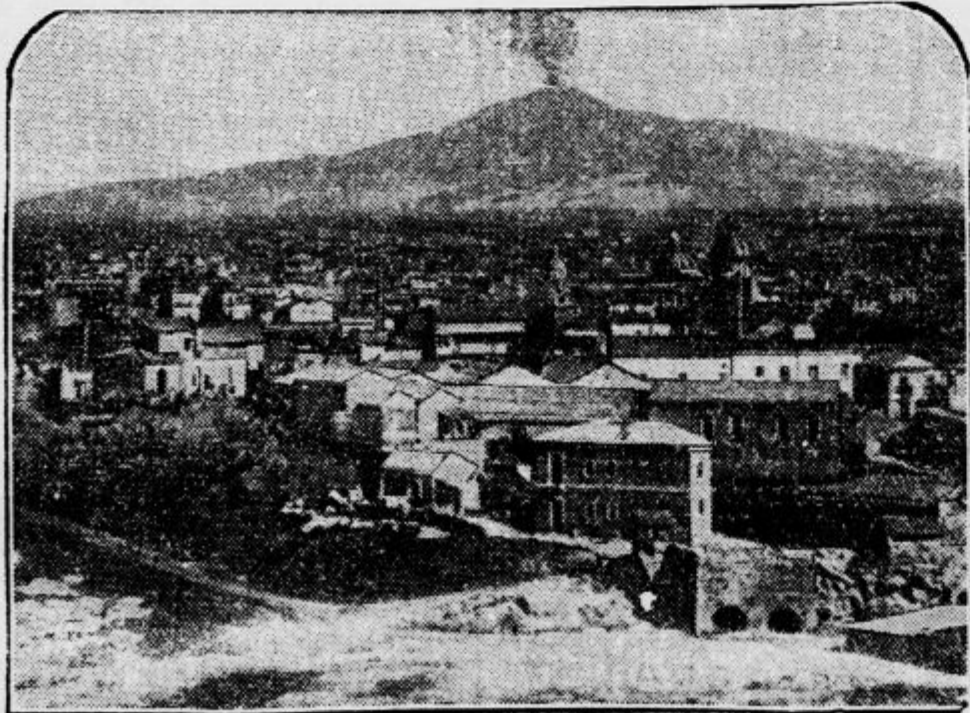
Starši Fontainove ljubice so se tega zelo veselili. Vzeli so otroka najprej domov, potem pa ga poslali drugam. Fontaine je ljubici sledil. Na nekem izletu pa se je dal v Biarritz z njo cerkveno poročiti. Na ta način je bil dvakrat oženjen, prvič pred ljudmi, drugič pred Bogom. S tem se je hotel ogniti zakonu, ki zabranjuje bigamijo.

Sedaj je smela mlada žena, ki je natihiem postala zakonska tovarišica Fontainea, z doma kamor se ji je ljubilo. Živela je na videz pri znanjih, v resnici pa pri svojem možu. Bila sta zelo srečna in morda bi stvar nikoli ne bila prišla na dan, da ni mlada žena postala mati. Porodila je hčerko. Ko je civilno poročena žena Fontainea doznala za porod, je postala ljubosumna. Povzročila je v hiši prepri, ki je imel za posledico, da je Fontaine ustrelil svojo drugo ženo, sebe pa smrtonevarno ranil. V bolnišnici je on ozdravel, med tem ko mu je druga žena umrla. Državno pravdnštvo ga sedaj toži zaradi bigamije, katero pa mu bo težko dokazati. Ljudstvo je za moža vse navdušeno in pod vplivom javnega mnenja, bo morala porota moža najbrže oprostiti.

Premirje na pariških ulicah

Dva pometača v Parizu, katerih orodji sta nehali pometati v proslavo spomina na znameniti dan premirja pred 10 leti

Catania ob vznožju Etna

Upor mornarjev v Boki Kotorski leta 1918.

Kakor znano, so beografske redneške mornarice povodom nedavnih plovov v Boki Kotorski proglasile tpe nesrečne mornarje, ki so bili 1918 po uporabi ustreljeni, za bojiševike. V odgovor na ta neosnovani očitek prinašamo v naslednjem opis takratnih dogodkov izpod peresa g. Antona Mihaliča, sedaj pis oficijala v Krškem, ki je 13 let služil pri mornarici in se je udeležil uporniškega gibanja v letu 1918.

Gledč upora mornarjev bivše avstro-ogrski voine mornarice v Boki Kotorski leta 1918 so širši krogi naše javnosti slabo poznani. Letos, ko obhajamo stoletnico zgodovinskih dogodkov in ko so ravno zadnje dni novine prinesle razne komentarje, sem se namenil povedati to in ono reminiscenco.

Ustreljeni František Raš

Predvsem par črtic o pokojnem, po prejem sodu ustreljenem Čehu Františku Rašu, ki je bil moj ožji prijatelj. Z Rašem sva bila skupaj v Pulju v artilerijski šoli na ladji »Adria«. Ob novem letu 1918 sva bila določena oba na novo službeno mesto in sicer jaz na oklopno križarko »Kaiser Karl VI.« ki je bila stationirana v Gienovici. Raš pa k obrežni bateriji v Boki Kotorski. Potovala sva skupno po železnici preko Zagreba, Bos Broda do Zelenike v Boki Vso pot sva razpravljala o vojaških razmerah o konfliktiranih mornaricih na Brionskih otokih pri Pulju, kjer je bilo mnogo naših prijateljev.

Pripovedoval mi je Raš o gibanju podčastnikov in mornarjev slovenske narodnosti posebno Čehov ter mi prepričevalno rekel: »Videl boš, to leto bo odločilno, morali bi vsi ki imajo kaj narodnega čuti v sebi, k temu priložnosti, da bi imeli čemu pokazati da ne more biti tako daleč Nobeneza dvoma ne more več biti da bodo centralne države podlele. Čehi imamo popolno zaupanje v Masarvka in mislim, da je vaš Trumbić tudi markantna oseba, ki bo pri veselejših dosegla zanimanje za vaše zadeve«.

Naenkrat je Raš svoj pogovor zasukal spet na razmere pri vojni mornarici in rekel: »Radoveden sem, kakšno je razpoloženje pri mornarici v Boki. Dobro bi bilo, da jim kako — zaigramo...«

Domenila sva se, da se bova obiskala ter o tem še kaj govorila. Tekom januarja 1918 sva se večkrat sestala z drugimi prijatelji. Tedaj se je že začelo marsikaj kuhati. Vstili so se razni sestanki in tahn razgovori.

Uporniki

Idela za upor je bila zrela že okoli Božiča 1917. Bilo je mnogo zarotnikov na vsaki ladji in torpedovki, skratka: na vsaki ednici so bili zaupniki. Najbolj so nas podčestile Wilsonove točke o samoodločbi narodov. Naitežavnejša stvar pri tem pa je bila, kako pridobiti za skupno akcijo Nemce in Madžare.

Omeniti moram, da nihče izmed a. o. mornariških častnikov ni bil pri moštvu posebno priljubljen, razen par malih častnih izjem. Ta napetost je izvirala še iz mirnega časa radi raznih nepotrebnih šikanacij moštvu. Sekature so se od strani častništva med vojni sicer ublažile, toda napetost med moštvom in častni. G. amid Koch je sam v nekem članku priznal, da ob prevratu mornarji niso nobenemu častniku zaupali, niti idealnemu častniku in zavednemu Hrvat Janku Vukoviću Podkapelskemu (Te ga blazega moža je ugrabila katastrofa. Potopil se po prevratu z drednotom »Viribus unitis« v Pulju).

Ker je bilo razmerje med častništvom in moštvom napeto in ker je bila pri a. o. mornarici solidarnost med moštvom tradicionalna, je bilo upati, da kakorkoli pridobimo Nemce in Madžare kar se je res posrečilo.

Namen zarote

Organizirano je bilo vse tako dobro in tako, da so zaupniki izvršili naloge brez najmanjšega suma od strani častnikov in aktivnih višjih podčastnikov. Glavni cilj zarote je bil odpluti k antantnemu brodogradu. Dogovorjeno je bilo, da se upor začne dne 1. februarja točno opoldne, ko bo na poveljniški ladji »St. George« dan opoldanski signal. Ko je ladjski zvonec odbil pol dne in so bili častniki večinoma že v obednicah, je začelo moštvo klicati »Hurra« ter tekati po krovu. Oni ki še niso vedeli za kaj gre so se tudi hitro pridružili. Častniki so zbežani letali okrog in se umikali v kabine. Moštvo je začelo samo, ne meneč se za častnike, spuščati vse čolne, ki so še viseli na ladji v vodo, da se popeljejo na oklopno križarko »St. George« kjer se je imelo vršiti prvo posvetovanje upornikov. Ladirska godba na admiralski ladji je igrala vesele korčunice med burnimi »Hurra«-klici moštva. Najbrž so uporniki po sklepu razorožili in zaprli vse poveljnike in častnike, kakor tudi poveljnika flotilje, kontreadmirala. Ko je bilo to izvršeno na ladih se je okupacija obalni poveljnik Boka Kotorske, neki general, čigar imena se ne spominjam več, ter se pripeljal z avtomobilom na admiralsko ladjo »St. George« da pride do kontreadmirala Komai da se je dvignil iz avtomobila že so ga prijete trde pesti mornarjev ter ga zaprle na admiralsko ladjo.

Sedaj so častniki uvideli, da je stvar skrajno resna, ter so se udali v božjo voljo. S strahom so gledali skozi mala ladjska okna, kaj se utesne zгодiti. Ves popoldan je poredel v posvetovanjih. Hidroplani so krožili nad Boko. Eno letalo je odletelo na Krk k antantnemu brodogradu, vodil ga je rez. poročnik korvete, Dalmatince čigar imena se ne spominjam več. Sporočili je antantnemu poveljništvu situacijo, ti pa so ga obdržali ter niso prišli na pomoč ker — mu niso verjeli.

Zvečer in ponoči je prihajalo madžarsko voilstvo ter zasedlo cesto od Zelenike do Gienovica. Še isti dan popoldne nas je šlo več podčastnikov in mornarjev na kopno in sicer v Ercenovi Zeleniko in Kumbor, da razvidimo, kakšna je situacija med civilnim prebivalstvom. To je bilo sicer nekoliko zbežano, toda mirno. Le v Gienovici in Kumboru so se bili bali, ker je bila na teh mestih pehota in so mislili, da se bo le ladji bombardiralo. Vračajoč se v miru na ladje smo šli mimo madžarske pehote ki je imela puške v pramidah ter stala v vrsti na cesti pred oddelki pa častniki. Bili so videti tako bojazljivi zinjli da niso niti besedice in so vsakega mornarja pustili mirno mimo. Vsaj pehota na obali je bilo zagroženo da jih bo mornarica brez pardona obstreljevala ako se ganele proti nam. Drugi dan se je pehota umaknila proti Koturu in to, kakor smo pozneje doznali, na povelje generala Sarkotića, ki je uvidel, da je situacija za nas tako nevarna.

Uporniki so sestavili resolucijo in jo odposlali na merodajna mesta. V tej resoluciji je govorila prva točka o samoodločbi narodov, druga o takojšnji sklenitvi premirja. Ostale točke so vsebovale zahtevo po enakih prehrani za moštvo in častnike, po dostopu in drugih manjših zadevah.

Pričakovalo se je 2. februarja da pride kako sporočilo od antantnega brodograda, tega pa ni hotelo biti od nikogar. Našnja situacija je bila istega dne popoldne. Stara oklopna »Kronprinz Rudolf«, ki je bila vsidrana pri vходу v Boko Kotorsko, je zapustila svoj prostor ter odpula k upornemu brodogradu v Gienovici. Med potjo je začela neka obrežna baterija nad Kumborom streljati in je ladjo pogodila ter usmrtila nekega artilerijskega podčastnika. Le hladnokrvnosti posadke se je zahvaliti da ni po tem izdvanju začelo s splošnim obstreljevanjem obale kar bi imelo grozne posledice in bi bilo pri tem prizadeto mnogo civilnega prebivalstva. Oklopna je mirno nadaljevala svojo pot ter se vsidrala poleg drugega upornega brodogra v Gienovici.

Zmeda na »Novari«

Kmalu nato se je okupacija poveljnik lahke križarke »Novara« frezantni kapitan princ Windischgrätz, ki se mu je posrečilo osvoboditi se in prevozovati nemško in madžarsko posadko, da mu ostane zvesta. Dal je že napraviti v kotlih paro, odločil se je odstraniti od upornega brodogra ter odpluti v Kotor. S tem je nastala na tej ladji splošna zmeda: Nemci in Madžari so bili za predlog Windischgrätzja drugi pa proti. Uporniki niso hoteli ostati pod nobenim pogojem na ladji ter so se odločili rale zapustiti ko ter se ukrcati na drugo uporniško ladjo. Preselili so se na oklopno križarko »Kaiser Karl VI.« Na videz je bilo soditi da je »Novara« opustila namen da se odstrani, ker ni bilo videti da kurl kotle. Ko se je pa zmeda začela je potegnila sidro in odplula v Kotor.

Popuščanje discipline

Isto noč je priplul iz Pulja oddelek oklopne tipa »Erz. Karl« pod poveljstvom kontreadmirala Seidenschachera. Tega brodogra se pa po splošnem mišljenju ni bilo mnogo bati, ker je posadka obstojala poveljni iz rezervistov in je bilo mnogim znano, kaj se godi in po kaj se vozilo v Boko. To so nam pozneje prileteli in znanci s tega brodogra zares potrdili. Posrečilo pa se je dvema nemškima podmornikom, ki sta bila zasidrana v Gienovici, da sta se izmuznili upornikom ter pobegnili pod vodo. Žal da je pri tej akciji bil udeležen tudi neki slovenski častnik.

Ponoči 2. svečana so ladje napravile paro ter križarile po Tivatskem zalivu. Ko ni bilo več medsebojnih stikov s posadkami, so začeli razni elementi izkoriščati situacijo po svoje in disciplina se je krhala. Eni so hoteli takoj odpluti ven k antantnemu brodogradu, drugi spet, da naj se čaka, tretji so se začeli brizgati za častnike in tako je šlo vso noč. Drugi vzrok zmede je bil ta, da ni bilo odposlanca s hidroplanom, ne antantnega brodogra.

Zjutraj 3. svečana so imeli spet častniški situacijo v rokah in s tem je delanski končal upor. Popoldne so sledile aretacije in splošne persekucije.

Žalostne posledice

Posledice upora so bile katastrofalne. Aretacije in preganjanje kakih 450 mornarjev in podčastnikov so bile na vrsti. Naiveč so trpeli oni ki so se fizično zoperstavili častnikom. Obenem pa je avstro-ogr. mornarica le postala nezanesljiva in ni bilo izgleda, da bi povzela kakšno akcijo. Kar so se lotili jim je spodletelo. Začelo se je splošno premeščanje edinic častnikov in moštva. Pri vsem tem je padel v nemilost tudi vrhovni poveljnik Hrvat-Ličan admiral Njegovan. Na njegovo mesto je bil imenovan kapitan bojnega broda Horthy današnji regent Madžarske, ki je bil izven turnusa povišan v kontreadmirala. Pa tudi ta »energičen« heroj in milinec pokojnega cesarja Karla ni mogel nič več opraviti ker mu »diese unverlässliche Mannschaft der slavischen Nationalität« ni hotela parirati. Hotel se je sicer oženiti v novimi lavorikami ter se je napotil proti ohranskemu zalivu, a mu je pred Šibenikom »St. Ištvan« opesal ker je dobil tekleno cigaro med rebra ter se je pogreznil v hladni grob. Z ostanom brodogra to je Horthy odkuril spet nazaj v Pulj.

Da je bil »St. Ištvan« torpediran pred Šibenikom ja zasluga poročnika fregate Biberja, doma iz Ljubljane, ki je bil takrat rezervni častnik pri obalnem poveljniku v Šibeniku, kontreadmiralu Schwarzl-u. Biber je bil obenem član revolucionarnega odbora jugoslovenskih mornarjev in je natančno vedel, kdaj pride omenjeni oddelek brodogra mimo Šibenika, odkoder so morali poslati iz Šibenika torpedovke za spremstvo brodogra do Dubrovnika kjer bi ga imela prevzeti v varstvo flotilja iz Boka Kotorske. Ker so bili v revolucionarnem odboru tudi letalci, so ti ob priliki izvidnice v Italijo odali tudi ta sporočilo in tako so bili Italijani natančno obveščeni o prihodu brodogra in so storili svoje.

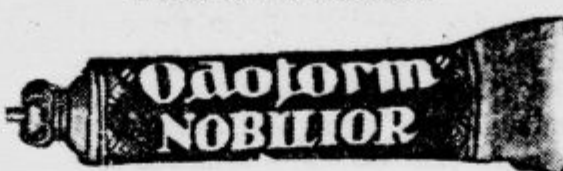
Žal da ni bilo o tem vrlem demokratičnem slovenskem častniku še nikdar besedice v novinah. Ne vem, kje se danes nahaja. Tako je pred 10 leti šel čas svojemu cilju nasproti. Kmalu so se vsa vesla »Moje zveste mornarice« polomila in le visoko na jamborih zaplapolala jugoslovenska trobojka. Anton Mihalič.

Zveza kulturnih društev

Izlet po Srednji Evropi. Jutri in v nedeljo bo predvajala ZKD v Ljubljani lep pokrajinski film, ki bo seznanjal gledalce z vsemi krasotami držav Srednje Evrope. Videli bomo Češko, Švico, Avstrijo, Jugoslavijo in ta do srednje Italije, gledali romantično lepe kraje in se seznanjali z običaji tamovšnjih prebivalcev. Ta film je osobito velike važnosti za šolsko mladino, ker bo snov, ki jo bodo videli v filmu mnogo koristila pri šolskem pouku. Zato prosimo šolska vodstva, da blagovoljno mladino opozoriti na ta spored. Predstave se vrše v Elitnem kinu Matice v soboto ob 14.30 in v nedeljo ob 11. dopoldne.

II. predavanje ZKD v ponedeljek 19. t. m. bo predaval pod okriljem ZKD v mali kazinski dvorani v Ljubljani univ. lektor g. dr. Nikolai Preobraženski o temi: »Tolstoj ob 100letnici«. Na izredno zanimivo in aktualno predavanje vabimo že danes vse naše prijatelje. Predavanje se bo vršilo ob 8. uri zvečer.

Vaši zobje
ostanejo vedno zdravi in beli, a dli iz ust
in prijetni, ako uporabljate

ODOFORM-PASTO za zoba.
Dobi se v lekarnah in drogerijah.
Glavna zaloga parfumerija URAN, Ljubljana,
Mestni trg 11. 260

Teodor Korn, Ljubljana

Poljska cesta št. 8
Krovec, stavbot, galanterijskih in okrasnih klepa; instalacije vodovodov. Naprava strelododov kopalnice in kioetne asprave. Izdelovanje posod iz pločevine za firme, barva, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škafje za konzerve) ter litografija. 25

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošiljk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, Ljubljana, Maarskova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravičnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse in formacije brezplačno. 18

Gledališke odre

opozarjamo na ljudsko igro
Rokovna ači
spisal Fr. Govekar III. Izdaja.
Broširana knjiga velja Din 20.—

Knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani
234

Dogodke pred 10. leti

popisu e dr. Jvan Lah v
Knjigi spominov.
Broširana velja Din 30.—, v
- platno vezana Din 40.—
Izdala 237

Knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani
Prešernova 54 (nasproti gl. pošte)

Vaše roke

ostanejo gladke in bele, niso raskave in nimajo ozeblin, ako jih mažete s kremo

Je fals blanc. Dobi se v lekarni in drogerijah. — Glavno skladišče parfumerija URAN, Ljubljana, Mestni trg 11. 264

Firestone pneumatike

Zastopstvo za Slovenijo:
IVAN OBLAK
Celovška cesta št. 34
Telefon 2663 145a

Firestone

ZA ZIMO

Vam nudu toplo trikotajo, rokavice copate in nogavice po konkurenčn h cenah
I. PODBOJ, Ljubljana pri cerkvi sv. Petra.

Firma HEINRICH LANZ u MANNHEIM-u (Nemacka) vlasnik ju oslovenskog patenta br. 3284 pod naslovom:
Postupak za spravljanje livenog gvozdja sa velikom žilavosti
želi prodati taj patent ili dati licencu istog. 13449
Informacije daje dr. Janko Olip, advokat v Beogradu
Kralja Milana 48

Zastopstvo

prvovrstne znamke avtomobilskih in strojnih olj se odda na vsa večja mesta Slovenije. Pro-motokritni trgovci na prometnih mestih naj s-slove svoje ponudbe pod »Zastupnik« na Publi-citas, Zagreb, Gundulićeva 11. 12352

Naseli se je v Ljubljani
med univ. dr. Jan'jo Hafner

specialist za ušesa, nos in grlo. Ordinira od 18. t. m. naprej v hiši številka 7 na Miklošičevi cesti dnevno med 10. in 12. ter 15. in 17. Tel. št 3012.

Smirkov blok (šmrgel) Artifex

ARTIFEX predstavlja vrhunec idealnega iz-uma XX. stoletja v sredstvih za čiščenje in izlikanje kovinskih predmetov. V kratkem času se je docela sprjelatelj s vsemi gospo-dinjami, gostinčami, mesnicami, trgovinami, delavnicami in tovarnami v vseh evropskih deželah brez izjeme.

ARTIFEX čisti najdovršeneje vso kuhinjsko posodo, nože, vilice, štedilnike, uteži, kovinaste kadi, skratka, ARTIFEX predstavlja v vsakem pogledu dekljo za vse. ARTIFEX odstranjuje rjo z vsakega kovinastega predmeta in mu daje tak blek, da izgleda kot nov.

ARTIFEX ne umaže rok in predstavlja ve-lik prihranek, ker nadomešča najmanj 50 li-stov smirka na papirju. Za vsa mesta sprejmemo krajevne zastop-nike z visoko provizijo. Trgovcem, prepro-dajalcem, ki neposredno naroče, poseben po-pust.

Glavno zastopstvo in skladišče
A. Isaković
Beograd, Kapetan Mišina ul. 9.
Telefon 8-11. 13460

Portland-cementna tovarna d. d., Dovje-Mojstrana
USTANOVljena 1892
priporoča svoj prvovrstni izdelek

portland-cementa

Dobavlja se iz tovarne, kakor tudi od zaloge v javnih skladiščih, Ljubljana, Dunajska cesta št. 33
Zastopnik: **JOSIP GAGEL, Ljubljana-Šolski drevored**
telefon št. 2547 260

Lisičje, polhove kože

z vse druge od divjadi-
opneje in sameljive dob-
vada O. G. Ljubljana
v Florianska ulica 11 v

Klavirje

uglašujem ter popravljam
trukovane in čisto Potujen-
tudi na delo — Felik-
s v s. s. uglas klavirjev
Ljubljana hotel »Ljov-
v Petra cesta Tel. 33 60
12171

Ako si hocete kaj nabaviti,
Ako nimate trenutno potrebnih sredstev.
Ako želite odplačevati v ugodnih mesečnih obrokih,
obratite se takoj na

Kreditno zadruzo detailnih trgovcev v Ljubljani
Selcemburgova ulica 7 I. nadstr.

katera vam hitro in diskretno posreduje kredit, na podlagi katerega kupujete vse, kar potrebujete, poljubno skorej v vseh ljubljanskih trgovinah.
Prospekti in pjasnita račevroje na razpolago.

Prometni zavod za premož d. d. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in
samo na debelo samo na debel
Premog, Kovaški premog Koks, Brikete.
domači in tuzemski, za domačo
kurjavo in industrijske svrha
vseh vrst
Iivarniški, plavžarski in plinski

Prometni zavod za premož d. d., Ljubljana,
Miklošičeva cesta št. 13/A

Zahvala.

Za številne neizmene iskrene iskrene sočutja povodom pre-rane izgube našega srčno ljubljenega sina in brata, gospoda

Franca Borštnika
posestnikovega sina

se vsem naštopije zahvaljujemo.
Posebno zahvalo smo dolžni izreči vsem darovalcem kras-nega ovetja in vences in vsem onim, ki so našega nepozabnega pokojnika v tako častnem številu spremlili na zadnji pot.
Dole pri Borovnici, dne 14. novembra 1928. 12473

Zalujoči ostali.

Sinclair Gluck:

Zlati panter

»Ali ste videli?« me je vprašal, s prstom kažoč na svetlobno poč.

Pogledal sem na tla pod cevjo, kamor bi bila morala pasti čepica.

»To je brza smrt, ki ne povzroča nikakih bolečin,« se je zasmejal Mallardi. »Priporočljiva je tudi z našega vidika, ker ne ostavlja nikakih sledov!«

Zgrudil sem se ob zidu na tla. »Bože moj! Tako me ne smete umoriti. Nikar me ne usmrtite! Pustite mi vsaj eno možnost, da ostanem živ. Vse storim, kar hočete!«

Mallardi je izgubil potrpljenje. Stopil je k meni. »Če si nočete sami izbrati načina smrti, vas bomo s silo sežgali v svetlobni peč. Cesar je obljubil, da vam da način smrti na izbero. Svojo obljubo hoče izpolniti. Toda če se sami ne odločite — Pri tej besedi je skomignil z rameni. »Samo če se zdaj odločite, lahko umrete vsake smrti, ki vas veseli: zastrupimo vas, ustrelimo, sežgemo, utopimo, zadavimo vas — karkoli vam bolj prija. Izberajte!«

»Nočem izbirati,« sem zavpil. »Dajte mi samo še malo časa, samo še malo časa —«

Mallardi je zaklel in se sklonil k meni. Zgrabil me je pod pazduhami ter me potegnil kvišku. Tisti mah sem pritisnil kačjo glavo

svoje prstane na njegovo zaplestje.

Vzkrilnil je in odskočil. Hotel je seči v žep, da bi spet izdrl svojo pištolo na zračni pritisk. A namestu tega se je zagrabil za grlo. Na njegovem licu se je mahoma izrazilo umevanje... smrtne groze. Videl sem, kako je lovil sapo in stopil naprej, baš ko je bilo videti, da drugi Italijan nekaj sumi in se pripravlja, da bi me s svojim samokresom poslal na oni svet.

»Dajte, pomagajte mi,« sem rekel zasoplo, videč, da je Mallardi omahnil in pal na kolena. »Mallardiju menda ni dobro!« Moje je prišlo k svojem gospodu, držel samokres proti tlem. Ko je zagledal Mallardijev obraz, je iztegnil roke, da bi mu pomagal. Tisti trenutek sem mu po bliskovito pritisnil konico prstana na hrbet dlani. Naglo je umaknil roko, prijel se za grlo in se opotekel proti meni. Spustil sem Mallardija na tla ter izvil njegovemu spremljevalcu samokres. Še trenutek in Italijan se je zgrudil. Smrtni krč mu je strahotno spačil obraz.

Mallardi je ležal pred menoj s steklenimi očmi, v katerih je plapolal še poslednji odsev zavesti. Nato je grozno zavil oči in zdajci iztegnil ude. Njegovo drgečo telo se je sedelo in nepremično obležalo na tleh. Ko sem se obrnil k njegovemu služabniku, sem videl, da tudi on že dotrepetava. Še malo in ni se več ganil. Bil sem sam! Zdal sem vedel, da je usoda z nami in da bomo zmagali.

Toda ostajalo mi je še veliko posla. Moral sem pobegniti! Vsak trenutek je utelel kdo stopiti v sobo.

Sklonil sem se k Mallardiju, vzel mu pištolo na zračni pritisk in jo spravil v žep. Ne meneč se za mrtva Italijana, sem stopil k vra-

tom, utrlil lico, odprl vrata in stopil ven. Bil sem pod milim nebom.

V nočni poltemi sem spoznal pred seboj očrte dreves in grmov. Malo dalje od sebe sem videl oblike nekega poslopja. Ubral sem tako smer, da sem se oddaljeval od obojega hkratu: od svoje ječe in od velike hiše, ki je bila pred menoj. Tako sem si med drevjem in grmovjem iskal poti v svobodo.

Svetlo je bilo dovolj, da sem videl, kako hodim. Boječ se, da me ne bi opazil kak stražar, sem se držal kar moči tesno ob drevju. Naposled sem prišel do vrtnega zidu, ki je bil čisto gladek in več ko tri metre visok.

Ob tem zidu sem našel drevo, čigar veje so segale preko zidu. Ko sem ga ogledoval in ugibal, ali ne bi mogel priti z njegovo pomočjo na ono stran, mi je legla na ramo tuja roka. Nekdo me je ogovoril po italijansko. Nikakega dvoma ni bilo o tem, kaj hoče od mene, in tudi ne časa, da bi se pogajal z njim. Naglo sem se zavrtel in ga udaril z roko, na kateri sem nosil zastrupljeni prstan, v obraz. S hripavim krikom se je zvrnil nazaj. Tisti mah sem se pognal na drevo.

Spelzal sem na vejo in se spustil z nje na zid. Držal se zanj, sem še enkrat pogledal po vrtu.

Prstan še ni bil izgubil svoje moči. Zakaj v blede svetlobi zvezd sem videl na tleh pod seboj tlo moža, čigar obraz je nepremično strmel proti nebu.

Izpuštil sem vejo, počenil, prijel se za vrhni rob zidu in se nato spustil dol. Rahlo sem pal na mehka tla.

Bil sem svoboden!

Naročila in vse dopise, ličote in malih oglasov, je poslal na Oglasi od delek Jutra, Ljubljana, Priljubna, Tel. št. 2492

Mali oglasi

Uje pristojbina je uparja bi obsema s caročim, ar cer o oglaš se vročajo čkovni račun pošta kra ulica Ljubljana, št. 1832

Mali oglasi, ki služijo v porredovalne in sojal ne namene občinstva, waka beseda go par. Naj manjši znesek Din 5. Pristojbina za šifro Din 5.

Lezba, dopisovana in oglaš trgovske ali reklamnega značaja: waka beseda go par. Naj manjši znesek Din 10. Pristojbina za šifro Din 5.

Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov je plačati posebno pristojbino Din 2.—. Za naslove kličite telef. števil. 3492, 2492 ter ekspozituro v Šiški telef. števil. 3203.

Službo dobi

Tapet. vajenca
s oskrbo pri starih takoj
sprejme Rudolf Sever. Ma
rijin trg 2. 41305

Služničad
kuharice, sobarice, nataka
rice, blizne itd. dobe naj-
lažje službo v Beogradu —
ako se oglaš v birou Eko-
nomija — Beograd, Vasina
ulica 11. 41298

Učenca
s potrebo šolsko izobrazbo
sprejme takoj pod ugolmi
mi pogoji večja firma Po-
nudi na oglašni oddelku
»Jutra« pod »Učence 156«
41795

Uradnika (co)
slov. in nemščino zmnožno
moč, z večjo vlogo 1886
dodolnansko poštje —
Poleg plače in primerne
obvestovnja, vložne glav-
nice tudi soudeležba na do-
bičku Ponudbe s navedbo
višine vloge na oglašni od-
delku »Jutra« pod »Uradnik
»Uradnik s soudeležbo«
41749

Učenca
s 3 razredi srednje šole
ali z meščansko šolo krep-
kega in poštenega staršev
sprejme takoj Stanko L.
Narčič, trg s meš blagom
Nova vas pri Rakeku
41715

Brivski pomočnik
prvorsten, starejši moč,
dobi službo — Vprašati:
Ivan Dorčec, Ljubljana,
Dalmatinova ulica števil. 41836

Radio-amaterja
začetnika s absovlj srednje-
težnja šolo sprejme kot
praktikanta v elektrotehni-
čarsko. Ponudbe na oglaš-
ni oddelku »Jutra« pod šifro
»Radio-praktikant«. 41864

Natakarico s kavcijo
biom za takoj — Plemenite
oferte na oglašni oddelku
»Jutra« pod šifro »Marilija
28«. 41899

G. Th. Rotman:

Prigode porednega Bobija

Vesela opičja zgodba

94.
Preden je zlezal ubogi redar spet na suho, je bil Bobi že na poti v Kurjo vas. Truden in lačen se je vlekel dalje, kar se pripole nimo njega avtomobil, iz katerega so se širile prekrasne dišave po svežem kruhu, pogatah, tortah in drugem pecivu.

Podružnica JUTRA v Celju

Kocenova ulica 2

Sprejema male oglase, inserate ter vse druge objave v priročniku Daie naslove

in druge informacije tičočih se malih oglasov.

Pletilnega mojstra

ta navaj šivalni stroj in stroj za levo ramo perfektnega v reparaturi pletilnih strojev in specialnih šivalnih strojev, sprejemamo za večjo, trgovico v Sarajevu. Ponudbe pod »Tvernica« na oglašni oddelku »Jutra«. 41868

Za strojno pletenje

z električnim obratom na petih sprejem takoj samo provratno moč. Le dober vzdržan: in z daljšo prakso — vajeni mehaniki in manjših popravil, naj se javijo v zabavami in navedbo naslednjih službinih mest na poštini prodal 230. Ljubljana. 41881

Začluzek

Prepisovalca na stroju in nemščini, idem za par dni. Naelov v oglašnem oddelku »Jutra«. 41835

Pletilja

idče delo na dom Naelov v oglašnem oddelku »Jutra«. 41879

Ne odlašajte!

Obrnite se še danes radi zastopstva dobro ideološkega predmeta na obroke na spodnji naslov — Nudimo vam vsoko provizijo in fikano plačo Kavcijo ni potrebna. Ristič, ul. nika. Zumbulović, Ljubljana, Miklošičeva cesta 14. 41897

Izučena šivilja

za belo in obleke, idše me. Gre tudi na dom šivač, event. k otrokom kot vzgojiteljica. Ponudbe pod »Iščena« na oglašni oddelku »Jutra«. 41849

Gospodična

perfektna gospodinja in kuharica želi mesto gospodinjice, najraje pri gospodu s ali brez otrok. Gre tudi v kako drugo večje mesto. Cenjene ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod šifro »Perfektna gospodinja 44«. 41897

Strojni paznik

izkušen ključavničar, isprasan kurjač, strojnik, ki je bil več let na strojnega paznika, delovodja — več tuž elektrotehnik, 1886 nameščena. — Gre tudi za strojnika na delo k električarju. Cenjene ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod šifro »Strojnik 838«. 41898

Mizarski pomočnik

zmožen splošnega dela. Želi takoj premeniti službo. Ponudbe na naslov: Alojzij Macer, Ljubljana, Sodarska steza 2. 41861

Prodajam

Puhasto perle razpoložljive po 5 k. in 10 k. najmanj 5 k. po Din 30 k. — Izkoristite priliko tokler traja saloga L. Brosović, Zagreb, Illica 82. komitna šitilnica, perla 183

Krpanje

in izdelavo novega perla sprejemamo na dom Rimska cesta 24. pritrilje. druga vrata desno. 41894

Francoščino

ponujem Naelov v oglašni oddelku »Jutra«. 41413

Francošči in angleški

ponujem po ugodni ceni na Starem trgu 3/III. desno 41867

Službe išče

Trg. pomočnik mlad, mešane stroke dober prodajalec, idče službo v mestu ali na delu Naelov pove podružnica Jutra v Celju. 41821

Ključavničar

in absoluten strojno delovodja želi prenehati službo. Naelov pove oglašni oddelku »Jutra«. 41880

Zvišam promet!

Irgovec v najboljših agili nih letih sprejme moč potnika za špecijalno ali manufakturno stroko. Je moč sigurnega in simpatičnega zastopnika, s velikim poznavanjem potrošiteljskega govora. — Event. sprejemamo v boljši špecijalno ali manufakturni trgovini. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Zvišam promet«. 41882

Auto »Fiat«

dvotonski, tovorni, 45 k. s dobre, polne gume, s dvokolesnim priklopnim vozom. Skupni tovor do 5000 kg. Vse v dobrem, takoj porabnem stanju.

osebni auto »Ford«

štirisedeslet, s elektr. razsvetljavo in samoposrednim breshino delujoč poltovorni auto za točo do 800 kg. vendar brez motorja — s dobro pnevmatik

posamezne dele za auto-motor

znanke N. A. G. Komplet no napravu za izdelovanje olja (mlin 10 stop 8 leve nih pred s vsemi drugimi potrebščinami. v najboljšem stanju s novem stanju acetylenov aparat za 15 toč

kripi za kočijo

s fino usnato stroho in novo prevleko, v najboljšem stanju zelo ugodno proda A. Berinjak, Stišna 41862

Les

orehovih, jecenovih in breševih, po želji kupca rezanih, prodam več vagonov. Interesenti naj prišle na oglašni oddelku »Jutra« pod »maško« »Iskalno« prevzetju. 41824

Dve lpi

raetoli, gladki, napredaj. Krakovska 11a. 41858 ulica 6/1. 41853

Koks

suh, po 80 Din 100 kg — vedno v salogi v mestni pinarni 261

Pozor!

Volno in bombaž kupite najceneje pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana, Stari trg št. 12 in Zidovska ulica 4. 384

Perje

kokoške, purje in gosje, na ravno in s strojem čisteno dobavljiva v vsaki množini E. Vajda, Oskovec, M-dji murje. Telefon 59 8 229

Pečica

(gašperček) s cevni napredaj — Naelov v oglašnem oddelku »Jutra«. 41845

Prodajamo za najnižjo

dnevno ceno prvovrstna suha goveja čreva (Bandeldarm) soljena, ravna debela čreva (Scheibendarm) svinjska konjska čreva, ovčje santske

JUGOCRIJEVO, Zagreb

Klasična ul. 9. Telefon 60-91. 13340

Baržunasti in file

po 90-120 Din popravila od 35-50 Din 86. priporočila Stemberger, R. d. modliška, Dunajska cesta 9. 41794

Avto

znanke Fiat, s konejsko (avtomobil), na zelo prometnem kraju poceni prodam. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Radio« »odpotovanja«. 41869

Auto »Fiat«

dvotonski, tovorni, 45 k. s dobre, polne gume, s dvokolesnim priklopnim vozom. Skupni tovor do 5000 kg. Vse v dobrem, takoj porabnem stanju.

osebni auto »Ford«

štirisedeslet, s elektr. razsvetljavo in samoposrednim breshino delujoč poltovorni auto za točo do 800 kg. vendar brez motorja — s dobro pnevmatik

posamezne dele za auto-motor

znanke N. A. G. Komplet no napravu za izdelovanje olja (mlin 10 stop 8 leve nih pred s vsemi drugimi potrebščinami. v najboljšem stanju s novem stanju acetylenov aparat za 15 toč

kripi za kočijo

s fino usnato stroho in novo prevleko, v najboljšem stanju zelo ugodno proda A. Berinjak, Stišna 41862

Les

orehovih, jecenovih in breševih, po želji kupca rezanih, prodam več vagonov. Interesenti naj prišle na oglašni oddelku »Jutra« pod »maško« »Iskalno« prevzetju. 41824

Dve lpi

raetoli, gladki, napredaj. Krakovska 11a. 41858 ulica 6/1. 41853

Kolesa

novjša, kupim. Vpogled v nedeljo dopoldne v Rožni dolini V/23. 41856

Počitno

Pisalnno mlzo in vojaško obleko zelo ugodno prodam. Naelov v oglašnem oddelku »Jutra«. 41841

Jedilnico

kompletno, ugodno prodam. Naelov v oglašnem oddelku »Jutra«. 41870

Oblacila

Zimske suknje (nošene) in nekaj tenke obleke poceni prodam. — Vprašati pri hišniku na Miklošičevi cesti 13. 41840

Cevlje za pilote

dobite najceneje pri Uškar in drug. Gorje pri Blidu. 41844

Baržunasti in file

po 90-120 Din popravila od 35-50 Din 86. priporočila Stemberger, R. d. modliška, Dunajska cesta 9. 41794

Knjige

»Ljublj. Zvon« 5 letnikov (1917-1921) prodam. Naelov pove oglašni oddelku »Jutra«. 41859

Pridelki

»Alma« krompirja 1 vagon belega, izbravnega, cena prosta vagon Kostvir, nica-Podplat, po 135 Din oida takoj Frano Kumik, Podplat. 41839

Sadije

Jabotka vseh vrst dobite najceneje pri Gospodarski zvezi v Ljubljani 41823

Zdravstvo

Riblje olje sveže, najfinjše, norveško iz lekarne dr. G. Picoli-ja v Ljubljani, se priporoča bolnim, slabotnim osebam. 257

Kupim

Bukova drva ponudite na oglašni oddelku »Jutra« pod »Solina« »postrežba«. 41735

Kopalno peč

bakreno, dobro ohranjeno kupi J. Hronek, Slomškova ulica 6/1. 41853

Tračnice

za poljsko železnico kupim. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Tračnice«. 41843

Hišo ali vilo

kupim v Ljubljani — Po nudi na oglašni oddelku »Jutra« pod »Hiša št. 12«. 41714

Novozidana hiša

(vila) pripravna za restavracijo, napredaj pri Rožni dolini. 41891

Priložnostni nakup!

Dobro Moč hotel, restavracijo, kazino in kino. Novozidano, s vso opremo pod ugodnimi pogoji napredaj v Orenki Posredovalcu na gradali Ede Webel, Cvetenka, Bačka. 41180

Žaga in mlin

v lesnem kraju napredaj. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Din 325 000«. 41827

Vodno moč

v bližini Domači ali Jarč kumim. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Vodna moč«. 41875

Lokal

na prometnem kraju mesta Ljubljane v znanem takoj ali s februarjem v najem. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod šifro »Lokal«. 41834

Brivnica

s stanovanjem, napredaj na prometnem kraju popredaj. Naelov v oglašnem oddelku »Jutra«. 41880

Gostilno

dobro 1800, na prometnem prostoru, radi nenadne obložitosti poceni prodam. — Vprašati: Zagreb, Palmotičeva ul. 17/a, Ciklon. 41754

Lep lokal

na prometnem kraju oddam takoj. Florjanska ul. 31/I. 41860

Stanovanje

3 sobe, kuhinja, veranda, vrt, pralnica, pritlik. na s elektr. razsvetljavo, vse renovirano v vili blizu Rivolija oddam takoj kistemu, ki posodi 100 000 Din. Ponudbe na poštini prodal 199. 41871

Stanovanje

2 sob in kuhinja, ali 1 sobe in kuhinje, s pritlik. na 1856 mirna stranka s 1 odraslim otrokom, s 1 d. pomembno. Periferija mesta izključena. — Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »1. decembra«. 41891

Solnčno sobo

blizu opere, s sepriranim vodom in sonoparbo kopalnice oddam solnčnemu stalnemu prebivalcu ali gošpici Naelov v

Uničujoča kritika slabega proračuna ljubljanske občastne skupščine

Včerašnja proračunska debata. — Nedopustno gospodarstvo klerikalcev z javnim denarjem. — Javnosti ne puste ne kontrole, ne vpogleda v gospodarstvo oblastnega odbora. — Za stvarne ugovore in nasvete opozicije imajo le posmeh

Ljubljana, 16. novembra.

Danes se je v ljubljanski občastni skupščini pričela proračunska razprava. Sejo je otvoril predsednik dr. Natlačen ob 9. dopoldne. Ugovoril je sklepčnost in odkazal nanovo vložene predloge pristojnim odsekom.

Takoj nato se je prešlo na poročilo finančnega odseka.

Poročevalec finančnega odseka posl. Skubic je v uvodu opravil občastni odbor, češ, da zaključnega računa za l. 1927 zato ni predložil, ker ga še ni vrnila glavna kontrola. Na očitke, da je proračun premalo detaljiran in da obstajajo v njem skriti dispozični fond, je izjavil, da so bili specifični pač izdatki, ki se dajo analizirati, dočim se drugi, kakor n. pr. glede podpore za napravo železnih lam, pač ne morejo specifičirati, ker se še ne ve, kdo bo podporo dobil. Obširno je zagovarjal uredbe, s katerimi se uvažalo oblastne davščine. Glede oblastne naklade na navadno vino je izjavil, da je v tekočem letu znašala 35 para pri litru, kar pa so gostilničarji izrabili za povišanje cen vina za 1 Din. Ako se letos povišuje oblastna naklada na vino na 65 para od litra, se to zgodi predvsem zaradi tega, da bo na dobičku, ki so ga doslej imeli gostilničarji, participirala splošnost. Sicer ni od vse količine vina, ki se porabi v ljubljanski občastni, dobri dve tretjini uvoženega vina. Lani se je sicer hotela uvesti za uvoženo vino višja oblastna trošarina, toda finančno ministrstvo je bilo proti, češ, da bi se na ta način ustvarila nova carinska področja. Kar se tiče pobiranja tihotapstva alkoholnih pijač v spozoruzm z drugimi oblastmi, je poročevalec omenil, da ljubljanski občastni odbor, odkar se izvaja socialni boj kot od strani KDK, ni dobil na svoje dopise nobenega odgovora od strani zagrebškega in primorsko - kraškega odbora. V ljubljanski občastni je 3600 raznih točlinic alkoholnih pijač in pride po ena točlinica na 150 prebivalcev, kar je odločno preveč. Treba bo predvsem nastopiti proti točlinicam, ki prodajajo skvareno pijačo. Zastopniki ljubljanskega in mariborskega občastnega odbora so se dogovorili začetkom oktobra na svojem sestanku, da se uvedejo oblastne doklade na državne neposredne davke. Po novem zakonu o neposrednih davkih bo zemljiški davek znatno nižji, kakor je bil doslej. (Posl. dr. Puc: Se pa hudo motite!) Večina finančnega odseka pa se ni mogla odločiti za uvedbo oblastne doklade na zemljiški davek, ker še ni katastrofalni čist dohodek od zemljišč dobro znan. Nove davščine so po možnosti pravično razdeljene na vse stanovne. Povdaril pa je treba tudi to, da bo ostal ves denar v občastni in se bo trošil izključno v korist oblastne samouprave.

Generalna debata Govor posl. Zupančiča

Nato je predsednik dr. Natlačen otvoril generalno debato.

Prvi je govoril v imenu kluba SKS posl. Ing. Zupančič, ki je v uvodu povdarjal potrebo, da bi morala biti občastna skupščina širokogrudna in socialna. Pokojni St. Radič je kot predsednik največje občastne skupščine in predsednik zagrebškega občastnega odbora na otvoritveni seji zagrebške občastne skupščine izjavil:

Polagam Vam na srce in ugotavljam, da je treba smatrati vse delo samouprav za socialno.

S čutom pijete napram pokojnemu Stjepanu Radiču bi bila dolžnost, da se vsa skupščina pokloni duhu tega moža. Uvajanje takega političnega programa v občastno samoupravo bi bilo v blagor in napredek vsega naroda, vseh slojev: kmeta, obrtnika itd. Interesi celokupnega ljudstva bi morali biti merodajni tako pri sklepih občastne skupščine, kakor občastnega odbora. Če pa pogledamo poleg drugih bilanc ob 10letnici skupnega državnega življenja tudi našo gospodarsko bilanco, moramo reči, da je prav žalostna. (Posl. Mazovec: Po čigavi krivdi? Sebe pogledajte!)

Davčna preobremenitev Slovence

Posl. Ing. Zupančič je nadalje opozarjal na dejstvo, kako je celo industrijska Avstrija postala naš konkurent v kmetijskem oziru. Ona nam celo dobavlja plemenito živino. Povišek carin je kruto zadel našega kmeta. Tudi Českoslovaška se je v zadnjem času močno emancipirala od nas. Tamkaj se gospodari na podlagi točnih podatkov, na podlagi statistike, ki more nuditi solidno podlago pametnemu gospodarstvu. Prav tako sta Rumunija in Madžarska tudi konkurentni našemu kmetu. Govornik je naglašal, da ima tudi naš narod, ki se vtaplja v davkih, pravico do napredka in napredovanja. Zato bi bila dolžnost države, da bi ob osnovanju občastnih samouprav odstopila samoupravam primeren del svojih dohodkov in ne samo svoje izdatke. Mi plačujemo samoupravne doklade že v Beograd, ne dobimo pa nazaj odgovarjajočih podpor. V siromašni Sloveniji plačuje vsak prebivalec neposrednega davka 1035 Din na leto, dočim plačuje Srbi in Čehi 407 Din. Strahovitega plačevanja davkov mora biti enkrat konec. Ako novi občastni proračun nalaga 30 milijonov novih oblastnih davščin, se ne more govoriti, da je to malenkost, ker pride na vsakega prebivalca v Sloveniji po 60 Din na leto. (Posl. Mazovec: To je demagogija!)

Posl. Ing. Zupančič: Vse stvarne ugotovitve so vam demagogija.

Posl. Mazovec in nekateri drugi klerikalni poslanci kriče proti govorniku tako, da je bil predsednik prisiljen zvoniti k redu.

Največji oblastni proračun v državi

Posl. Ing. Zupančič: Ako govorite o prostovoljnih davkih, potem moram reči, da bi rad videl tistega, ki bi dvignil roko, ko bi vprašali, ako hoče kdo prostovoljno plačevati vaše oblastne davščine. Dejstvo je, da bi iz prebivalstva v ljubljanski občastni iztisnili novih 30 milijonov davščin. V državi imamo mnogo večje samoupravne korporacije kakor je n. pr. zagrebška občastna samouprava, ki je dvakrat večja kakor ljubljanska, pa je vendar njen proračun mnogo manjši od proračuna ljubljanske občastne samouprave. Pri tem je treba upoštevati tudi to, da je mesto Zagreb trikrat večje kakor Ljubljana (Klerikalni poslanci so govornika neprestano motili z medklici).

Govornik je nadalje povdarjal, da je naš občastni proračun s 70 milijoni izdatkov največji v državi, kar pomeni, da je davčna obremenitev v ljubljanski občastni največja. Pri tem pa pogrešamo vsakega gospodarskega programa. (Protesti klerikalcev.) Občastni odbor ni dal na razpolago nobenih podatkov o svojem gospodarstvu v l. 1927 in 1928, na podlagi katerih bi bilo mogoče določiti, kako naj se gospodari v bodoče.

Podpore se dele brez kontrole

Pri delovanju podpor se v preteklosti ni postopalo povsem objektivno. Gotovi občastni odborniki so odklonili vsaka polasnica. Občastni odbornik dr. Milavec je celo izjavil, da je to nemogoče. Govornik pa je pokazal skupščini tiskano letno poročilo zagrebškega občastnega odbora za l. 1928, v katerem so imenovani vsi, ki so prejeli kakšne podpore od občastnega odbora. Kar je bilo mogoče zagrebškemu občastnemu odboru, bi bilo mogoče tudi ljubljanskemu.

Klerikalci se boje kontrole javnosti

Stvaren govor posl. Tavčarja. — Gospodarstvo oblastnega odbora se vrši brez kontrole. — Klerikalci so snedli vse svoje nekdanje obljube volilcem

Posl. Tavčar ni zadovoljen s proračunom, ker ne odgovarja gospodarskim in kulturnim interesom našega naroda v sedanji težki gospodarski krizi. Proračun vsebuje znatne hibe in ne odgovarja zakonitim dohodkom. Proračun je bil predložen članom finančnega odseka, ko je že bil faktično v razpravi. Nato je posl. Tavčar citiral zakonske določbe o sestavi občastnih in središnih proračunov. S proračunom je treba predložiti vsa potrebna pojasnila, zlasti pa zaključni obračun preteklega proračunskega leta. Tak obračun je treba izročiti glavni kontroli, občastni skupščini pa predložiti skupščini s proračunom za prihodnje leto. Tega obračuna niste predložili zato, ker javnosti odkrete vpogled, kako ste denar porabili. Jasno je, da moramo šele na podlagi računskega sklepa za preteklo leto sklepati o tem, kaj je potrebno in kaj bi bilo treba izpremeniti in zboljšati. Poslanci občastne skupščine so upravičeni zahtevati vse potrebne podatke o posameznih postavkah. Ne morda zato, da bi nagajali in uganjali demagogijo, nego zato, da stvarno sodelujemo in da damo odgovor svojim volilcem. Značilno je, da finančnemu odboru niso bile predložene niti vse nanj pripadajoče spomenice in protesti gospodarskih organizacij, čeprav bi bilo zelo važno slišati, kaj sodijo naše najvažnejše gospodarske in socialne ustanove o občastni finančni politiki. Važno bi bilo n. pr. tudi, kaj meni Trgovska zbornica, kaj sodi Zveza obrtnih zadrug itd.

Če bi bila opozicija zastopana v občastnem odboru in sodelovala na ta način v upravi oblastne samouprave, potem bi marsikatera opazka odpadla in marsikaj bi bilo boljše. Toda gospodje so se postavili na stališče absolutistične stranke, ki odklanja vsako kontrolo. Vaša bojazan pred kontrolo se je posebno jasno pokazala v finančnem odseku. Če so vsi računi in sklepi občastnega odbora o uporabi denarja v redu, zakaj se bojite kontrole? Vi ste šli še dalje in ste sploh onemogočili pravilno zastopstvo manjšine v občastni skupščini. Vrh tega pa ste se postavili proti večini, kjer ste v manjšini. V mislih imam vašo uredbo o okrajnih blaginjah. Se senka hočete imenovati svoje eksponente, tako da bi ljudstvo ne moglo izvrševati popolne samouprave. Vaš poročevalec je priznal, da vam je bilo do »politikuma«. Tak politikum ste uvedli tudi v občastni odbor. O uporabi številnih pavšalnih izdatkov ni obračuna. Ravno tako je večina odklonila opoziciji vpogled v občastno knjigovodstvo. Tudi tu se bojite kontrole. To pomeni, da morajo biti v teh knjigah skrivnosti. Skratka, sedanji večina se boji kontrole in gre tako daleč, da je izpremenila seje finančnega odseka, ki bi morale biti stvarne, v mehanično glasovalno bitvo.

Svoj prvotni proračun 74 milijonov Din ste znižali na 70 milijonov Din radi naše stvarne kritike in iz bojazni pred ljudsko nevoljo.

Posl. Mazovec: Groznol!

Poslanci večine neprestano razgrajajo in vpadajo govorniku v besedo. Predsednik molči in tolerira razgrajanje. Zanimivo pa je, da se držijo kmetijski poslanci SLS mirno in pazno sledijo izvajanjem govornikov opozicije, ker se sami nahajajo napram skrivnostnim financam občastnega odbora in knji-

Klerikalna objestnost

Predloženi proračun v nobenem pogledu ne odgovarja davčni moči našega siromašnega ljudstva in zato je ta proračun neosnovan. (Posl. Mazovec: Zato tudi ne boste ničesar dobili iz njega.) Ugotavljam, da opozicija zastopa 40% ljudstva v ljubljanski občastni, ki ima ravno tako pravico do podpor kakor vsi drugi. Godi se pa, da občastni odbor deli pristransko podporo tudi zadrugištvo. Ko je bil g. Pucelj minister za kmetijstvo, je dobila Zadruga zveza trikrat večjo podporo, kakor pa Zveza slovenskih zadrug.

Končno je poslanec Zupančič izjavil, da z ozirom na to, ker opozicija ni dobila potrebnih pojasnil o uporabi oblastnega denarja in razdeljevanju podpor, ne more imeti zaupanja v občastni odbor. Zato je predlagal, naj se proračun vrne finančnemu odseku, da ga nanovo predela in predloži.

Zastopnik Kočevcev

Posl. Epič b (SLS in zastopnik kočevskih Nemcev) priznava, da proračun ni tak, da bi bil »svak od nas prišel na račun«. Kot zastopnik nemškega prebivalstva na Kočevskem prosi skupščino, na bi se upoštevali dve skromni želji, tihoši se proračuna prave uprave. Govornik posega v dogodek po prevratu, ko so tedanje deželne vlade razpustile v Kočevju tamošnji »Deutscher Leseverein« in nato še sekvestrirale vse poslastice in lepo zgradbo »Deutscher Studentenverein« takisto v Kočevju. Govornik ne stavlja preteranih zahtev, in izjavlja, da bi se nemško prebivalstvo zadovoljilo s primerno podporo nemškemu dijakom na Kočevskem. Kar se je storilo na hitro roko s Kranjsko hranilnico in s transakcijo dramskega gledališča, to bi se naj izvršilo tudi glede podpor za nemško dijaštvo na Kočevskem.

Večina je poslušala govor svojega poslanca s Kočevskega z grobnim molkom...

govodstva v enakem položaju, kakor poslanci opozicije.

Teroriziranje lastnih pristašev

Posl. Tavčar: Na seji skupščinske večine se je sklenilo, naj se od strani večine nihče ne udeležuje razprave v finančnem odseku in da ne sega v debato.

Posl. Mazovec: Da se ne večje otrobi!

Posl. Tavčar: Večina je dobila vezano maršruto. Opozicija naj govori karkoli, večina mora glasovati za vse, kar ji bo predloženo. Bolj pametno pa je bilo, da se je v finančnem odseku razpravljalo in da se tudi na današnji seji malo manj razgraja ter več razmišlja in pametno razpravlja. Več kot ti pičen je sklep večine, naj se ne udeležuje stvarne debate in naj prehaja preko vseh kritik s poraznim molkom. Ali se s takim razgrajanjem varuje dostojanstvo te zbornice?

Trgovina in obrt prezrti

Poročevalec je priznal, da tvorita trgovina in obrt naši najvažnejši gospodarski pogoji. A za ti panogi sta predvidena samo dva milijona, nadaljevalnemu šolstvu je namenjenih 275 tisoč Din. Trgovina in obrtna zbornica daje iz lastnih sredstev 150.000 Din, kar ni v nobenem razmerju s sredstvi, ki jih ima oblast na razpolago.

Posl. Tomazin: Torej vi se potegujete za obrt in trgovino?

Ubijanje kmetijske industrije

S 70 milijon-kim proračunom ljubljanske občastni so prizadeli vse panoge našega gospodarstva in vsi sloji našega naroda. Prizadeti so kmetije, obrtniki, trgovci in delavci. Povdariti pa je treba, da je v prvi vrsti prizadet naš vinogradnik. (Klerikalci protestirajo.) Govornik je nadalje povdarjal, da se z visokimi oblastnimi davšinami uničuje kmetijska industrija v Sloveniji. Edina tovarna spirita v Račjem pri Morboru je ustavila svoje delo po uvedbi oblastnih doklad, s čimer je izgubilo delo nad 100 delavcev, na drugi strani so pa bili prizadeti tudi kmetje, ki so tej tovarni dobavljali svoje pridelke. Ustavila je svoj obrat tudi edina tovarna za spirit v Ljubljani. (Klici večine: Prav je!) Pri nas znašala oblastna doklada 17.5 Din na spirit, v Zagrebu pa 4.5. Českoslovaška je največja producentinja spirita ter ima tamkaj celo zadrugišne tovarne za izdelovanje spirita. Kljub temu ne more nihče reči, da so Čehi pijanci. Pri nas pa se ubija kmetijska industrija.

Ako je na 7 Din produkcijske vrednosti spirita naloženih 37.5 Din davkov, je jasno, da je to odločno preveč in da se naša produkcija na ta način ubija. Zato so vozili iz zagrebške občastni spirit k nam celo v avtomobilih.

Teško prizadeti vinogradniki

Kar se tiče vinogradnikov, je treba povdariti, da so bili lani že strahovito prizadeti, letos bodo pa še bolj. Cene vina so padle za 50%, čeprav se niso zmanjšali produkcijski stroški. Lani je bila cena vina 7, 8 in 9 Din, letos pa je 4 do 5 Din. S tem, da se bo z oblastno davščino na navadno vino iztrajalo 11 milijonov Din, bodo pri-

zadeti naši najsiromašnejši kraji, kajti referent finančnega odseka sam priznava, da prihaja že sedaj v našo oblast dve tretjini vina od drugod v bodoče bo še slabše, ker bo naše vino še bolj obdavčeno.

Podpore so samo za prijatelje

Proračun vsebuje pod zvanečim naslovom »podpore« številne postavke. Ko pa se vprašuje, komu so bile podeljene, ni odgovora. Pod kakšnimi pogoji in na podlagi kakšnih načel se dajejo podpore? Ali se je pri tem vprašalo za nasvet gospodarske, stanovske in zadrugišne institucije. Podpora dobi, kdor je priporočen od prijateljev oblasti. Večina očitno ne ve, da je treba vsako mesto in vsako podporo javno razpisati tako, da se s tem omogoči najširšemu krogu zainteresiranja. To so metode gospodarstva za zaprtimi vrati. Podpore so se podeljevale strankarsko, čeprav je občastna samouprava javna institucija, občastni odbor javna ustanova. Vse leto se je vršila samo ena seja finančnega odseka. Umestilo bi bilo, da poroča občastni odbor vsaj enkrat na mesec. Nihče ni bil predhodno zaslišan, kaj sodi o nakupu Kranjske hranilnice, o odkupu gledališča, o pogodbi zastran posestva Ponoviče. Finančni odsek je bil v vseh teh zadevah prezrt. Vsaka javna uprava bo predhodno vprašala pristojne forume, ali prevzamejo odgovornost za dalekosežne gospodarske transakcije.

Ljubljana naj samo plačuje

Posl. Tavčar: Da, mnogo mi je na tem leželo, da dobimo kvalificirano delavstvo. Za podpiranje stanovanske akcije je predvidenih le 750.000 Din, pri tem pa se nalaga konzumentski davek na premož v znesku pol milijona Din. Ljubljansko meslo je prav slab odrezalo in ne dobi tako rekoč nič, čeprav se steka baš iz Ljubljane ena tretjina vseh oblastnih dohodkov v oblastno blaginjo.

V personalnem pogledu pripominja govornik, da se je lepo poskrbelo za tiste, ki se nahajajo v najožji okolici oblastnega odbora, dočim so plače delavstva, cestarjev in strežniškega osebja socialni skandal.

Partizanstvo

Pre prevzemanju državnih službenec v samoupravno službo se je postopalo skrajno partizansko. Okoli 40 do 50 cestarjev s 3, 10 in 15letno službeno dobo je bilo odvoljenih. Odlučil uradnik dr. Spiller-Muys je bil zavrnjen pod pretezo, da si je »prepozno« zaračunal potne stroške. Ko pa je vprašalo, kje so podatki, se je glasil odgovor, da je državna uprava odklonila pojasnila. Moza ste torej zavrnili na prosto denunciacijo, ne da bi bila proti njemu uvedena redna disciplinska preiskava in brez razsode. Ko smo vprašali, kaj je bil odvoljen živinodržavnik Stanko Arko, se je pristojni gospod postavil na stališče, da tega ne more več popraviti. Če hočemo samoupravi obvarovati njen ugled, potem moramo že priznati, da občastni odbor ni politična institucija, nego je gospodarska in javna ustanova vse oblasti.

Snedene obljube SLS

Posl. Tavčar opozarja na to, kako je SLS nekaj grmla proti previsokim davšinam. Njeni voditelji so se opetovano svedčali zaklinjali, da oblast ne bo uvažala novih bremen. Sedaj pa je SLS pozabila na te svoje obljube in se udinja hegemonizmu. Postala je bistven del radikalne stranke.

Posl. Mazovec: Živelj Srbij!

Posl. Tavčar: Drago plačuje slovenski narod vaše politične zveze z radikalno stranko in s hegemonisti. Mesto enakopravnosti in enakosti uvaja SLS nova oblastna bremena ki bodo morala uničiti našo zemljo in naše ljudstvo. Zato bomo glasovali proti proračunu.

Vinogradniki so zadovoljni?

Naslednji govornik posl. Tomazin se omejuje na repliko ter odgovarja posl. Zupančiču in Tavčarju. Dokazuje, zlasti, da vinogradništvo radi oblastnih davščin ne trpi škode. Zatrjuje, da so mu znani gostilničarji, ki so zelo hvaležni za te doklade, ker prej niso imeli razloga, da cene povišajo, sedaj pa ga imajo.

Govor posl. Bukovca

Obdavčenje siromašnih

Pri davščini na lovišča graja govornik proračun, ker bi morala ta davščina biti ohranjena občinam. Sedaj pa bodo občine oškodovane za te zneske. A tudi pri sami obremenitvi so delili z dvojno mero. Bogati baron Born naj plača 4000 Din, revna tomačevska občina pa 6000 Din. To je očitno favoriziranje veleposestev na škodo najrevnejših.

Proti davku na kinematograf ne govorimo zato, da bi ščitili lastnike, pač ker te davke plačujejo obiskovalci. S tem jim je obdavčena še ta, skoro edina možnost skromnega razvedrila. Konzumenti davek na promoz naj se docela črta ali pa vsaj zniža, ker so tudi po njem prizadeti najširši sloji. Za obiskovalce je določeno v proračunu 750.000 Din, zato pa se jim na drugi strani nalaga skoro dve milijonska davščina. Lani je večina ugovarjala kreditom za socialno skrbstvo, češ da ni denarja. Na koncu leta se pa izkaže presežek 4 milijonov. Proračun vsebuje vse polno rezerv, ki jih hoče občastni odbor uporabiti brez kontrole.

Posl. Mazovec: Vidite koliko imamo denarja! (Smeh in medklici).

Strah pred resnico in javnostjo

Za posl. Tomazinom je govoril posl. Bukovec. Protestiral je proti postopanju večine, ki spreminja proračunsko razpravo v komedijo. Dolžnost poslancev je, da temeljito razpravljajo o proračunu in da pri tem vsestransko sodelujejo. Treba bi bilo poslušati in potem stvarno govoriti. Obsojiti je treba nekvalificirano kričanje in nesposobno razgrajanje večine.

Klici iz večine: Saj vi izživljate!

Vlažno vreme

pravo vreme za revmatizem, nevralgije, podagro in bolečine v krizu. Ne pozabite, da so pri teh napadih najboljši

Aspirin tablete

Olajšajo bolečine in izločujejo škodljive snovi iz telesa. Zahtevajte pa vedno originalni zamo! »Bayer«, ki se spozna na modro-belo-rdeči varstveni znak.

ASPIRIN Q5

Posl. Bukovec dokazuje, da je občastni odbor kršil zakonske določbe o proračunu. Sklepnega obračuna ni, odklonjena so vsa polasnica. Preprečena je vsaka kontrola. Tovariš Zupančič je že opozoril na neko publikacijo občastnega odbora v Zagrebu, kjer so točno nanizani vsi izdatki iz oblastne blaginje do individualnih zneskov. Meni pa se je dogodilo, da me je odbornik dr. Adlešič v odseku še zafkrnil, ko sem želel nekatere informacije. On bi mi moral odgovoriti kakor vsakemu drugemu poslancu. Prav za prav meni še bolj, ker sem jaz dobil 2750, on pa le 1500 glasov.

Posl. Bukovec je dalje ugotavljal, da bi moral biti program dela občastne samouprave detaljiran, predložiti proračun pa predstavlja samo mrtve številke. Manjka poročilo o reviziji. Izvoljena je bila revizijska komisija, katere člana sta posl. Mazovec in posl. Lebinger, ki dobita za to tudi posebno nagrado, po proračunu v višini 30.000 Din. Namesto, da prof. Mazovec v skupščini uganja svoje komedije, bi bilo bolje, da bi podal poročilo, kako je izvrševal svoje funkcije.

Posl. Bukovec nadaljuje: Tako, kakor država sedaj financira oblastne samouprave, je stvarno nevdružno. Z državnimi dotacijami ljubljanski občastni odbor za enkrat še shaja, ker je predsednik vlade dr. Korosec. V zagrebški občastni in v drugih so razmere znatno slabše. Kaj bo, če se enkrat preobrne. Sedanje dotiranje občastnih proračunov je pogrešno. Samoupravam bi se morali odstopiti direktni davčni viri. Preden so se oblasti organizirale, so se ceste, bolnice in druge zadeve upravljale od države.

Klici iz večine: Slabo!

Posl. Bukovec: Ako dotični, ki so 10 let kričali, da to ni prav, potem pridejo in pravijo: »Tako je prav!« potem res ne vemo, kje je krivda. Klerikalna večina je podala slovesno izjavo, da ne bo pobirala novih davkov, ker se je zavežala, da bi moral Beograd odstopiti tudi del svojih dohodkov. Sedaj uvaja 31 milijonov novih davkov, ki jih bo moralo plačevati naše ljudstvo. L. 1927 je Slovenija plačala neposrednih davkov nad 227 milijonov, posrednih pa nad 1209 milijonov. Ali ni s tem že vse plačano, kar bi potrebovala občastni? Toda z našim denarjem se grade ceste in bolnice drugod!

Kako se dele podpore

V nadaljnjem govoru je posl. Bukovec navedel slučaj, da je dobil neki posestnik od občastnega odbora cement za zgradbo gnojne jame, ki jo je bil že pred dvema letoma zgradil z občinsko podporo. Zato je cement občastnega odbora porabil za druge namene. Ta primer najbolje ilustrira, kako so se od strani občastnega odbora delile razne podpore.

Opozicijskim govornikom je na svoj način odgovoril obl. odbornik dr. Milavec, ki pa ni niti poskušal stvarno ovreči njihovih očitkov.

Govor posl. Sitarja

Klerikalna ljubezen za delavstvo.

Posl. Sitar (soc.) je povdarjal, da v proračunu ni točno navedeno, kako se bo uporabljal denar. Že lansko leto je prosil, naj bi se upoštevali predvsem siromašni sloji, naj bi se zidale v Trbovljah stanovanske hiše, dalje podpore za vodovod itd. Občastni odbornik Jarc je obljubil, da bodo Trbovlje že še dobile svoj delež. Na občastnih dokladah so Trbovlje plačale od 1. februarja do 31. oktobra 1927 786.083,94 Din, dobile pa so samo 60.900 Din za stradalne rudarje in 100.000 Din za zgradbo stanovanj kih hiš. Toda stanovanske hiše se s tem denarjem ne zidajo za najsiromašnejše, ampak za tiste, ki si lahko sami kolikor toliko pomagajo.

Posl. Tomazin: Kaj ste pa vi sezidali? Posl. Sitar: Mi zidamo stanovanske hiše brez vaše pomoči. Vi pravite, da delate za kmetijstvo, ki prispeva naimanj k občastnim dohodkom. Ne rečem, da je treba obremenjevati mlekarja kmeta, toda pri nas imajo knezi in baroni eno tretjino vse zemlje in ti so prav tako oproščeni vsakega davka za oblastno upravo, kakor mali kmetje. Če se mali kmetje oproste je prav, ne gre pa, da se oproščajo veleposestniki. Če je kje kak potreba za podpore, je v prvi vrsti v Zagorju, Hrastniku in Trbovljah, kjer je revščina doma. Iz teh industrijskih krajev se izvažajo milijarde, občine pa morajo same skrbeti za podpiranje reve-

žev. Proračun, ki ga je predložil oblastni odbor, obremenjuje večino nemanit in ovor. Ta proračun obremenjuje široke sloje slovenskega naroda in zato ne bom mogel glasovati zanj.

Po Sitarjevem govoru je predsednik sejo prekinil ter napovedal nadaljevanje za 16. uro.

Večerna seja

Ljubljana, 16. novembra

Oblastna skupščina je popoldne ob 4. nadaljevala razpravo. Prvi je govoril posl. Lebinger (SLS) in izjavil: Gospodje od opozicije pravijo, da je ta proračun eden najslabših v državi. Ker so že oni pokazali na slabe strani, hočem jaz ugotoviti dobre strani. Lanski proračun je znašal 48 milijonov, letošnji pa 70 milijonov. V tem je lep napredek. Ko je imela gradbena direkcija cestarje v svoji upravi, so bili mizerno plačani. Če bi bile plače cestarjev tudi sedaj tako slabe, se ne bi potegovalo za eno pristo mesto 25 ljudi.

Posl. Tavčar: To je le znak, kako velika je brezposelnost.

Demaskiranje klerikalne davčne politike

Obračun posl. dr. Puca s klerikalno demagogijo. — Najusodnejši davčni zakoni nosijo podpise klerikalnih ministrov

Zadnje besede posl. Lebingerja so se izgovorile v splošnem razgrajanju poslancev večine, nakar je povzel besedo posl. dr. Puc in izjavil med drugim:

Nepobito dejstvo je, da se naše ljudstvo nahaja v težkem položaju. Pravite, da je naša stranka bila toliko in toliko let na vladi. Gospodje, treba se je malo zamisliti. Stvari stoje drugače. Do spomladi 1926. smo imeli razne vlade. Enkrat so bili naši, enkrat vaši na vladi. Nekaj časa smo bili tudi skupno.

Glas iz večine: Naši so bili samo tri mesece na vladi.

Posl. Puc: To so prazni izgovori. Glede števil ministrov je znano, da so vaši trikrat preskočili naše. Nekaj vaših ministrov so dosegli že pet let ministrske službe. Naši pa komaj dve leti.

Kdo je vpeljal najtežje davke

Z davki pa je takole: Davčna podlaga za naše državne davke se je ustanovila v finančnem zakonu za leto 1920. To je bila vlada Vesnić-Korošec. Pod tem zakonom ni nobenega podpisa od današnjih članov KDK, pod finančnim zakonom za l. 1920 so podpisali vaši ministri dr. Korošec, Roškarja in Jankovič.

Takrat je bil vpeljan poslovni davek in so se napravile izpremembe direktnih davkov, ki veljajo še do danes. Se je z novim davčnim zakonom bo to predrugačilo. Vi pozabljate, da ste prišli spomladi 1926. v vlado in da te sedaj že tretje leto, odkar ste v vladi, da ste imeli torej dovolj časa ono izpremeniti, kar ste sami vpeljali.

Pod klerikalnimi vladami se je izterjevanje davkov vedno poostroilo

O davčnih stvareh je treba govoriti stvarno in razsodno. Pri rokah imam podatke iz »Službenih novic«, iz katerih izhaja, da je Slovenija plačala leta 1926. na neposrednih davkih 196 milijonov, l. 1927 pa, ko ste imeli absolutno moč v rokah, 228 milijonov. Pojdimo dalje, l. 1926 je bilo plačanega poslovnega davka 39 milijonov, 1927. pa 42,5 milijonov. Zatrjevali ste, da so bili davki znižani. To ne d. ži. Davki so bili le navidezno znižani. V resnici pa se je pri nas še poostroilo izterjevanje davkov. Dokaz za to najdemo zopet v »Službenih novinah«. Leta 1926 je bilo plačanih neposrednih davkov v vsej državi 1839 milijonov, leta 1927 pa 1705 milijonov. Torej za 135 milijonov manj, kakor prejšnje leto. Kljub temu pa je Slovenija plačala 32 milijonov več. Ugotovljeno je, da so znašali prejšnja leta neposredni davki od 150 do 170 milijonov dinarjev. Ko so bili vaši ljudje v vladi, pa so ti davki poskočili na že navedene zneske.

Glasovi iz večine: Kriv je Savnik!

Posl. Puc: Takrat pokojnik Savnik ni imel ničesar govoriti. Do sedaj znane letošnje številke kažejo, da bodo neposredni davki letos znatno preskočili lanskega prirastek. To so uradne številke, ki se jih ne da tajiti.

Glas iz večine: Odkod so te številke?

Dr. Puc: Iz »Službenih novic«. Gospodje, v takih stvareh ne sme kar tako opetati. Dejstvo je, da se je pod vašimi vladami več plačalo in ostreje izterjevalo, kot pod prejšnjimi vladami, tako glede neposrednih davkov kakor glede poslovnega davka.

Kaj je z dohodnino

Glede dohodnine pa je drugače. Nekaj govorim, ki trdi, da je sedaj dohodnina manjša, kot je bila prej. Obratno je resnica. Res je, da je bila dohodnina le prenešana na druge davčne oblike. Prej je odpadlo na prihodnino, ki jo je plačevala vsa država, na Slovenijo 1,5 milijonov dinarjev. Sedaj bo ta prihodnina znašala 10 milijonov. Če pa se upoštevamo doklade samouprav, oblasti itd., ki so s pridobitno vred znašale za Slovenijo 7,5 milijonov, dobimo, da bo ta pridobnina z dokladi vred samo v ljubljanski oblasti dosegla 20 milijonov dinarjev. Toffko glede takozvanega znižanja davčnin, ki pa je le navidezno, ker so se davčnine postavile na drugo osnovo.

Trdi se, da so nove obremenitve izpušile le malo obrt. Res pa je, da ne vegetira samo industrija in trgovina, temveč da so v težki krizi tudi naše obrti, ki so večinoma male. Efekt novih bremen in novih oblastnih doklad bo z ozirom na spremenjene davčne osnove tak, da bo nova bremena v mali obrti znašala 2,5 do trikrat toliko kot lanske leto. V takih stvareh je treba pogledati številke. Tri leta ste že na vladi, a še ničesar niste popravili. V tem času smo mi plačali 39 milijonov poslovnega davka, Sr-

Posl. Lebinger: Sedaj so ti cestarji prišli na pravega gospodarja.

Posl. Tavčar: ... ki mesto kruha bič obeta. (Večina odgovarja z krohotom.)

Posl. Lebinger: Mnenja sem, da morajo biti cestarji pri tem zadovoljni.

Posl. Tavčar: Krščanski socialci, poslušajte, kako so cestarji zadovoljni.

Posl. Lebinger: Kritiziralo se je, da bo oblastni odbor pošiljal v okrajne blagajne svoje zastopnike.

Posl. Tavčar: Tam, kjer boste v manjšini.

Posl. Lebinger: — kjer bo treba. Čeki imajo isto! Opozicija zahteva znižanje izdatkov in nam odreka dohodke. Iz česa naj potem pokrivate izdatke?

Posl. Tavčar: Predvsem iz državnih dotacij, kakor ste sami napovedovali!

Posl. Lebinger: Kar se tiče davkov, je sedaj mnogo boljše, ko je bilo pod vašimi režimi, ko je v resnici boben pel.

Posl. Bukovec: Sedaj šele poje!

Posl. dr. Milavec: Lažete!

Predsednik miri poslance: Prosim gospodje, ki hočejo kričati, naj kriče potihem.

bija in Črna gora 33, Hrvatska 48, Vojvodina 33 milijonov.

Posl. Mazovec: Kdo pa ga je vpeljal?

Dr. Puc: Dr. Korošec leta 1920! Slovenija torej ni plačala samo relativno, nego absolutno več, kot druge pokrajine. Za tako izenačenje se je moralo lepo zahvaliti. Posl. Lebinger je dejal, da je napredek, ker je proračun za 22 milijonov višji. Ne bom rekel, da to ne bi bilo lahko res. Včasih je to napredek. Toda v današnjih časih, ko imamo 25 tisoč brezposelnih, ko se industrije zapirajo, ko trgovina in obrt propadate, če se takrat povišujejo davčnine in izdatki za 120 Din na glavo, potem je to veliko.

Posl. Skubec: To ni res!

Posl. Mazovec: Majčkeno znižajte!

(Smeji pri večini.)

Premajhni državni prispevki

Posl. Puc: Iz proračuna je razvidno, da so potrebe narastle, a da so tudi državni prispevki premajhni, ker so ostali na stari višini. To se pravi, da smo prevzeli ustanove, za katere rabimo še enkrat večje izdatke. Država pa še vedno pohira v iste vrste iste davke. Nam ni prepustila nobenih davčnih virov, pač pa se omejuje samo na prispevke. Bojim se, da bo prišel čas, ko bo država sploh odtegnila prispevke. Vsled tega je ta proračun zgrešen.

Da, gospodje, mi smo glasovali za Vidovdansko ustavo. Če bi je ne bilo, bi tudi vas danes ne bilo. Mi smo se zalagali za samoupravo. Zavedali smo se, da bomo pri sedanjem političnem položaju v manjšini. Računali pa smo, da se bo s pravilno državno administracijo ustavo tudi izvajalo in da bodo za samoupravo od države prepušteni primerni dohodki. Vi ste samoupravo dolgo sabotirali. Ko so bile končno sklicane, ste bili vi na vladi.

Klici iz večine: Hvala Bogu.

Posl. Puc: Vi ste tedaj krivi, da država ni odstopila potrebna sredstva samoupravam.

Zato so te samoupravne finance od prvega početka gnile. Samouprave so bile sklicane, ne da ste si zagotovili zadostne davčne vire.

Posl. Lebinger: Kaj pa delajo druge oblasti?

Posl. Mazovec: Živijo, živijo.

Posl. Puc: Danes boleha vsa država na slabem gospodarstvu. To velja tudi za naše gospodarstvo. Potrebno je, da se davčnine v naši državi znižajo. Gotovo imajo tisti prav, ki pravijo, da bi davčnine šle nazaj, ako bi se pravilno gospodarilo. Tako pa se razpija denar, deloma v inozemstvo, deloma doma.

Medklic iz vrst večine: Vi in Slovenska banka.

Posl. dr. Puc: Če mislite, da sem imel od Slovenske banke le en vinar, pojdva pred sodišče. Tam boste imeli priliko, dokazati svoje stvari. V Beogradu je cela vrsta ljudi, ki so si nakopili iz ogromne milijone, čeprav so bili še pred leti brez sredstev in mali profesorji. To vpije na celokupno denarno in gospodarsko stanje v naši državi.

Veliko oškodovanje občin

Naš proračun ima gotove davčnine, ki so jih prej imele občine in ki pripadajo občinam. Tako davek na pesne prireditve, na kinematograf, na lovišča. Dohodek od lovišča je znašal 1,6 milijonov Din, ki jih dobe naše občine od lovišč. Za mnoge občine so ti dohodki kot rečeno vitalnega pomena. Te dohodke sedaj odvzemate občinam. Vrh tega je oblastna davščina v tej obliki neprimerna. Plačal jo bo oni, ki vzame kak lov v zakup. Z drugimi besedami, obdavčen bo izdatek, ne pa dohodek od lova. To je tako, kakor če bi moral plačati posebno davščino od tega, če vzamem njivo v najem. Davščino naj plačam le zaradi tega, ker njivo vzamem v najem, ne pa od tega, kar mi bo njiva donosala. Torej oblastna davščina na lovišča je sama na sebi kuriozna. Takih davčnin se ne da prevladati na zakupnika. Tako davščino trpi končno vedno tisti, ki daje lovišča v zakup. S tem bo odvzet občinam znaten vir dohodkov. To je treba premisliti, preden se nalagajo kakšni davki.

Prehudo obdavčenje vina

Isto velja tudi za druge davčnine. Pred vsem za vino. Poslanec Tomazin je rekel, da smo že lani trdili, da bo ta davščina ugonobila naše vinograde, da pa še vedno žive, in da pijemo v naši oblasti dve tretjini izvenoblastnega vina. S tem je že sam priznal, kako smo padli, da že sedaj konzumiramo dve tretjini izvenoblastnega vina. Gospodje opozarjam vas, da naši vinogradniki delajo z večjimi produkcijskimi troški, kot drugje. Pri nas znašajo troški za 1 liter

vina 5 do 6 Din, v Dalmaciji pa maksimalno le 3 Din. Sedaj pa pojdite vprašati, po čem so na Dolenjskem letos prodajali vino. Medklici večine: Tudi po 30 kron.

Posl. Puc: No da, to je približno toliko, da so s tem komaj kriti produkcijski troški. Glasovi iz večine ironično: Še ga bomo pili.

Protiklici iz opozicije: Le norce se delajte!

Dr. Puc: Posledica bo, da bomo počasi likvidirali naše vinogradništvo. Ali bomo živino tja gnali? Po tistih brdih pač raste samo vino.

Ljubljana plača eno tretjino oblastnih davščin

Res je, kar je neki predgovornik izjavil, da je Ljubljana velik konzument. Hvala Bogu, Ljubljana je velik konzument. Zato jo vi tudi tako obdavčujete. Ugotovljeno je, da je Ljubljana plačala od vseh oblastnih davščin točno eno tretjino, kar pa ste dali je presneto malo.

Eden od vaših gospodov je dejal, da vse ceste peljejo v Ljubljano. Še z večjo pravico pa bi se lahko reklo, da vse ceste peljejo v Rim in da je treba tamkaj iskati de nar. Gospodje! Konstatiram eno, da bi bilo lahko drugače, ako bi imeli pravico sodelovanja. Tako pa je res, da ste postali strankarski instrument. S tem ste se sami obsodili. Obsodili ste se z načinom, kako ste izvedli oblastni odbor, upravo Kranjske hranilnice, kako ste nastavliali uradništvo. Rekli boste, da je tudi naša stranka tako postopala. To ni res. Če pa bi se bilo kdaj zgodilo, so se vedno našli v lastnih vrstah pristaši, ki so proti takemu postopanju protestirali. Pri vas tega ni. Če vaša stranka postavlja ljudi na ceste, imate za tako postopanje le zasmeh nesrečnih žrtev, le brezskrajni cinizem, dopuščate, da se smejo ubijati poslanci. A Vašega poslanca se ne sme v javnosti niti karikirati. Takoj vstane oblastni odbor in se vmešava v časopisni boj.

Poslanci večine odn. tkzv. inteligenti med njimi so spremljali zadnje odstavke dr. Pucovega govora z neprestanim motenjem, medklici in razsajanjem, kakor da bi bila nekaka cirkuska predstava. Kmečki poslanci so se držali dostojno in videlo se je, da so izvajanja posl. Puca napravila nanje globok vtis.

Zagovorniki oblastnih davščin

Posl. Puc (SLS) je kot naslednji govornik dokazoval, da se je za našega kmeta šele pričelo delati, ki je dobila SLS večino v bivšem deželnem zboru kranjskem. Predloženi proračun odobrava, ker izkazuje znatne postavke za kmetijstvo.

Obi. odbornik dr. Adlešič je v svojem dolgem govoru zagovarjal, predloženi proračun in oblastne davčnine ter povdarjal, da smo bili ob osnovanju oblastnih samouprav vsi edini v tem, da ustvarja država samoupravo, ker sama ne more prenesti vseh težkih bremen. Ker je bila država sama v težkočah, ni izročila samoupravam vseh virov, ki bi jih te nujno potrebovale. Vsi naši klici so bili zaman. Ker večina ni hotela, da bi se dela še nadalje zanemarjala, se je poprijela dela. Vse sosednje oblasti so šle po istem potu. Vse so iskale virov, da bi ustvarile možnost za delo. Značilen znak je, da je narod s tem zadovoljen. Narod sam je pristal na to, da si samouprave same poišče denarne vire. Očita se nam, kakaj nismo dosegli od države več. Storili smo vse, kar je bilo mogoče, a doslej ni bilo nobenega uspeha, pač pa se je obljubilo, da se bo izdal poseben zakon, ki bo oblastne finance definitivno reguliral.

Doklada na alkohol ima samo značaj gostoljubnega prispevka k oblastnemu gospodarstvu, ker pijača ni neobhodno potrebna. Ta doklada ima celo dobrodelni značaj. Če bi bilo po mojem, bi naložili na alkohol ne pijače take doklade, da bi jih nihče ne mogel uživati. Ko se je lani uvedla oblastna doklada 35 par na liter vina, je Zveza gostilničarskih združenj razposlala okoliščino naj se zvišajo cene vina za 1 Din. Gostilničarji nimajo vzroka, da govorijo proti naši dokladi, ker so bili oni tisti, ki so napravili dohodek iz te doklade. Ker je gostila itak odveč, se je vpeljala 200 % doklada na nove gostilne. Očita se nam, da ubijamo industrijo spirita. V ljubljanski oblasti imamo samo eno tovarno spirita, ki obratuje. Zmanjšanje konzuma spirita pa pomenja pospeševanje vinogradništva. Ako bi druge oblasti obdavčile spirit na enak način, kakor pri nas, bi hitopisna ne bilo.

Nato je dr. Adlešič zagovarjal ostale oblastne davčnine, češ, da predvsem obdavčujejo luksuz in da so itak malenkostne.

Po stvarnem popravku posl. Erjavca glede podeljevanja podpor s strani oblastnega odbora in po zaključni besedi poročevalca posl. Skubica, ki predlaga prehod v podrobno razpravo, je predsednik dr. Natlačen dal ta predlog na glasovanje, ki je bil sprejet.

Podrobna debata

Izjava opozicije

Nato je predsednik takoj otvoril podrobno razpravo in odredil razpravo po poglavjih. K l. poglavju: »Oblastna skupščina, oblastni odbor in oblastni osrednji urad, za katere ima proračun predviden izdatek 3 milijone 361.564 Din in sicer za oblastno skupščino 554.076 Din, za oblastni odbor 390.000 Din in za oblastni osrednji urad 2 milijona 417.488 Din. K besedi se je priglasil posl. Ivan Tavčar, ki je naglašal, da je obl. uprava draga, kar se tiče više dotiranih mest, kar se pa tiče nižjega uslužbenstva, pa je skopa. Grajal je tudi, da so se razne službe odvajale pod oko. In zahteval, naj se vsa službena mesta vedno razpišejo. Nato je posl. Tavčar podal nastopno izjavo: »Imenom opozicije izjavljamo, da se vzdržujemo glasovanja o oblastnem proračunu v posameznih poglavjih. S tem sklopom hočemo predvsem rovdariti svoj protest, da je oblastni proračun brez potrebnih podatkov in zato nezakonito predložiti oblastni skupščini. Končno je naš sklep izraz našega neznanja napram večini, ki se boji kontrole in ki je iz gospodarske in socialne samoupravne institucije ustvarila torišče najhujšega partizanstva.«

Posl. Lončar je nastopil proti načinu, kako izjava oblastni odbor kontrolo in revizije nad občinami, kjer nastopa le kot eks-

ponent SLS. Izjavil je, da je oblastni odbor tudi proti njemu uvedel preiskavo, ne da bi bil on sam zaslišan.

Predsednik dr. Natlačen opozarja govornika, naj govori k proračunu.

Posl. Lončar povdarja, da ta zadeva spada k proračunu in posebno k točki o oblastnem odboru a predsednik mu ne dovoli nadaljevati, nakar izjavi posl. Lončar, da bo vložil o stvari interpelacijo.

Po stvarnih popravkih posl. dr. Adlešiča in dr. Brečja ter po zaključni besedi poročevalca je večina sprejela l. poglavje proračuna, dočim se je opozicija vzdržala glasovanja.

Kmetijski proračun

Nato se je prešlo na razpravo drugega poglavja o deželni kulturi. Proračun izkazuje za kmetijstvo 2.805.000 Din izdatkov, za združništvo 440.000 Din, za podpore vsled izrednih elementarnih nezdod 500.000 Din, za veterinarstvo 120.000 Din, za agrarne operacije 1.493.216 Din, za kmetijsko šolstvo, za nakup plemenske živine id. 2.101.096 Din, za oblastna posestva 1.477.260 Din, skupaj 9.853.804 Din.

Oblastni poslanec dr. Milavec je podal daljšo poročilo o smernicah oblastnega odbora pri pospeševanju kmetijstva. Glede vinogradništva je priznal, da preživlja težko dobo deloma vsled elementarnih nezdod, deloma vsled tujih konkurentov. Zagovarjal je oblastno trošarino na vino, češ, da jo mora plačati konzument in da se ne sme dajati potuha vinskiim trgovcem. Poročal je tudi, da se oblastni odbor odloči za nakup graščine Ponoviče, kamor namerava preseliti žrežbarno s Sela pri Ljubljani.

Anton Lajovic:

Sledi-li gibanje za „Anschluss“ naravnemu evolucijskemu zakonu?

II.

Toda ali geslo o samoodločbi narodov ni mogoče tisto, na katero se po pravici lahko sklicujejo Nemci, hoteti združenje Avstrije z Nemčijo v enotno državo?

Ce razmotrivate z našim človekom vprašanje priključitve Avstrije in če odobravate stališče, ki ga v tem vprašanju zavzema tudi naša država v soglasju z drugimi državami antante, zlasti tudi Male antante, naš človek parira gorov z vprašanjem: Kaj pa samoodločba narodov?

Zares, ta pomislek ima močan videz utemeljenosti. Zato se Nemci tega gesla tudi izdatno poslužujejo. Poslužil se ga je pri pevske dunajski proslavi tudi predsednik rajhovskega parlamenta Löbe, ki je polemiziral z znanimi izjavami zunanjih ministrov Beneša in Marinkovića, izjavil, da mora tudi Nemcem biti dovoljena samoodločba kot je bila drugim narodom in, da si Beneš in Marinkovič spodeneta idejna tla, na katerih sta nastali njuni državi, če ne priznata pravice samoodločbe tudi Nemcem.

To argumentiranje ima videz resnice in pravilnosti, toda tudi samo le videz, kakor bo pokazalo sledeče razmotrivanje.

Geslo, ki je spremljalo francosko revolucijo, dajalo je idejno smer in cilj in ki je obenem bilo močan klicar in buditelj vedno novih privržencev za to grandiozno revolucionarno gibanje, to geslo je bilo: Svoboda, enakost, bratstvo! To geslo je imelo v francoski revoluciji čisto določen cilj. Z njim so hoteli z ozirom na konkretne socialne in politične prilike v tedanji francoski državi revolucionarji doseči priprosto človeku osebno politično svobodo in pravno enakost. To geslo je bilo torej motorično geslo, ki je razgibalo množice ljudstva in čigar vsebina je bila toliko splošna, da je s svojo širino vsakemu človeku nekaj povedala. To geslo pa je bilo resnično samo kot motorično in funkcionalno. Čisto zmotno bi bilo ga jemati dobesedno kot resnico in ga tehtati kot filozofično resnico. Zakaj karakteristika vseh motoričnih idej je, da so pretrane, ker edino s svojo pretranošjo imajo tisto notranjo intenziteto, ki je sposobna razgibati ljudi.

S svojo vsebinsko razsežnostjo pa gredo daleč preko resnice in jih ni nikakor mogoče smatrati za filozofično pravline.

To mislim tako-le: Geslo »Svoboda, enakost, bratstvo« je silno omamljalo ljudstva za časa francoske revolucije in jih vlekel za seboj z bleškom svetlega ideala. Toda filozofsko, ali bolj rečeno, sociološko pogledano je bilo to geslo neresnično, zakaj jasno je, da med ljudmi ni niti absolutne enakosti, niti absolutne svobode. Nasprotno je res. Neenaka in neistovrstna narajenost je predpogoj človeške družbe in s to neenakostjo nadarjenosti je nujno zvezana neenakost življenjskih potoj in smeri človeka. Ravno tako je vsakomur jasno, če postavim človeka v družbo in sožitje z drugimi ljudmi in vse obdarim s svobodo, da je svoboda vsakega izmed njih omejena s svobodo tovariša, da torej nihče ne more delati vsega, kar bi mu na misel prišlo, ker bi si sicer otežkočil ali onemogočil sožitje z ljudmi, s katerimi ga življenje vodi v dotiko.

Geslo »Svoboda, bratstvo in enakost«, torej nikakor ni absolutno resnično, temveč je bilo samo resnično in pomembno v konkretnem slučaju, v konkretni situaciji, v kateri se je z njegovo pomočjo imela doseči in se je tudi dosegla osebna politična svoboda in pravna enakost za one, ki so sledili temu geslu.

Kar je bilo geslo »Svoboda, bratstvo, enakost«, za francosko revolucijo, natanko isto pomeni geslo »samoodločba narodov« za svetovno revolucijo kot posledico svetovne vojne. V francoski revoluciji je šlo za osvoboditev zaslužnjene posameznika, v svetovni vojni za osvoboditev zaslužjenih narodov. Svoji historični smisel in pravilno aplikacijo je moglo geslo samoodločba narodov imeti le pri onih narodih, kateri so do svetovne vojne robovali drugim močnejšim narodom. Na to geslo so se torej po pravici lahko sklicevali n. pr. Poljaki, Čehi, Slovaki, Sloveni, Hrvatje, prebanski Srbi in neštete male narodnosti, sedaj organizirane v samostojne republike v boljšeji državi.

Tem, preje podjarmljenim narodom je geslo samoodločba narodov dalo na izbiro, da se organizirajo svobodno in lastni državi ali, da se podredijo državi kakega tujega naroda.

Toda depasirano je, da se Nemci v prid priključitve Avstrije sklicujejo na samoodločbo narodov! A zakaj?

Nemci v Avstriji živijo od davna v čisto svoji svobodni državi, ki je sedaj do malga homogeno nemška. Enaka je situacija Nemškega Rajha. Nemci ne te ne one države nikdar niso nikomur robovali. Stoji dalje tudi dejstvo, da pomenja avstrijska republika s svojim narodom svojevrstno socialno individualiteto, katero so formirala dolga stoletja svojevrstnega državnega žitja z osodami in

Posl. Pipan (SKS) je naglašal važnost kmetijskih šol, ki je gotovo večja, kakor pa nakup raznih vzornih kmetijskih posestev. Predvsem je treba skrbeti za izobrazbo kmečkega stanu, kajti podpore niso dvignile kmečkega stanu v drugih državah na tisto stopnjo, na kateri se nahaja danes, pač pa samo izobrazba. Poudarjal je potrebo osnovanja kmetijske šole za Gorenjsko, kakor tudi, da prevzame oblastni odbor od kmetijske družbe gospodinjstvo šole v Marjanišču. Nujno je potrebna tudi združenje mlekarstva in skrb oblastnega odbora naj bi bila, da se v tem pogledu vsa Gorenjska združi v enotni organizaciji, ki bi izdelovala enoten tip mlečnih izdelkov.

Posl. Bukovec je izjavil, da bi se take stvari, kakor je nakup graščine Ponoviče morale razpravljati prej v odseku.

Predsednik Natlačen je izjavil, da je bila tozadevna pogodba sklenjena samo pogojno, ako je skupščina odobri.

Na vprašanje poslanca Bukovca je oblastni odbornik dr. Milavec izjavil, da se bo v posvetu v Mali Loki osnovala gospodinjstva šola.

Posl. Jan je naglašal važnost živinoreje in sadjarje.

Posl. Zupančič je priporočal, naj se ne zane-marja konjereja, ki tvori v gotovih krajih važen vir dohodkov našemu kmetu.

Posl. Tratnik je govoril o važnosti kmečkega stanu in se norčeval iz opozicije, pri čemer mu je večina burno aplaudirala.

Po kratkem popravku poslanca Jana in zaključni besedi poročevalca Skubica je bilo sprejeto tudi drugo poglavje proračuna, nakar je predsednik ob 9. zaključil sejo in napovedal prihodnjo za jutri ob 9. dopoldne.

stremljenji, bistveno različni od onih, ki jih je preživljala nemška država. Obe te državi sta torej izrazito različni z raznosocialni individualiteto.

Kaj je torej z njuno samoodločbo, ali precizneje rečeno: kako je s svobodo njune ravnania in zadržanja? (Ce svobodne države med seboj urejujejo svoje odnose, če rečimo Francija napram Belgiji ali Nemčiji dogovorno uredi svoje razmerje, nikdo ne bo pri tem govoril o samoodločbi.) Mislim, da je s to svobodo isto, kot je z absolutno svobodo posameznega človeka, bivajočega v družbi, o kateri sem zgoraj govoril. Svoboda njegove ravnania je omejena podobno kot pri posamezniku s svobodo njegovih sosedov — držav. Samo z razločkom, da je ta omejitve večja v medsebojnem sosednem odnosu držav kot velja to za posameznika.

Ce je namreč posameznik, živeč svobodno med svobodnimi, zlorabil svojo svobodo in posegel v opravljene interese svojega sosedstva ter si s tem otežkočil ali celo onemogočil bivanje v tej sosedščini, ima možnost, da tisti kraj zapusti in se naseli med tujimi ljudmi in, pametneje živeč, skuša doseči novo mirno situacijo med novimi sosedi.

Take svobode g